

3. PLAN

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA.....	4
3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE.....	4
3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA.....	6
3.2.1. <i>Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine).....</i>	7
3.2.2. <i>Razvoj i uređenje prostora naselja.....</i>	9
3.2.2.1. Građevinsko područje naselja.....	9
3.2.3. <i>Razvoj i uređenje prostora izvan naselja.....</i>	14
3.2.3.1. Izdvojena građevinska područja.....	14
• Izdvojeno građevinsko područje povremenog stanovanja.....	14
• Izdvojeno građevinsko područje gospodarskih zona.....	14
• Izdvojeno građevinsko područje turističko - rekreacijske zone "Raminac".....	15
• Izdvojeno građevinsko područje turističko – rekreacijsko – gospodarske zone "Ergela".....	16
• Izdvojena građevinska područja športsko - rekreacijske namjene (igrališta).....	16
• Izdvojeno građevinsko područje groblja (G).....	17
3.2.3.2. Područja Grada izvan građevinskih područja.....	18
3.2.4. <i>Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P).....</i>	18
3.2.5. <i>Šumske površine isključivo osnovne namjene (Š).....</i>	19
3.2.6. <i>Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ).....</i>	20
3.2.7. <i>Vodne površine (V).....</i>	21
3.2.8. <i>Ostale površine.....</i>	21
3.2.8.1. Posebna namjena (N).....	21
3.2.8.2. Površine infrastrukturnih sustava (IS).....	21
3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI.....	21
3.3.1. <i>Gospodarske djelatnosti.....</i>	21
3.3.1.1. Poljoprivreda, šumarstvo, ribogojstvo, lovstvo.....	22
• Poljoprivreda.....	22
• Šumarstvo.....	23
• Ribogojstvo.....	23
• Lovstvo.....	23
3.3.1.2. Turizam i ugostiteljstvo.....	24
3.3.1.3. Industrija, malo i srednje poduzetništvo.....	26
3.3.1.4. Poljoprivredna proizvodnja.....	27
3.3.1.5. Proizvodnja i opskrba strujom, plinom i vodom.....	27
3.3.1.6. Eksploatacija mineralnih sirovina.....	28
3.3.1.7. Eksploatacija mineralno-termalnih voda.....	28
3.3.1.8. Ostale djelatnosti.....	29
3.3.2. <i>Društvene djelatnosti.....</i>	29
3.3.2.1. Javne službe i uprava.....	31
3.3.2.2. Odgoj i obrazovanje.....	31
3.3.2.3. Socijalna skrb.....	32
3.3.2.4. Zdravstvo.....	32
3.3.2.5. Kultura i udruge.....	33
3.3.2.6. Vjerske institucije.....	33

3.3.2.7. Šport i rekreacija.....	33
3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA.....	35
3.4.1. <i>Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)</i>	35
3.4.2. <i>Zaštita krajobraza</i>	35
3.4.3. <i>Zaštićena prirodna baština</i>	37
3.4.4. <i>Zaštićena graditeljska baština</i>	38
3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA.....	44
3.5.1. <i>Prometni infrastrukturni sustav</i>	44
3.5.1.1. <i>Cestovni promet</i>	44
3.5.1.2. <i>Željeznički promet</i>	48
3.5.1.3. <i>Zračni promet</i>	48
3.5.1.4. <i>Pošta i telekomunikacije</i>	48
• <i>Pošta</i>	48
• <i>Telekomunikacijska mreža</i>	49
3.5.1.5. <i>Radio i TV sustav veza</i>	51
3.5.2. <i>Energetski sustav</i>	51
3.5.2.1. <i>Plinoopskrba</i>	51
3.5.2.2. <i>Elektroenergetika</i>	52
3.5.2.3. <i>Mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije</i>	54
3.5.3. <i>Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)</i>	54
3.5.3.1. <i>Vodoopskrbni sustav</i>	54
3.5.3.2. <i>Odvodnja otpadnih voda</i>	57
3.5.3.3. <i>Uređenje vodotoka i voda</i>	58
3.5.3.4. <i>Melioracijska odvodnja i navodnjavanje</i>	62
3.6. POSTUPANJE S OTPADOM.....	63
3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ.....	65
3.7.1. <i>Vode</i>	67
3.7.2. <i>Zrak</i>	67
3.7.3. <i>Tlo</i>	68
3.7.4. <i>Buka i vibracije</i>	69
3.7.5. <i>Biološka raznolikost</i>	70
3.7.6. <i>Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite</i>	71
3.7.7. <i>Smjernice za zaštitu od požara, eksplozije, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti</i>	72

3. Plan prostornog uređenja

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA LIPIKA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Prostornim planom uređenja Grada Lipika, uvažavajući obveze i usmjerenja iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornog plana Požeško-slavonske županije, predložen je cjelovit sustav prostornog uređenja, u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije, koji bi trebao omogućiti daljnji razvitak Grada. Razvoj se temelji na:

- određivanju organizacije i namjene prostora kao i unapređenju kvalitete korištenja površina
- određivanju sustava gospodarskih i društvenih djelatnosti
- propisivanju učinkovitih uvjeta korištenja, uređenja i zaštite prostora
- određivanju prostornih uvjeta za razvoj infrastrukturnih sustava
- vođenju računa o očuvanju prostora i sprečavanju nepovoljna utjecaja na okoliš.

Područje grada Lipika, temeljeći se na valorizaciji prirodnih resursa (poljoprivrednih, šumskih, vodnih površina), te izgrađenih struktura (naselja i infrastrukture), je prostor značajnih potencijalnih mogućnosti prostornog razvitka.

Razina razvoja s određenim ograničenjima su pravci povezivanja grada Lipika sa susjednim županijama i šire preko državnih cesta D5 (granični prijelaz Terezino polje (granica Republike Mađarske) – Virovitica – Veliki Zdenci – Daruvar – Okučani – granični prijelaz Stara Gradiška (granica Bosne i Hercegovine) i D47 (Lipik (D5) – Novska - Hrvatska Dubica – Hrvatska Kostajnica – Dvor (D 6). S ciljem prevladavanja njihovih nedostataka (širina, stanje, nezadovoljavajući prostorno prometni elementi), neophodno je u okviru prostornih i razvojnih planova, definirati koridore cesta visoke razine služnosti, kako bi povećali dostupnost i atraktivnost prostora, te bili osnovna pretpostavka svekolikog razvoja regije.

Grad je smješten na najzapadnijem dijelu Požeško-slavonske županije te graniči, osim s gradom Pakracem s istoka, i s tri nama susjedne županije (Sisačko-moslavačkom županijom, Bjelovarsko-bilogorskom županijom i Brodsko-posavskom županijom).

U županijskom sustavu naselja, naselje Lipik je svrstano u malo razvojno središte (područno središte jače razvijenosti), a u istom sustavu naselje Poljana je svrstano u naselje s podžarišnim karakterom s gravitacijskim područjem naselja: Antunovac, Marino Selo i Gaj.

U prostoru grada Lipika uočavaju se tri prostorne cjeline krajobraza koji ga izdvajaju u kategoriji posebnih uvjeta ili ograničenja u korištenju, i to:

- nizinski (poljodjelski - ravnice, dolina i polja, u kojem su smještena naselja: Antunovac, Brekinska, Gaj, Poljana, Marino Selo, Ribnjaci, dio Brezina, manji dio Kukurjčevca, Dobrovac, veći dio Lipika i naselje Stričićevac koji je na prijelazu ka brdskom krajoliku),

- brdski (prijelazni - u kojem su smještena sva ostala naselja: Bujavica, Bukovčani, Bjelanovac, Kovačevac, Korita, Donji Čaglič, Jagma, Japaga, Klisa, Filipovac, Skenderovci, Subocka, Livađani, Šeovica, dio Brezina, veći (sjeverozapadni) dio Kukunjevca, i manji (sjeverni) dio Lipika) i
- niži gorski (prostor jugozapadnih masiva Psunja pokriven gorskim šumama na kojem se nalazi samo naselje Gornji Čaglič)

U strukturi površina na području grada Lipika vidljivo dominira poljoprivredno zemljište sa 61,2 % površine Grada. Šumsko zemljište zauzima 28,5 %, te zajedno s poljoprivrednim čini dio resursne osnove područja Županije.

Gospodarska struktura Županije određena je korištenjem prirodnih resursa, korištenjem postojećih kapaciteta, te izgradnjom odgovarajućih novih za koje postoji opravdanje po ekonomskim i tržišnim kriterijima. Gospodarski razvitak predstavlja integralni dio ukupnih razvojnih procesa koji će se odvijati na županijskom prostoru. Budući da je postojeći razmještaj gospodarskih kapaciteta na županijskom području neravnomjeran i, moglo bi se reći, neracionalan, trebalo bi u tom smislu ostvariti značajnije poboljšanje.

Na temelju razvojnih opredjeljenja te ciljeva prostornog razvoja i uređenja prostora županijskog značaja planiran je razvoj prostornih struktura grada Lipika. U izradi plana polazi se od utvrđenih prostornih osobitosti, problema, ograničenja i mogućnosti prostornog razvoja. Stoga, bogati prirodni resursi na području Grada - kvalitetne poljoprivredne obradive površine, kvalitetne šumske površine te bogatstvo vodenih površina omogućili su razvoj ribnjačarstva, turizma (zdravstvenog, rekreacijskog, lovnog, ribolovnog), prerađivačke i prehrambene industrije, te ratarske i stočarske proizvodnje.

Program obnove usmjerava gospodarstvo na uspostavljanje nove strukture vlasništva i odnosa privređivanja, uvažavajući komparativne prednosti prostora. Osposobljavanje i modernizacija postojećih kapaciteta jedan je od osnovnih zahvata koji se moraju poduzeti s ciljem oživljavanja gospodarskih aktivnosti.

Osnovni uvjet uspješnijeg razvoja poduzetništva, i gospodarstva općenito, je osnivanje gospodarskih zona, modernizacija prometnog sustava te izgradnja prateće infrastrukture. Razvoj gospodarskih zona, zbog troškova opremanja komunalnom infrastrukturom, važno je usmjeriti u sklopu građevinskih područja naselja ili u njihovoj blizini. U skladu s navedenim Grad će se svojim planiranim gospodarskim razvojem uklopiti u prostorno-gospodarski model Županije putem postojećih i planiranih gospodarskih zona na području grada Lipika ("Lipik I", "Lipik II", "Ciglana - Poljana", "Ribnjaci", "Dobrovac").

Kretanje stanovništva Grada je, kao jedan od značajnijih čimbenika društveno-gospodarskog razvitka i korištenja prostora, u usporedbi s ukupnim stanovništvom Županije, u velikom padu (6.674 st. (Popis 2001.) < 11.222 st. (Popis 1991.)), što je posljedica ratnih zbivanja na tom području. Obzirom da područje grada Lipika karakterizira demografska starost, koja u budućnosti ne može osigurati jednostavnu reprodukciju stanovništva, bez obzira na očekivani gospodarski razvoj, zbog demografske stagnacije, prostorni razvoj u narednom razdoblju neće zahtijevati nove površine za razvoj građevinskih područja već naprotiv reduciranje postojećih građevinskih područja.

Prostornim planom uređenja grada Lipika rezervira se, sukladno planovima prostornog uređenja šireg područja (Strategija i Program RH i PPP-SŽ), prostor za smještaj koridora prometne i komunalne infrastrukture državnog i županijskog značaja. U planskom periodu investicije bi se trebale uglavnom koncentrirati na povećanje standarda razine opremljenosti pojedinih komunalnih sustava.

Obzirom na navedenu kvalitetu prostora i potencijalne mogućnosti prostornog razvitka Grada Lipika koncepcija njenog prostornog uređenja se može izraziti kroz:

- razvoj grada Lipika kao manjeg gradskog središta
- poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje stimuliranjem specijalizirane proizvodnje i proizvodnje zdrave hrane
- modernizaciju i unapređenje prometne i komunalne infrastrukture
- očuvanje šumskog bogatstva
- očuvanje kulturne (Zdravstveno lječilišni i bolnički kompleks...) i prirodne baštine (Spomenik parkovne arhitekture – Lipik)

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Organizacija, namjena i korištenje prostora grada Lipika temelje se na prirodnim obilježjima prostora, mreži naselja i infrastrukturnih sustava, utvrđenim prostornim mogućnostima, ograničenjima i ciljevima budućeg razvoja, očekivanom demografskom razvoju i utvrđenim osnovnim pravcima gospodarskog razvoja. Prostornim planom uređenja grada Lipika (u daljnjem tekstu PPUG Lipik), sukladno odredbama PPP-SŽ, podacima nadležnih tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, studijama, projektima i ostalom dokumentacijom, detaljno je razgraničen prostor u kojem dominiraju poljoprivredne i šumske površine, građevinska područja, vode te infrastrukturni koridori.

PPUG Lipik se evidentiraju, zaštićuju i čuvaju osnovne značajke i vrijednosti prostora te je na tom načelu, radi nesmetanog i uravnoteženog razvitka, koncipirano njegovo planiranje i uređenje. Stoga, građevinska područja racionalno koriste prostor ne šireći se duž županijskih i državnih prometnica i na kvalitetnom poljoprivrednom i šumskom zemljištu, povećava se zaštita prostora, gospodarenje resursima je štedljivije, a akcent je na očuvanju okoliša, prirodnom i kulturnom identitetu, te prioritetnom korištenju prostora izvan građevinskog zemljišta za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo.

U PPUG Lipik su definirane namjene prostora / površina (kartografski prikaz br.1. "Korištenje i namjena površina" u mjerilu 1:25000), i to:

- prostori / površine za razvoj i uređenje prostora naselja s prikazom izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja (detaljnije na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja u mjerilu 1:5000)
- prostori / površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja –
 - A) izdvojena građevinska područja
 - gospodarskih zona: "Lipik I", "Lipik II", "Ciglana - Poljana", "Ribnjaci" i "Dobrovac"
 - povremenog stanovanja - "Lipički vinogradi" i "Šeovica"
 - turističko - rekreacijske zone "Raminac"
 - turističko – rekreacijsko – gospodarske zone "Ergela"
 - groblja
 - športsko - rekreacijske namjene (igrališta)
 - B) površine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
 - C) poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene strukturirane u odnosu na vrste, vrijednosti i način korištenja
 - D) šume isključivo osnovne namjene strukturirane u odnosu na vrste, vrijednosti i način korištenja
 - E) vodene površine
 - F) površine linijski ucrtani infrastrukturnih koridora

Dakle, PPUG Lipik se, osim za razvoj i uređenje građevinskih područja naselja (stalnog i povremenog stanovanja), definiraju i izdvojena građevinska područja povremenog stanovanja, izdvojena građevinska područja za razvoj gospodarskih sadržaja, kao i izdvojena građevinska područja s osnovnom namjenom predviđenom kako za razvoj turizma tako i mogućnošću korištenja istih u rekreativne svrhe pa i s mogućnošću razvoja gospodarstva ("Ergela")

Izdvojena građevinska područja gospodarskih kompleksa, gdje bi se omogućio razvoj malog i srednjeg poduzetništva, kao i smještaj manjih industrijskih sadržaja (proizvodnja stakla, proizvodnja proizvoda na bazi vode i sl.) planirano je zapadno i sjeveroistočno od gradskog centra Lipik ("Lipik I" i "Lipik II"), uz naselje Ribnjaci ("Ribnjaci"), zapadno od naselja Poljana ("Ciglana - Poljana") te istočno od naselja Dobrovac ("Dobrovac"), što svojim lokacijama odgovara dovoljnoj udaljenosti od građevinskog područja naselja i minimalnim potrebama za opremanje komunalnom infrastrukturom.

Izvan građevinskih područja mogu se smještati građevine u skladu sa Zakonu o prostornom uređenju, PPP-SŽ te odredbama za provođenje ovog Plana.

Uvažavajući maksimalnu zaštitu prostora korisnici trasa infrastrukture su usmjereni na korištenje zajedničkih koridora infrastrukture. Istovremeno, novi koridori se ne mogu planirati u prirodno vrijednim područjima, njihova rekonstrukcija i održavanje mogu se vršiti samo uz racionalno korištenje tla uz maksimalno očuvanje vrijednosti krajobraza.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)

Prema podacima Državne geodetske uprava, Područnog ureda za katastar Požega, Ispostave Pakrac, površina grada Lipika iznosi 20.854,40 ha. Kartografski prikazi za PPUG Lipik, izrađeni su na topografskoj karti u mjerilu 1:25.000 dobivenoj od Državne geodetske uprave, i računalnim očitanjem površine Grada sa spomenute karte je ustanovljeno da površina grada Lipika iznosi 20.854,23 ha, dakle ona je manja za 0,17 ha u odnosu na navedeni podatak Katastra. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina u Planu baziraju se na ukupnoj površini Grada od 20.854,23 ha.

Planirani broj stanovnika korišten u zadanoj tablici je projekcija broja stanovnika za 2015. godinu, koja je bazirana samo na prirodnom prirastu stanovništva i migracijama. Ukupno za grad Lipik projekcija iznosi 5.836 stanovnika u 2015. godini što je za 12,56 % manje u odnosu na posljednji Popis iz 2001.g (6.674 st.), dakle vidljiv je pad broja stanovništva.

Kao što je već i navedeno PPUG Lipik se, osim za površine osnovne namjene (površine izvan naselja – poljoprivredno zemljište, šume, vodne i ostale površine), dio površina namjenjuje za izgradnju naselja, zatim izdvojena građevinska područja povremenog stanovanja, izdvojena građevinska područja gospodarskih kompleksa kao i izdvojena građevinska područja s predviđenom osnovnom namjenom za razvoj turizma. Prilikom osiguravanja površina za izgradnju, sukladno Programu prostornog uređenja RH i PPP-SŽ, uvažavane su smjernice i mjere u pogledu racionalnog gospodarenja prostorom i zaštite prostora s naglaskom na održivom razvoju.

Tablica 1.

R. B.	GRAD LIPIK	ozna ka	ukupno ha	% od površine Grada	stan / ha ha / stan*
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA ukupno	GP	1.055,89	5,06	5,62
	- izgrađeni dio GP		718,72	3,45	8,25
	- neizgrađeni dio GP		337,17	1,61	17,59
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE VAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA ukupno		338,75	1,62	17,51 0,057*
	- izgrađeni dio GP		96,35	0,46	
	- neizgrađeni dio GP		242,55	1,17	
	• Izdvojena građevinska područja van naselja ukupno		338,87	1,63	
	- izgrađeni dio GP		96,35	0,46	
	- neizgrađeni dio GP		242,55	1,17	
	Izdvojeno građevinsko područje povremenog stanovanja (Šeovica, Lipički vinogradi) ukupno		24,17	0,12	
	- izgrađeni dio GP		8,56	0,04	
	- neizgrađeni dio GP		15,61	0,08	
	Izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone (Lipik I, Lipik II, Ciglana- Poljana, Ribnjaci, Dobrovac) ukupno		104,94	0,50	
	- izgrađeni dio GP		52,01	0,25	
	- neizgrađeni dio GP		52,93	0,25	
	Izdvojeno građevinsko područje turističko- rekreacijske zone "Raminac" ukupno		151,71	0,73	
	- izgrađeni dio GP		12,25	0,06	
	- neizgrađeni dio GP		139,46	0,67	
	Izdvojeno građevinsko područje turističko - rekreacijsko – gospodarske zone "Ergela" ukupno		41,05	0,20	
	- izgrađeni dio GP		7,91	0,04	
	- neizgrađeni dio GP		33,14	0,16	
	Izdvojeno građevinsko područje groblja (18 naselja) ukupno	G	12,01	0,06	
	- izgrađeni dio GP		10,60	0,05	
- neizgrađeni dio GP		1,41	0,01		
Izdvojena građevinska područja športsko- rekreacijske namjene (igrališta – Marino Selo, Poljana, Šeovica) ukupno		4,99	0,02		
- izgrađeni dio GP		4,99	0,02		
- neizgrađeni dio GP		0			
• Izgrađene strukture izvan građevinskog područja ukupno			47,43 ¹		
- površine za eksploataciju i iskorištavanje mineralnih sirovina	E3		47,43 ¹		
1.3.	Poljoprivredne površine ukupno	P	10.758	51,59	1,814*
	- osobito vrijedno obradivo tlo	P1	-	-	-
	- vrijedno obradivo tlo	P2	10.123,67	48,55	1,707*
	- ostalo obradivo tlo	P3	634,33	3,04	0,107*

1.4.	Šumske površine	ukupno	Š	5.631,12	27,00	0,965*
	- gospodarske		Š1	5.625,11	26,97	0,964*
	- zaštitne		Š2	6,01	0,03	0,001*
	- posebne namjene		Š3	-	-	-
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	ukupno	PŠ	1.950,31	9,35	0,334*
1.6.	Vodne površine	ukupno	V	1.120,16	5,37	0,192*
	- vodotoci			128,69	0,62	0,022*
	- akumulacije			991,47	4,75	0,170*
	- retencije					
	- ribnjaci					
1.7.	Ostale površine	ukupno		166,53 ¹		
	- posebna namjena		N	-		
	- površine infrastrukturnih sustava		IS	166,53 ¹		
Grad Lipik			ukupno	20.854,23	100,00	0,28 st/ ha 3,57* ha /st

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požega

Napomena: Površine navedene u tablici br. 1. utvrđene su mjerenjem na kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina" u mj. 1:25.000 i kartografskim prikazima br. 4.1.do 4.26. "Građevinska područja naselja", u mj. 1:5.000

*u zadnjem stupcu koeficijenti su izraženi u stan/ha, osim u onima koji su označeni s * u kojima su koeficijenti izraženi u ha /stan, pri čemu planirani broj stanovnika iznosi 5.931

¹ površine koje nisu ušle u konačni izračun ukupne površine grada Lipika

Ukupna površina Grada strukturirana po namjeni i prikazana na kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina", načinjena je u skladu s "Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova" (NN, br. 106/98.).

S obzirom da je građevinsko područje višenamjensko, unutar njega neizgrađeni dio su poljoprivredne površine (vrtovi, voćnjaci i sl.) do trenutka dok se ne izgrade, odnosno prenamijene.

3.2.2. Razvoj i uređenje prostora naselja

Definiranjem planiranih građevinskih površina i njihovim usklađivanjem sa stvarnim potrebama, na način da se postojeća smanjuju na dijelovima gdje nije realno očekivati gradnju, a proširuju na dijelovima gdje se očekuje gradnja omogućuje se optimalan razvoj naselja i ostalog prostora. Na osnovu navedenog utvrđena su sljedeća građevinska područja naselja: Antunovac, Bjelanovac, Brekinska, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Gornji Čaglić, Jagma, Japaga, Klisa, Korita, Kovačevac, Kukunjevac, Lipik, Livađani, Marino Selo, Poljana, Ribnjaci, Skenderovci, Strižićevac, Subocka i Šeovica.

3.2.2.1. Građevinsko područje naselja

Površine za razvoj i uređenje naselja utvrđene su građevinskim područjima naselja čime je određen jedan od osnovnih instrumenata za uređivanje i racionalno korištenje prostora. Građevinska područja naselja predviđena su pretežno za mješovitu stambenu gradnju. Uz ovu osnovnu namjenu unutar GP predviđena je i izgradnja građevina drugih namjena (gospodarske, proizvodne, poslovne ugostiteljsko, turističke, javne, društvene, športsko-rekreacijske, komunalne i prometne infrastrukture) te drugih sadržaja koji upotpunjuju osnovne sadržaje naselja i pridonose kvaliteti prostora i života.

Građevinska područja naselja sadrže neizgrađene dijelove predviđene za potrebe daljnjeg širenja i razvoja naselja, te izgrađene dijelove unutar kojih je predviđeno popunjavanje i dopunjavanje izgrađene strukture.

Neizgrađeni dijelovi unutar građevinskog područja (parkovi, zaštitna zelenila površine, površine za šport i rekreaciju i sl.) koji svojom ekološkom funkcijom, funkcijom čuvanja prirodnih resursa i sl. pridonose ukupnoj kvaliteti i vrijednosti naselja određuju se kao negrađivi dio građevinskog područja.

Unutar građevinskih područja naselja rezervirane su površine za javnu prometnu infrastrukturu, te druge građevine i uređaje komunalne infrastrukture.

Analizom dosadašnjih demografskih kretanja u naseljima grada Lipika uočen je veliki pad broja stanovnika gotovo u svih 26 naselja osim u naselju Marino Selo u kojem se u posljednjem međupopisnom razdoblju broj stanovnika povećao za 1,34 %. Rezultat je to ratnih zbivanja na tom području, ali i u prosjeku demografske starosti stanovništva Grada, što kazuje na problem porasta stanovništva u nekom dužem periodu.

Tablica 2

Postojeća građevinska područja naselja na području grada Lipika				
R.B	Naselja	Broj stanovnika 2001. godine	Površina GP prema PPO Pakrac	Gustoća naseljenosti (st/ha)
1.	Antunovac	422	83,33	5,06
2.	Bjelanovac	33	24,14	1,37
3.	Brekinska	156	29,22	5,34
4.	Brezine	261	49,83	5,24
5.	Bujavica	2	28,76	0,07
6.	Bukovčani	36	44,45	0,81
7.	Dobrovac	446	73,71	6,05
8.	Donji Čaglič	257	82,22	3,13
9.	Filipovac	418	101,99	4,1
10.	Gaj	352	49,86	7,06
11.	Gornji Čaglič	25	21,63	1,16
12.	Jagma	27	20,48	1,32
13.	Japaga	162	33,03	4,90
14.	Klisa	57	19,56	2,91
15.	Korita	3	21,89	0,14
16.	Kovačevac	31	16,39	1,89
17.	Kukunjevac	233	134,15	1,74
18.	Lipik	2.300	443,73	5,18
19.	Livađani	19	17,83	1,07
20.	Marino Selo	371	44,86	8,27
21.	Poljana	626	69,06	9,06
22.	Ribnjaci	51	10,42	4,89
23.	Skenderovci	15	51,62	0,29
24.	Strižićevac	27	14,59	1,85
25.	Subocka	35	90,50	0,39
26.	Šeovica	309	82,27	3,76
UKUPNO:		6.674	1659,52	3,95

No, obzirom, da su sadašnje neizgrađene površine, odnosno površine za razvoj i uređenje naselja unutar građevinskog područja, pretjerane u odnosu na postojeću gustoću stanovanja, kao i gustoću stanovništva, utvrđeno je da građevinska područja nije potrebno proširivati u odnosu na površine koje su bile određene Prostornim planom (bivše) Općine Pakrac. Potreba smanjenja građevinskih područja naselja utvrđena je i PPP-SŽ.

Dakle, postojeće granice građevinskih područja naselja grada Lipika su preispitane te su utvrđena nova građevinska područja u skladu s obvezama iz planova šireg područja, prvenstveno po kriterijima Odredaba za provođenje PPP-SŽ koji daje smjernice za definiranje građevinskih područja naselja, a u odnosu na demografske podatke, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja pojedinog naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina. Stoga, izmjene postojećih i određivanje novih građevinskih područja treba temeljiti na stručnim argumentima, analizama izgrađenosti naseljenog područja, odnosno iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja:

- unutar postojećeg građevinskog područja potrebno je ispitati rezerve neizgrađenog dijela građevinskog područja
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja
- građevinska područja oblikovati primjereno geomorfološkim značajkama kao naseljsku cjelinu odvojeno od druge takve cjeline
- građevinska područja određivati izvan koridora državne i regionalne infrastrukture, poljoprivrednih zemljišta bonitetne klase propisane Zakonom nestabilnih terena (klizišta, tektonski rasjedi), zaštitnih i sigurnosnih zona voda i izvan površina od posebnog značenja za obranu
- posebno je potrebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku, ako ona prelazi 300m²/st. pri čemu se uzima u obzir izgrađena cjelina i kompaktni dijelovi naselja unutar građevinskog područja, bez poljoprivrednih, šumskih i vodnih površina koja nisu u funkciji naselja
- ukoliko su iscrpljene mogućnosti izgradnje u postojećim granicama na temelju argumentirane razvojne potrebe (porasta broja stanovnika, središnje funkcije razvoja gospodarstva), a koje mora pratiti i program izgradnje i uređenja zemljišta, moguća su proširenja građevinskog zemljišta
- prijedlozi za proširenja građevinskog područja moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećeg građevinskog područja s obrazloženjem o razlozima neiskorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištavanje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10% ukupne površine građevinskog područja. U tom slučaju mora se ispitati moguća smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne privode planiranoj namjeni.

U PPŽ-u su određena sljedeća temeljna polazišta za pojedine grupe naselja (tri grupe naselja):

- a) grupa naselja preko 1.000 stanovnika (Lipik)
 - za naselje Lipik procjenjuje se opravdanim planirati prostor za proširenje ukoliko su ispunjeni uvjeti dani Odredbama PPP-SŽ, a ukazuje se i na mogućnost formiranja urbanih zona objedinjavanjem svih kontaktnih građevinskih područja naselja koja se međusobno spojila obzirom na radijus gravitacionih zona
- b) grupa naselja od 500 do 1.000 stanovnika (Poljana)
 - za naselja (Poljana) kod kojih je neizgrađeni dio veći od polovine izgrađenog dijela, obvezno je smanjivanje građevinskog područja, osim kad se radi o naseljima koja imaju pad broja stanovnika (jer bi to moglo dodatno smanjiti eventualni interes i mogućnosti izgradnje)
- c) grupa naselja do 500 stanovnika
 - kod tih naselja (sva ostala) u pravilu, nije opravdano osigurati nove prostore za širenje, već je potrebno težiti smanjivanju građevinskog područja. Nužna i opravdana proširenja potrebno je posebno obrazložiti.

Kao rezultat navedenih postavki PPŽ-a, a u okviru realnih mogućnosti, planirana površina građevinskih područja svih naselja (26 naselja) ukupno iznosi **1.055,89 ha**, što je za **609,07 ha** (ili za **36,58 %** manje) u odnosu na PPO Požege, kada je ukupna površina građevinskih područja naselja iznosila **1.659,52 ha**.

Treba napomenuti da je u postupku izrade ovog Plana izvršena analiza podataka iz PPP-SŽ koji se odnose na površinu građevinskih područja naselja (izgrađeni i neizgrađeni dio), kao i podatke o planiranom broju stanovnika i očekivanim gustoćama stanovništva. Tom je prilikom uočeno da podaci iz PPP-SŽ ne odgovaraju stvarnom stanju u prostoru, i to:

- izgrađeni dio građevinskih područja grada Lipika (svih naselja) iznosi 718,72 ha, a ne 714,48 ha
- izgrađeni dio građevinskog područja naselja Lipik iznosi 114,57 ha, a ne 152,72 ha
- planirani broj stanovnika grada Lipika 2021. godine od 13.650 stanovnika nije realan (vidi razlike između popisa stanovnika 1991.-2001. godine), te se ovim Planom za plansku 2015. godinu predviđa broj od 5.836 stanovnika
- planirani broj stanovnika naselja Lipik 2021. godine od 7.500 stanovnika nije realan (vidi razlike između popisa stanovnika 1991. -2001. godine), te se ovim Planom za plansku 2015. godinu predviđa broj od 2.078 stanovnika.

A) Sveukupni bilans površina građevinskog područja naselja

- **površina GP naselja PPUG Lipika** **1055,89 ha**
- od toga: izgrađeni dio 718,72 ha (68,07%)
- neizgrađeni dio 337,17 ha (31,93%)
- **ukupno građ. područje smanjeno u odnosu na PPO Pakrac za:** **609,07 ha (-36,58%)**

B) Brojčani prostorni pokazatelji

- Gbst - brutto gustoća stanovanja je odnos broja stanovnika i površine građevinskog područja

$$\text{Gbst} = \frac{5931 \text{ stanovnika}}{1.055,89 \text{ ha}} = \mathbf{5,62 \text{ st/ha}}$$

- Gnst - gustoća stanovništva je odnos broja stanovnika i površine obuhvata prostornog plana

$$\text{Gnst} = \frac{5931 \text{ stanovnika}}{20.854,23 \text{ ha}} = \mathbf{0,28 \text{ st/ha (28 st/km}^2\text{)}}$$

Planirana gustoća stanovanja (odnos planiranog broja stanovnika i površine građevinskog područja naselja), za cijelo područje grada Lipika iznosi 5,62 st/ha, pri čemu je moguće izdvojiti, uz naselje Lipik i demografski aktivna naselja (Filipovac, Poljana, Bjelanovac, Dobrovac, Gaj, Japaga, Marino Selo i Šeovica), i to:

- 1 naselju (Ribnjaci) planirana gustoća stanovanja iznosi 97,37 st/ha
- 1 naselju (Filipovac) planirana gustoća stanovanja iznosi više od 10 st/ha
- 8 naselja (Lipik, Poljana, Bjelanovac, Dobrovac, Gaj, Japaga, Marino Selo i Šeovica) planirana gustoća stanovanja iznosi od 5,0 do 10,0 st/ha.

Kao što je već navedeno u poglavlju Ciljeva prostornog razvoja i uređenja ovog Plana (2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA GRADSKOG ZNAČAJA, 2.2.1. Demografski razvoj) u navedena projekcija broja stanovništva za 2015. godinu, po naseljima grada Lipika, bazirana je samo na prirodnom prirastu stanovništva i saldu migracija, te obzirom na nedostatan broj podataka za kvalitetniji izračun projekcije, realno je za očekivati veća odstupanja i pogreške pogotovo na nivou naselja (malim naseljima s malim brojem stanovnika – npr. Ribnjaci – planirana gustoća stanovanja 97,37 st/ha ili Korita – projekcija broja st. 2015. - 95 stanovnika).

Dakle, u odnosu na postojeća građevinska područja, a prema provedenoj analizi tijekom izrade GGP naselja grada Lipika, čiji su rezultati vidljivi u tablici 3., površine građevinskih područja naselja, u odnosu na građevinska područja utvrđena PPO Pakrac, se smanjuju u gotovo svim naseljima Grada (osim u naseljima Poljana (2,07%) i Brezine (2,27%) u kojima se pojavio interes vezan za razvoj gospodarstva), a utvrđena su na katastarskom planu u mjerilu 1:5.000.

Tablica 3.

Planirana građevinska područja (GP) naselja prema PPUG Lipik								
naselja	površina GP naselja prema PPUG Lipik (ha)			površina GP prema PPO Pakrac (ha)	smanjenje GP naselja u odnosu na PPO Pakrac (%)	projekcija broja st. 2015. godine'	planirana gustoća naselj. GP (st/ha)	
	ukupno	izgrađeno						
		ha	%					
a) naselja preko 1.000 stanovnika								
1.	Lipik	214,36	114,57	53,45	443,73	-51,69	2.078	9,69
b) naselja od 500 do 1.000 stanovnika								
2.	Poljana	70,49	58,51	83,01	69,06	2,07	485	6,88
b) naselja do 500 stanovnika								
3.	Antunovac	80,87	53,89	66,64	83,33	-2,95	330	4,08
4.	Bjelanovac	8,58	6,49	75,64	24,14	-64,46	65	7,58
5.	Brekinska	26,64	22,15	83,15	29,22	-8,83	92	3,45
6.	Brezine	50,96	36,01	70,66	49,83	2,27	232	4,55
7.	Bujavica	19,76	12,00	60,73	28,76	-31,29	0	-
8.	Bukovčani	29,48	17,19	58,31	44,45	-33,68	13	0,44
9.	Dobrovac	40,82	30,39	74,45	73,71	-44,62	385	9,43
10.	Donji Čaglič	66,58	40,92	61,46	82,22	-19,02	178	2,67
11.	Filipovac	41,74	24,48	58,65	101,99	-59,07	446	10,69
12.	Gaj	49,06	38,85	79,19	49,86	-1,61	376	7,66
13.	Gornji Čaglič	10,26	7,23	70,47	21,63	-52,57	27	2,63
14.	Jagma	11,79	10,09	85,58	20,48	-42,43	24	2,04
15.	Japaga	24,62	19,02	77,25	33,03	-25,46	154	6,26
16.	Klisa	20,25	12,61	62,27	25,00	-19,00	65	3,21
17.	Korita	12,24	9,86	80,56	21,89	-44,08	95	7,76
18.	Kovačevac	7,49	6,20	82,78	16,39	-54,30	17	2,27
19.	Kukunjevac	109,86	82,08	74,71	134,15	-18,11	150	1,37
20.	Livađani	11,69	8,17	69,89	17,83	-34,44	39	3,34
21.	Marino Selo	44,01	32,87	74,69	44,86	-1,90	299	6,79
22.	Ribnjaci	0,38	0,34	89,47	10,42	-96,35	37	97,37
23.	Skenderovci	4,04	3,58	88,61	51,62	-92,17	2	0,50
24.	Strižićevac	9,36	5,98	63,89	14,59	-35,85	17	1,82
25.	Subocka	36,99	24,26	65,58	90,50	-59,13	6	0,16
26.	Šeovica	53,57	40,98	76,50	82,27	-34,89	319	5,95
UKUPNO		1055,89	718,72	68,07	1664,96	-36,58	• 5931	5,62

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Napomena: 'Podatak temeljen samo na prirodnom prirastu stanovništva i saldu migracija

3.2.3. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja

Izvan građevinskih područja naselja (stalnog i povremenog stanovanja) PPUG-om Lipika je dozvoljena gradnja na slijedećim područjima:

- **Izdvojenim građevinskim područjima**
 - građevinska područja povremenog stanovanja - "Lipički vinogradi" i "Šeovica"
 - građevinsko područje gospodarskih zona - "Lipik I", "Lipik II", "Dobrovac", "Ciglana - Poljana", "Ribnjaci"
 - građevinsko područje turističko - rekreacijske zone "Raminac"
 - građevinsko područje turističko - rekreacijsko - gospodarske zone "Ergela"
 - građevinska područja športsko-rekreacijske namjene (igrališta)
 - građevinska područja groblja
- **Područja Grada izvan građevinskih područja**

3.2.3.1. Izdvojena građevinska područja

Planirana izdvojena građevinska područja van naselja na području grada Lipika su:

- **Izdvojeno građevinsko područje povremenog stanovanja**

Ovim građevinskim područjem su obuhvaćene dvije lokacije na kojoj je započela u većem ili manjem obimu izgradnja građevina namijenjena stanovanju u kojoj se povremeno boravi s ciljem odmora/rekreacije (kuća za odmor) uz preteče sadržaje (pomoćne građevine, nadstrešnice, pecala, ognjišta i sl.), a moguće je planirati i uređenje dječjih igrališta.

Građevinska područja povremenog stanovanja prikazana su na kartografskim prikazima br. 4.17. i 4.26., na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000, a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUG-a Lipik.

Tablica 5.

Planirana građevinska područja povremenog stanovanja				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	"Šeovica"	3,50	3,29	94
2.	"Lipički vinogradi"	20,67	5,27	25,50
Ukupno:		24,17	8,56	35,42

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

- **Izdvojeno građevinsko područje gospodarskih zona**

Za potrebe odvijanja gospodarskih djelatnosti, na području grada Lipika formirati će se pet izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona, i to:

- uz sam gradski centar Lipik,
 - gospodarska zona "Lipik I" u površini od 39,81 ha kojom se obuhvaćaju već postojeći gospodarski kompleksi - "Studenac" Podravka, Lipik Glas d.o.o. (34,56 ha) s mogućnošću širenja od 13,19 %
 - novoformirana gospodarska zona "Lipik II" u površini od 16,28 ha

- gospodarska zona "Ciglana - Poljana" smještena zapadno od naselja Poljana i zauzima površinu od 13,13 ha od čega je izgrađeno svega 1,26 ha površine
- gospodarska zona "Ribnjaci" uz samo naselje Ribnjaci u površini od 2,52 ha, kojom se obuhvaća postojeći gospodarski kompleks Ribnjačarstvo Poljana d.d. uz mogućnost njegovog širenja za 30,56 %
- gospodarska zona "Dobrovac", locirana istočno od naselja Dobrovac uz cestu Ž4236 Poljana (Ž3168)–Gaj–Kukunjevac–Dobrovac (D47), unutar kojeg se za sada nalazi tvrtka "Stragatrans" zauzima 67,32 % ukupne površine predviđene za razvoj.

Tablica 6.

Planirana građevinska područja gospodarske zone				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	"Lipik I"	39,81	26,65	66,94
2.	"Lipik II"	16,28	0	0
3.	"Ciglana - Poljana"	13,13	1,26	9,60
4.	"Ribnjaci"	2,52	1,75	69,44
5.	"Dobrovac"	33,20	22,35	67,32
Ukupno:		104,94	52,01	49,56

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granice izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona prikazane su na kartografskim prikazima 4.7., 4.18., 4.21. i 4.22., na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000., a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUG-a Lipik.

- **Izdvojeno građevinsko područje turističko - rekreacijske zone "Raminac"**

Turističko - rekreacijska zona, predviđena za razvoj turizma (rekreativnog, ribolovnog i sl.), locirana je sjeverozapadno od naselja Lipik. Unutar utvrđene granice izdvojenog građevinskog područja turističko - rekreacijske zone "Raminac" osim već postojećeg poribljenog umjetnog jezera Raminac planskim smjernicama predviđa se izgradnja golf terena (18 rupa) s popratnim sadržajima (klubske prostorije, ugostiteljski objekti, svlačionice, spremišta golf opreme, golf trgovine, spremišta, parkirališta i druge prateće i pomoćne građevine)

Tablica 7.

Planirana građevinska područja turističko - rekreacijske zone			
Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
		ha	%
"Raminac"	151,71	12,25	8,07

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granica izdvojenog građevinskog područja turističko - rekreacijske zone "Raminac" prikazana je na kartografskom prikazu br. 4.18., na katastarskoj podlozi u mjerilu 1:5000, a za gradnju građevina unutar navedenog područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUG-a Lipik.

- **Izdvojeno građevinsko područje turističko – rekreacijsko – gospodarske zone “Ergela”**

Na području grada Lipika, zapadno od samog naselja Lipik, utvrđena je granica izdvojenog građevinskog područja turističko – rekreacijsko – gospodarske zone “Ergela”. Osim za daljnji razvoj gospodarstva, obzirom da se u obuhvatu granice navedenog područja nalazi Poljoprivreda Lipik čija je osnovna djelatnost poljoprivredna proizvodnja, na tom području se planira i razvoj turizma (nekada ergela konja).

Tablica 8.

Planirana građevinska područja turističko – rekreacijsko – gospodarske zone			
Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
		ha	%
“Ergela”	41,05	7,91	19,27

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granica izdvojenog građevinskog područja turističko - rekreacijske zone "Raminac" prikazana je na kartografskom prikazu br. 4.18., na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000, a za gradnju građevina unutar navedenog područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUG-a Lipik.

- **Izdvojena građevinska područja športsko - rekreacijske namjene (igrališta)**

Na području grada Lipika kod naselja Marino Selo, Poljana i Šeovica nalaze se športsko – rekreacijske površine (igrališta) formirane kao izdvojena građevinska područja športsko – rekreacijske namjene.

Tablica 10.

Granice izdvojenih građevinskih područja športsko-rekreacijske namjene (igrališta)				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	Marino Selo	2,73	2,73	100
2.	Poljana	1,66	1,66	100
3.	Šeovica	0,63	0,63	100
Ukupno:		4,99	4,99	100

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granice izdvojenih građevinskih područja športsko-rekreacijske namjene (igrališta) izvan naselja utvrđuju se granicom katastarske čestice, a detaljno su određena na kartografskim prikazima građevinskih područja pripadajućih naselja, u mjerilu 1 : 5000.

• **Izdvojeno građevinsko područje groblja (G)**

Na području grada Lipika nalazi se jedno gradsko groblje u Lipiku i 21 mjesno groblje i to u naseljima – Antunovac, Brekinska, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglič, Filipovac, Gaj, Gornji Čaglič, Jagma, Japaga, Klisa, Korita, Kukunjevac, Livađani, Marino Selo, Poljana, Strižičevac, Subocka i Šeovica, koja su relativno dobro održavana, a neka od njih imaju mrtvačnicu.

Groblja uz naselja Antunovac, Brekinska, Brezine, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglič, Filipovac, Gaj, Gornji Čaglič, Jagma, Japaga, Klisa, Kukunjevac, Livađani, Marino Selo, Poljana, Strižičevac i Subocka se nalaze van njihovih granica građevinskog područja i zauzimaju površinu od ukupno 12,01 ha. Ostala groblja nalaze se unutar granica naselja kojima pripadaju, i to: Lipika, Bujavice, Korita i Šeovice.

Tablica 9.

Granice izdvojenih građevinskih područja groblja				
R.B	Naselja	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	Antunovac	1,26	0,62	49,21
2.	Brekinska	0,33+0,27=0,6	0,33+0,27=0,6	100
3.	Brezine	0,31	0,23	74,19
4.	Bukovčani	0,42	0,42	100
5.	Dobrovac	1,01	0,32	31,68
6.	Donji Čaglič	0,56+0,22+0,09=0,87	0,56+0,22+0,09=0,87	100
7.	Filipovac	0,64	0,64	100
8.	Gaj	0,37+0,12=0,49	0,37+0,12=0,49	100
9.	Gornji Čaglič	0,17	0,17	100
10.	Jagma	0,11	0,11	100
11.	Japaga	1,27	1,27	100
12.	Klisa	0,92	0,92	100
13.	Kukunjevac	1,21+0,87=2,08	1,21+0,87=2,08	100
14.	Livađani	0,22	0,22	100
15.	Marino Selo	0,27	0,27	100
16.	Poljana	0,50	0,50	100
17.	Strižičevac	0,06	0,06	100
18.	Subocka	0,81	0,81	100
Ukupno:		12,01	10,60	88,26

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granice izdvojenih građevinskih područja groblja izvan naselja utvrđuju se granicom katastarske čestice, a detaljno su određena na kartografskim prikazima građevinskih područja pripadajućih naselja, u mjerilu 1 : 5000, a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUG-a Lipik.

3.2.3.2. Područja Grada izvan građevinskih područja

Površine za razvoj i uređenje izvan građevinskih područja tretiraju se kao negradive površine za potrebe poljoprivredne proizvodnje i gospodarenje šumama, a samo iznimno i malim dijelom na njima je moguća gradnja.

Odredbama članka 42. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), te sukladno s istim Odredbama PPUG Lipika, određene su građevine i objekti koje je, u skladu sa smjericama i kriterijima prostornog plana uređenja Grada, moguće graditi izvan građevinskih područja:

- stambene i gospodarske građevine te obiteljska gospodarstva u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti i seoskog turizma, (građevine za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju te uzgoj poljoprivrednih kultura i životinja (stoke, peradi i krznaša) te ribnjaci, građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda, građevine za smještaj i sklanjanje poljoprivredne mehanizacije i oruđa te njihovo održavanje, gospodarske proizvodno-obrtničke građevine za primarnu doradu i preradu u funkciji osnovne poljoprivredne proizvodnje, ugostiteljsko-turističke građevine za smještaj i prehranu u seoskom turizmu, pojedinačne građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje, ostale pomoćne građevine za potrebe obavljanja poljoprivredne djelatnosti, stanovanja ili seoskog turizma)
- građevine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina,
- rekreacijske građevine: trim, biciklističke, planinarske konjičke i slične staze, ribnjaci za športski ribolov, šumske, ribarske i izletničke kuće, lovački i planinarski domovi, kuće ili skloništa te slične građevine u funkciji rekreacije.
- manje vjerske građevine (raspela, poklonci, kapelice) i spomen-obilježja
- građevine u funkciji gospodarenja i korištenja šuma (šumske kuće, lugarnice te nastambe za radnike grade i sl.)
- građevine infrastrukture (prometne, energetske, komunalne i dr.)

Iznimno od navedenog, izvan građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu I i II bonitetne klase može se planirati izgradnja samo stambenih i gospodarskih objekata u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti, građevina infrastrukture te građevina za istraživanje i iskorištavanje energetskih mineralnih sirovina.

3.2.4. Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P)

Pod obradive poljoprivredne površine smatraju se oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade. Sukladno s odredbama Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04 i 45/04), obradive poljoprivredne površine se kategoriziraju na:

- P1** – osobito vrijedno obradivo tlo
- P2** – vrijedno obradivo tlo
- P3** – ostala obradiva tla.

Prema PPP-SŽ, obradive poljoprivredne površine na području grada Lipika ulaze u kategoriju P2 – vrijedno obradivo tlo i P3 – ostalo obradivo tlo i zauzimaju 11.718,2 ha što čine udio od 56,2 % ukupnog teritorija Grada (odnosno čine udio od 91,9 % ukupnih poljoprivrednih površina Grada). Obzirom, da poljoprivredne površine, kao vrijedan prirodni resurs, zauzimaju veliki dio ukupne površine grada Lipika (61,2 %), veoma je važna potreba racionalnog i ekonomičnog korištenja ovakvog prirodnog resursa.

Za pojedine kategorije tala, postoje posebna ograničenja vezana za izgradnju. Prekategorizacija poljoprivrednih površina u višu bonitetnu kategoriju moguća je nakon procjene opravdanosti i provedbe gospodarsko-ekoloških opravdanih mjera (melioracija, odvodnjavanje, navodnjavanje, zaštita od poplava i slično).

Navedene kategorije i granice prostiranja svake od navedenih kategorija poljoprivrednog zemljišta prikazane su na Kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina". U crtavanjem svake od navedenih kategorija tala, te izvršenom izmjerom ucrtanih površina pomoću računara, utvrđene su sljedeće površine pojedinih kategorija tla:

- vrijedno obradivo tlo – 10.123,67 ha,
- ostalo obradivo tlo – 634,33 ha.

Ove dvije kategorije predstavljaju poljoprivredno zemljište zastupljeno na području grada Lipika s osnovnom namjenom za poljoprivrednu proizvodnju. U okviru ovih kategorija poljoprivrednog zemljišta, vrijedno obradivo tlo zauzima 94,10 %, a ostala obradiva tla svega 5,90 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta, što zajedno čini 51,59 % ovog prirodnog resursa u odnosu na ukupnu površinu Grada.

Vrijedno obradivo tlo prostorno se rasprostire na najvećem dijelu Grada, oko građevinskih područja naselja, i to: Antunovac, Brekinska, Brezine, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Jagma, Japaga, Klisa, Kukunjevac, Lipik, Marino Selo, Poljana, Skenderovci, Strižičevac, Subocka, Šeovica, zatim građevinskih područja povremenog stanovanja: "Lipički vinogradi" i "Šeovica" te izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona.

Ostalo obradivo tlo je prostorno zastupljeno na obodnim južnim dijelovima Grada, a koje se zbog reljefne raznolikosti izmjenjuje s manjim šumskim područjima, okružujući građevinsko područje naselja - Gornji Čaglić i Bujavicu.

U cilju zaštite poljoprivrednog zemljišta, najoptimalnija mjera zaštite je racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu s utvrđenom pogodnosti zemljišta za pojedinu namjenu, kao i racionalizacija korištenja kemijskih sredstava u procesu proizvodnje hrane i drugih poljoprivrednih kultura, a koje imaju za cilj povećanje prinosa. U skladu s tim potrebno je djelovati na razvijanju ekološke poljoprivrede, odnosno proizvodnje zdrave hrane, a za čiju proizvodnju je osnovni preduvjet vrijedno i očuvano poljoprivredno tlo, a što grad Lipik posjeduje, kao i potencijal u okviru seoskih gospodarstava u ruralnim naseljima.

Kako je na prostoru cijele Županije prisutan trend smanjenja poljoprivrednih površina zbog širenja naselja, izgradnje gospodarskih zona, prometnica, te ostale infrastrukture ali i zbog prisutnosti erozijskih procesa, to je potrebno na najmanju moguću mjeru smanjiti korištenje kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, kroz usklađivanje interesa svih korisnika u prostoru. U tom smislu potrebno je, koliko je to moguće, okrupnjavati poljoprivredne posjede radi gospodarski opravdane poljoprivredne proizvodnje, pa tako i vinogradarstva i voćarstva, ali istovremeno nastojati zaustaviti procese daljnjeg usitnjavanja, parcelacije zemljišta, kako bi se lakše mogle provoditi mjere uređivanja i zaštite zemljišta.

3.2.5. Šumske površine isključivo osnovne namjene (Š)

Šume kao specifično prirodno bogatstvo zahtijevaju i posebne uvjete gospodarenja, a što podrazumijeva racionalno korištenje proizvodnih mogućnosti šume, te istovremeno i njenu obnovu. Međutim, šume zahtijevaju i posebne uvjete očuvanja i zaštite, kako bi se očuvala njihova ekološka i socijalna vrijednost, što obvezuje društvo na gospodarenje šumom i šumskim zemljištem kao djelatnostima od posebnog interesa.

Državnim šumama na području grada Lipika, kojima gospodare "Hrvatske šume" d.o.o., Uprava šuma Podružnica Bjelovar, Šumarija Lipik, gospodari se na temelju Osnova gospodarenja koje se izrađuju za državne šume, a koji sadrže popise sječe, uzgoja i zaštite šume za 10 godine, a orijentacijski za 40 godina. U cilju osiguravanja postojanosti ekosustava i održavanja i poboljšanja općekorisnih funkcija šuma, te korištenja šuma i šumskog zemljišta na način da se održava njihova biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal, vrši se sanacija oštećenih dijelova pošumljavanjem autohtonim vrstama (štete od elementarnih nepogoda, snjegoloma, vjetroloma, vjetroizvala), kao i redovita kontrola štetnika šume. Na području grada Lipika nalaze se dijelovi četiriju gospodarskih jedinica, i to: Blatuško Brdo, Lugovi, Miletina rijeka i Roguljica, koje su prema podacima nadležne Uprave šuma obrađene u Polazišnom dijelu PPUG Lipik.

"Hrvatske šume" d.o.o. stekle su pravo na prestižni FSC certifikat za gospodarenje povjerenim šumama kojih je vlasnik RH. Prema definiciji, FSC akreditirana certifikacija znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Cilj projekta FSC je da se promovira i podrži ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gospodarenje šumama u svijetu, na način da se pri tome uspostavi općepoznati standard čije rezultate rada, a to je drvo odnosno drvna sirovina, kasnijom preradom drvna industrija, nudi kupcima koji kupnjom tako označenih proizvoda valoriziraju principe takvog odgovornog šumarstva. FSC certifikat je svojevrсно međunarodno priznanje da je način gospodarenja državnim šumama koje primjenjuju "Hrvatske šume" d.o.o. u skladu sa strogim kriterijima. To je i priznanje cijeloj generaciji hrvatske šumarske struke koja već generacijama na odgovoran način gospodari tim izuzetno značajnim nacionalnim resursom. Ovim, hrvatsko šumarstvo ulazi u sam vrh svjetskih trendova, obzirom da je po FSC sustavu certificirana cjelokupna površina državnih šuma, što u svjetskim razmjerima predstavlja izuzetan rezultat.

Šume i šumska zemljišta na prostoru Grada, sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04 i 45/04), prikazana su na Kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina", a izmjerom na karti ucrtanih površina, pomoću računara utvrđene su sljedeće kategorije šume i šumskog zemljišta u sljedećim površinama:

- gospodarske šume – 5625,11 ha
- zaštitne šume – 6,01 ha

Temeljna smjernica vezana za šume i šumsko zemljište je potreba očuvanja ovog prirodnog potencijala, kao i vođenja dugoročne politike racionalnog gospodarenja, koja uključuje čuvanje, njegu, sječu, te druge oblike korištenja i upravljanja, vodeći računa o višestrukim funkcijama šuma (gospodarskim, ekološko-turističkim, socijalnim, hidrološkim itd) na lokalnoj, ali i široj razini, kako u sadašnjosti tako i u budućnosti. U tom smislu potrebno je usuglasiti interese svih korisnika u prostoru, a osobito interese poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

3.2.6. Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)

U ostale poljoprivredne i šumske površine ubrojene su manje rascjepkane obradive površine, neobradive površine, pašnjaci i manji šumarci – gajevi, neobrasle šume i neplodne šumske površine koje su na području grada Lipika zastupljene sa 1.950,31 ha. Proizvodna vrijednost zemljišta ove kategorije nije velika, ali značajne su radi zaštite identiteta prirodnog i kultiviranog krajobraza.

3.2.7. Vodne površine (V)

U vodne površine ulaze vodotoci, akumulacije, retencije, ribnjaci i slično, koji su za područje grada Lipika ucrtani na kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina".

3.2.8. Ostale površine

3.2.8.1. Posebna namjena. (N)

Temeljem odredbi članka 18. Zakona o obrani (NN 33/02 i 58/02) i Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (NN 175/03), Ministarstvo obrane Republike Hrvatske nema posebnih zahtjeva u vezi potreba za rezerviranjem prostora posebne namjene.

3.2.8.2. Površine infrastrukturnih sustava (IS)

Ove površine čine linijski (trase i koridori) i površinske infrastrukture građevine državnog i županijskog značaja. Infrastrukturni sustavi, prvenstveno prometni, veliki su korisnici prostora, te je potrebno posvetiti veliku pozornost vođenju prometnih koridora tako da osiguravaju dobro povezivanje, ali istodobno da što manje ugrožavaju vrijednosti prostora.

Od planiranih prometnih koridora državnog i županijskog značenja kroz područje grada Lipika načelno se pozicioniraju prostorni rezervati za izgradnju planirane dionice brze ceste u koridoru državne ceste D5 na Europskom koridoru E661 (Balaton (Republika Mađarska) – Virovitica – Daruvar - Pakrac – Lipik – Okučani- Stara Gradiška – Banja Luka (BiH) – Livno – Split (Republika Hrvatska), kao i prostorni rezervati za alternativne pravce predviđena za izmještanje dijela državne ceste D47.

Ostali prometni pravci uglavnom će se razvijati u postojećim koridorima uz modernizaciju, manje ispravke i nadopune. Ostali infrastrukturni sustavi (vodoopskrba, odvodnja, vodno gospodarstvo, plinoopskrba, elektroopskrba, telekomunikacije) razvijati će na temelju zasebnih konceptijskih rješenja, poštujući plansku razradu organizacije, namjene i zaštite prostora.

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Gospodarstvo je, kao i u Republici Hrvatskoj u cjelini, u proteklom desetljeću doživjelo temeljite promjene. Obzirom na promjenjen model potražnje, pad broja zaposlenih, te procese pretvorbe s planskog na tržišno gospodarstvo, nameće se potreba stvaranja novog gospodarskog i prostornog modela razvitka. Perspektiva daljnjeg gospodarskog razvoja temeljit će se na prirodnim resursima, ulaganju kapitala i ljudskom potencijalu, te je orjentirana na disperziju manjih pogona čiste industrije, obrta i trgovine, s razvojem transportnih usluga (čemu pogoduje dobar prometni položaj – planirani prometni pravac brze ceste/ Europski koridor E661 (dio trase)/) i tradicionalnim razvojem turizma, a zasnivat će se na načelima:

- održivog razvoja,
- suradnje sa svim korisnicima prostora, i
- suradnje Grada sa Županijom.

* prema dopisu MORH, Uprava za materijalne resurse, Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša – klasa: 350-02/04-01/171, urbroj: 512M3-020202-04-2 od 14. prosinca 2004.

Grad Lipik je prepoznatljiva destinacija zdravstveno – rekreativnog turizma šireg dijela Europe, koji svoj održivi razvoj temelji na korištenju i finalizaciji prirodnih resursa (termomineralni izvori, kvarcni pijesak, poljoprivredna proizvodnja) i poduzetničkom ponašanju stanovništva.

U razvoju treba iskoristiti tradicionalne gospodarske veze i interese za korištenje vlastitih mogućnosti razvoja i pri tome voditi računa da se na području Grada ne lociraju tehnologija s negativnim utjecajem na okoliš kako se ne bi narušile vrijednosti prostora i okoliša.

Prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temeljit će se na sljedećim principima:

- u gospodarskim zonama locirati što čistije tehnologije
- eksploatacijsko polje kremenog (kvarcnog) pijeska "Medinac" kao i rezervirani prostor istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen – amfibolit i granit) "Šeovica" optimalno definirati s minimalnim obuhvatom prostora, ali ne manje nego što je potrebno omogućiti dozvoljenu eksploataciju
- male prerađivačke kapacitete u funkciji poljoprivredne proizvodnje locirati uz osnovni kompleks van naselja ili u naseljima
- uslužne djelatnosti locirati u naselja u okviru stanovanja ili prema karakteru u posebne zone u okviru naselja.

Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva lokalna je samouprava do sada provodila kroz izdvajanja financijskih sredstava za kreditiranje poduzetnika. Praćenjem razvitka poduzetništva je ustanovljeno da postojeće gospodarske zone ne mogu zadovoljiti potrebe budućeg razvoja. Stoga se, na području obuhvata PPUG-a Lipik, osim unutar građevinskih područja naselja (uređenje gospodarskih zona "Brezine" i „Filipovac“), planira uređenje i gospodarskih zona unutar izdvojenih građevinskih područja, i to: nove gospodarske zone – "Lipik II", kao i mogućnost proširenja postojećih gospodarskih zona – "Lipik I", "Ciglana - Poljana" i "Dobrovac", kako je već navedeno u prethodnim poglavljima Plana.

3.3.1.1. Poljoprivreda, šumarstvo, ribogojstvo, lovstvo

• Poljoprivreda

Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja omogućavaju kvalitetnu ratarsku istočarsku proizvodnju. Primjenom Zakona o poljoprivrednom zemljištu omogućeno je obiteljskim gospodarstvima da zakupe značajne površine državnog zemljišta te su time stvoreni uvjeti za stvaranje većih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Velika (veća od 50 ha) i srednja (25 – 50 ha) poljoprivredna gospodarstva su usmjerena pretežito na ratarsku proizvodnju, a mala poljoprivredna gospodarstva (manja od 25 ha) na mješovito ratarsko – stočarsku proizvodnju.

Poljoprivredne površine (oranice i vrtovi, voćnjaci i vinogradi) zauzimaju 11.718,2 ha (9400,43 ha) ili cca 56,2 (45,07) % ukupne površine grada Lipika, te predstavljaju osnovu kvalitetne primarne proizvodnje žitarica, povrća, voća, stočne hrane i industrijskih kultura, za što postoje veoma povoljni uvjeti.

Poseban značaj u razvoju poljoprivredne proizvodnje u budućnosti pružaju mogućnosti kontrolirane proizvodnje zdrave hrane, što uključuje biljnu proizvodnju bez primjene umjetnih sredstava, te ekstenzivno stočarstvo.

Najveći problem razvoju poljoprivrede predstavlja postojeća prekomjerna usitnjenost obiteljskih gospodarstava koja ne mogu osigurati racionalnu i konkretnu poljoprivrednu proizvodnju, korištenje poljoprivredne mehanizacije i radne snage. Usprkos ograničenjima

poljoprivredni sektor karakterizira visok stupanj tehničko-tehnološke stručnosti i osposobljenosti, no potrebo je postići maksimalnu iskorištenost zemlje, strojeva, radne snage, znanja i proizvodno-tehnološkog iskustva. Najperspektivnija su ratarsko-stočarska obiteljska gospodarstva koja će morati pratiti tržišne zahtjeve i prema njima odrediti strukturu proizvodnje (proizvodnja hrane za vlastite potrebe, veća sjetva industrijskog bilja i sl.). Manja obiteljska poljoprivredna gospodarstva moraju se orijentirati na radno intenzivnu proizvodnju kao što su uzgoj povrća, voća i cvijeća, sitno stočarstvo, kooperativna proizvodnja za poznatog kupca i sl.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu poljoprivrednih površina visoke kvalitete tla. Korištenje prostora izvan građevinskog zemljišta namijenjeno je prioritetno poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu. Očuvanje vrijednog poljoprivrednog zemljišta i osiguranje potrebnih novih površina razvoja gospodarstva naglašava potrebu donošenja mjera za poticanje boljeg iskorištenja građevinskog zemljišta. Izgradnju izvan utvrđenih granica građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu relativno najboljih bonitetnih klasa (I - IV klase) može se iznimno dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljoprivredne proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

• Šumarstvo

Površina šuma i šumskog zemljišta na području grada Lipika, a na osnovu podataka Državne geodetske uprave, zauzima 5.945,25 ha, što čini 28,5 % ukupnog teritorija Grada. Na šumskom zemljištu prevladavaju šume visokokvalitetnih vrsta drva, a dominiraju listače (bukva, hrast kitnjak i lužnjak, grab, cer, jasen, bagrem, joha), te je bogatstvo šuma jedno je od značajnijih obilježja prostora.

Šumarska politika i šumarsko planiranje ima za cilj unapređenje učinkovitog načina korištenja šuma uz uvjet da se koriste sve njene funkcije (ekološke, društvene i gospodarske), što podrazumjeva uz gospodarske učinke i održavanje biološke raznolikosti, sposobnosti obnavljanja, vitalnosti i potencijala šume. Gospodarenje šumama vrši se prema šumarsko gospodarskoj osnovi koja se temelji na načelima biodiverziteta i obnovljivim reasursima.

• Ribogojstvo

Ribogojstvo na području grada Lipika ima dugu tradiciju zahvaljujući najviše Ribnjačarstvu Poljana, poduzeću sa stogodišnjom tradicijom, koja se bavi osim uzgojem slatkovodne ribe (som, smuđ, štika, linjak, šaran, karase, amure i glavaše) na način da obuhvaća cjelovit tehnološki proces proizvodnje (od matičnog štoka, mrijesta svih uzgojnih kategorija do komercijalne veličine ribe), i veleprodajom i maloprodajom ribe.

U budućem razvojnom planu predviđen je daljnji uzgoj, proizvodnja i prodaja ribe kao i proširenje uzgojnog asortimana (npr. uzgoj jegulja), te je PPUG-om Lipika omogućeno širenje gospodarskog kompleksa Ribnjačarstvo Poljana unutar izdvojenog građevinskog područja gospodarske zone "Ribnjaci".

• Lovstvo

Lovstvo ima već dužu tradiciju, a lovišta zauzimaju značajne površine. Obzirom na kvalitetna prirodna staništa i razne vrste divljači, uvjeti za razvoj lovstva izrazito su povoljni, te će razvoj lovstva biti neposredno vezan uz razvoj turizma.

3.3.1.2. Turizam i ugostiteljstvo

U planskom razdoblju ovo područje ima brojne preduvjete za aktivniju turističku valorizaciju svojih potencijala, na što ukazuje i aktivniji pristup kontinentalnom turizmu na razini Države i Županije, sadržan u strateškim dokumentima prostorno i turističkog razvitka. U njima se naglašava potreba ravnomjernijeg turističkog razvoja svih potencijala, kao i racionalno korištenje ovih resursa.

Blizina, bogatstvo i raznolikost resursa, njihova očuvanost, te atraktivnost, kao i očuvanje atraktivnosti prostora, kao i njegovanje autohtonih (regionalnih) osobitosti prostora i njegovih vrijednosti (prirodni uvjeti, vodotoci, akumulacije, šume, lovišta, graditeljska i kulturno-povijesna baština), kao i izgradnja turističkih područja i zona, kao i jača sprega turizma s ukupnim gospodarskim razvojem, osnove su za planirani razvoj kontinentalnog turizma na području Županije, ali i Grada.

Dakle, koncept turističke ponude leži u zadovoljenju načela održivog razvitka i razvitka ruralnog prostora, te spoznaje konverzijske sposobnosti održivog turizma da prirodna i kulturna nematerijalna dobra konvertira u gospodarska dobra, a da pri tome ne gube svoje zaštitne značajke.

Prirodne ljepote, kulturni i povijesni spomenici, te stoljetna tradicija bavljenja turizmom glavna su obilježja grada Lipika kao važnog turističkog odredišta u Požeško-slavonskoj županiji. Stoga će se i budući turistički razvoj grada Lipika oslanjati prvenstveno na mogućnosti valorizacije svojih prirodnih potencijala (bogatstvu šumskog fonda, vrijednom poljoprivrednom tlu, bujnim vodotocima), te značajnoj kulturnoj baštini i kao takav će predstavljati, u okviru planiranog ukupnog gospodarskog razvoja područja Grada, jednu od okosnica njenog razvoja.

Značajni elementi turističke ponude ovog područja čine: kulturno-povijesna obilježja – centar Lipika, perivoj; izvori termalne vode – zdravstveni i rekreacijski turizam; uzgoj lijepih i cijenjenih konja lipicanaca u obližnjem Izidorovcu (gdje je Izidor Janković početkom XIX. stoljeća pokrenuo njihov uzgoj); zatim turističke manifestacije, koje privlače i određeni broj posjetitelja – Turistički dani Lipika (lipanj), Likovna kolonija "Lipiku s ljubavlju" (lipanj), Dan grada Lipika (listopad), Božićni koncert; raznolike mogućnosti lova i sportskog ribolova.

U tom smislu se ističu i mogućnosti razvijanja različitih oblika kontinentalnog turizma u skladu s valorizacijom prirodnih i prostornih resursa Grada, i to: zdravstveno – rekreativnog, lovnog, kulturnog, arheološkog, istraživačkog, izletničkog, seoskog, ruralnog, vinskog, ekološkog turizma i mnogih drugih. U svrhu turističke eksploatacije potrebno je razvijati niz dodatnih usluga: prvenstveno smještajne kapacitete, te potom informativne, servisne, športsko-rekreacijske, trgovačke, zdravstvene i druge usluge.

Zdravstveno – rekreacijski turizam, kao najstarija gospodarska grana u Lipiku, svoj prosperitet i stoljetnu tradiciju ima zahvaliti prije svega prirodnim ljekovitim pogodnostima područja u kojem je smješten Grad Lipik. Zdravstveno rekreacijski centar "ZRC", kao glavni nositelj te vrste turizma, za vrijeme Domovinskog rata bio je potpuno uništen te izgubio cjelokupnu ponudu turističkih usluga, a samim tim i turiste. Stoga, neophodna je njegova prioritetna obnova i izgradnja kako cjelokupnog kompleksa, koji je sačinjavao turističku ponudu do prije rata (s mogućnošću manjih izmjena arhitektonskih rješenja i višom kategorizacijom kvalitetne usluge) tako i izgradnju potpuno novih sadržaja koji bi kompletno nadopunjavali segmentiranu turističku ponudu. Cjelokupna zdravstveno turistička ponuda bi bila kvalitetnija kada bi se upotrijebila dodatnim sadržajima kroz suradnju lokalnog gospodarstva, i to na području ponude ekološke domaće zdrave hrane, uslužnog sektora obrtništva i poduzetništva, kao i razvoja manjih obiteljskih smještajnih kapaciteta (seoska gospodarstva s turističkom ponudom). Istovremeno, za realizaciju istoga neophodno je Gradu osigurati adekvatnu

komunalnu infrastrukturu (vodoopskrba, odvodnja i plinoopskrba). Za daljnji razvoj zdravstveno rekreativnog turizma, značajno je još napomenuti: neophodno plansko razdvajanje industrijskog i zdravstveno - rekreativnog turizma (njihov razvoj bez mogućnosti međusobnog ometanja), aktivniji razvoj poduzetništva kao pokretača dodatnih turističkih sadržaja, edukacija stanovništva o ekološkom očuvanju okoliša te bolja povezanost Lipika s glavnim prometnicama u okruženju. Za razvoj turizma na području grada Lipika ovim Planom se formiraju i dva izdvojena građevinska područja unutar kojih se planira uređenje turističko – rekreacijskih zona, i to:

- turističko – rekreacijske zone "Raminac" i
- turističko – rekreacijsko – gospodarske zone "Ergela".

Turističko – rekreacijsku zonu "Raminac" (planirane površine 151,71 ha) unutar koje se nalazi postojeće jezero/mikroakumulacija "Raminac" (površine 12,25 ha), moguće je popuniti sadržajima koji bi zahvaljujući prirodnim potencijalima potakli razvoj turizma na ovom području.

Naime, na navedenoj površini planirana je izgradnja golf igrališta (turističko igralište, vježbalište, staze za treniranje, driving range i dr), kao osnovne namjene, te svih popratnih sadržaja potrebnim za njegovo što kvalitetnije funkcioniranje (ugostiteljsko - turističke građevine – (samo klub te manji ugostiteljski objekti za okrijepu i sl., bez mogućnosti planiranja smještajnih kapaciteta osim kampa), prateće građevine u funkciji športa i rekreacije (svlačionice, spremišta golf opreme, golf trgovine, i sve ostale servisne i slične građevine potrebno za kvalitetnu opskrbu turista sl.), pomoćne građevine (spremišta, nadstrešnice, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva i sl.). Istovremeno, postojeće jezero/mikroakumulacija "Raminac" moguće je planirati osim za obranu od poplava, vodoopskrbu i navodnjavanje i za razvoj športski ribolov, plivanje, vožnju čamcem (mogućnost izgradnje privezišta za čamce) te druge športsko – rekreacijske aktivnosti i/ili kao dio golf igrališta.

Golf igralište sa svim pratećim sadržajima kao i arhitektonsko oblikovanje građevina unutar ove zone planirat će se, graditi i uređivati sukladno Odredbama PPUG Lipika.

Na izdvojenom građevinskom području "Ergela", planiranom za turističko – rekreacijsko – gospodarsku namjenu, vratili bi se nekadašnji turistički sadržaji vezani za uzgoj, trening, kao i rekreativno jahanje konja. Na toj površini moguća je gradnja svih sadržaja potrebnih za razvoj te vrste rekreativnog turizma, i to: građevina športa i rekreacije (potrebne hale za jahanje, kao i uređeni otvoreni prostori (zatvoreni i vanjski manjež), travnati tereni za jahanje, parkur (teren za preponsko jahanje), staze (kasački i galopski sport), gospodarskih građevina namijenjenih za poljoprivrednu djelatnost (građevine za smještaj konja (boksovi), građevine za smještaj i sklapanje poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije te njihovo održavanje, građevine za skladištenje hrane za konje, gnojišne jame), ugostiteljsko - turističkih građevina (manji ugostiteljski objekti za okrijepu bez mogućnosti planiranja smještajnih kapaciteta), pratećih građevina u funkciji poljoprivredne djelatnosti te športa i rekreacije (svlačionice, spremišta opreme, upravni prostori, uredi i prostorije za boravak djelatnika, prostorije klubova, infrastrukturne građevine i sl.), pomoćnih građevina (spremišta, nadstrešnice, parkirališta, manipulativne površine, garaže, kotlovnice i sl.).

Sve građevine unutar ove zone locirati, planirat, graditi i uređivati sukladno Odredbama PPUG Lipika.

S obzirom na ostale prirodne predispozicije prostora grada Lipika postoje uvjeti za razvitak lovnog i ribolovnog turizma, što bi se trebalo organizirano razvijati kako bi bilo u funkciji očuvanja prirode, ali i ribljeg fonda i fonda divljači, te razvijati i neke druge oblike turizma (fotosafari itd.). Za ovakav oblik turizma moguće je korištenje i šumskih i lovačkih kuća na prostoru Grada.

Poljoprivreda i sela sa tradicijskim obilježjima pružaju mogućnost za razvoj ruralnog turizma kroz aktiviranje turizma u okviru seoskih gospodarstava, uz isticanje značaja

ekopoljoprivrede i proizvodnje zdrave hrane kao i tradicijskog graditeljstva, kroz pružanje usluga smještaja i usluga ishrane, ali i aktivnog odmora turistima, razvijajući ponudu ekološki zdrave hrane, izradu predmeta i suvenira, narodne radinosti, predstavljajući običaje s naglaskom na bogatstvo folklornih elemenata, manifestacije itd

Turističku ponudu grada Lipika potrebno je nadopuniti i isticanjem vrijedne kulturno-povijesne baštine (centar Lipka - perivoj) kao i mnogih krajobraznih i prirodnih obilježja ovog područja.

3.3.1.3. Industrija, malo i srednje poduzetništvo

Najpoznatija industrija u gradu Lipiku je zasigurno "Lipik Glas" d.o.o., tvornica stakla Lipik, jedna od najvećih tvornica stakla u Hrvatskoj. Nakon teških oštećenja tijekom Domovinskog rata prioritetno je obnovljena i ponovno je u funkciji s osnovnom vizijom razvoja tvrtke da se postizanjem visoke kvalitete ostvari značajna dobit. Da bi ostvarila svoje razvojne programe (proizvodnja stakla za bijelu tehniku, lijevano staklo, solarno staklo, auto industrija, ravno – flot staklo) i postigla kvalitetan i brz razvoj, tvornicu je potrebo proširiti, kao izgradnjom novih pogona (proizvodni pogon ravnog stakla), tako i popuniti kvalitetnim visokoobrazovanim stručnim kadrom, uvesti moderne tehnologije te učinkovite organizacije, te opskrbiti kvalitetnom infrastrukturom (cesta, plin i dr.). Velika prednost razvoja "Lipik Glasa" je zasigurno korištenje sirovine iz vlastitih prirodnih resursa - vlasiti rudnik kvarcnog pijeska.

Tvornica "Studenac" Podravka je strateška poslovna jedinica unutar gospodarskog giganta Hrvatske - "Podravka", s osnovnom djelatnošću proizvodnje proizvoda na bazi vode, i to poznate mineralne i izvorske vode - "Studenac" i "Studena ", kao i bezalkoholnih napitaka. Isto kao i kod tvornice stakla, pravilno korištenje prirodnih resursa, u ovom slučaju izvore prirodne mineralne vode, koja se u tvornici samo gazira i puni, omogućava razvoj tvornice, a time i samoga grada Lipika koji na taj način postaje poznat širom Hrvatske, a i inozemstva. U daljnjem planu razvoja je povećanje proizvodnje, a time i potreba za proširenjem prostora uz neophodnu kvalitetnu infrastrukturu.

Od novijih industrija značajno je spomenuti tekstilnu industriju "Gamauf" d.o.o., koja proizvodi tekstilne proizvode (muško, žensko i dječje donje rublje, majice, piđame i sl. s dvogodišnjom garancijom) za inozemno i domaće tržište, a u svom budućem programu planira razvoj vlastite maloprodajne mreže po Hrvatskom tržištu.

Perspektiva gospodarskog razvoja, u skladu sa Strategijom i Programom prostornog razvitka Republike Hrvatske, oslanja se na uvođenje modernih tehnologija, učinkovite organizacije i osvajanju novih tržišta. Razvitak se orijentira prema industriji koja koristi komparabilne prednosti prostora: položaj, prirodne resurse, sposobne radnike, tržište, kapital, tradiciju, znanje i drugo. Svaka strategija razvoja industrije mora biti u okvirima održivog razvitka, a to znači da energetska i ekološka dimenzija industrije ne smije umanjivati kvalitetu okoliša.

Postupno oživljavanje gospodarstva razvijat će se na temeljima privatnog poduzetništva (tzv. "mala privreda") koja se smatra jednim od osnovnih faktora lokalnog i regionalnog razvoja i procesa industrijskog restrukturiranja, osobno kao dopuna velikim poduzećima u proizvodnji određenih vrsta proizvoda u malim serijama i značajan je generator razvoja. Disperzija industrije u manje jedinice znatno doprinosi uvođenju visoke tehnologije, razvitku sustava upravljanja te omogućava veću dinamiku i prostornu distribuciju djelatnosti u prostoru.

Mogući sadržaji vežu se za tradicionalne gospodarske namjene prvenstveno prerađivačkih kapaciteta na bazi kvarcnog pijeska, mineralne vode, poljoprivrednih proizvoda, ali i sve druge proizvodnje koje ne zagađuju okoliš, a privučene su dobrim prometnim položajem,

zemljopisnim smještajem, stručnom radnom snagom i olakšicama koje pruža država i lokalna samouprava - područje od posebne državne skrbi. Od posebnog značaja je prostorno uklapanje proizvodnih sadržaja u naselju, čime se nastoji pridonijeti poboljšanju slojevitosti sadržaja i broja funkcija u naseljima. Po veličini, funkciji i smještaju u naselju razlikuju se:

- prostori namijenjeni većim proizvodnim i poslovnim sadržajima (pretežno industrijska proizvodnja) predviđaju se u zakonima gospodarske namjene
- smještaj prostora namijenjenih srednjem i malom poduzetništvu (pretežno proizvodno zanatstvo) omogućen je :
 - u samostalnim građevinama u sklopu naselja (u skladu s Odredbama za provođenje Plana), uz nužno očuvanje okoliša
 - u sklopu posebnih gospodarskih zona čime se omogućuju manji troškovi opremanja i uređivanja zemljišta, te lakše ostvaruju beneficije u cilju podržavanja poduzetništva.

3.3.1.4. Poljoprivredna proizvodnja

Osim industrijske proizvodnje na području grada Lipika značajno je spomenuti i poljoprivrednu proizvodnju i njegovog najznačajnijeg predstavnika - poduzeće "Poljoprivreda Lipik" d.d., nastalo iz prijeratnog Poljoprivredno-industrijskog kombinata Lipik. Dakle, njegova osnovna djelatnost, koju bi obavljao i dalje uz moguće proširenje, je poljoprivredna proizvodnja odnosno ratarstvo i usluge sušenja i skladištenja žitarica. Do 1991. godine u sklopu Poljoprivrede je postojala i Ergela lipicanaca, koja je, u vrijeme ratnih razaranja, potpuno uništena.

Budući razvojni cilj tog poduzeća je, uz stabilnost poslovanja i kvalitetan kooperantski odnos sa poljoprivrednicima na širem području, postati nositelj poljoprivredne proizvodnje šireg područja lokalne zajednice. Osim poljoprivredne proizvodnje Poljoprivreda ulazi u investiciju obnove smještajnog kapaciteta za uzgoj junadi i konja, a čini i velike napore kako bi se preživjela grla vratila, te na osnovi tog genetskog materijala mogla nastaviti s rasplodom i uzgojem nekadašnjih lipicanaca. Radi realizacije navedenih razvojnih planova neophodno je navedeno područje opskrbiti kvalitetnom infrastrukturom (npr. voda za smještajne kapacitete) kao izgraditi neophodne pomoćne građevine (npr. silosi, sušare za sušenje i skladištenje ratarskih kultura).

Uz "Poljoprivredu Lipik", neophodno je spomenuti i poduzeće "Poljo gaj" d.o.o. čija je osnovna djelatnost također poljoprivredna proizvodnja uz mogućnost pružanja usluga. U njegovom budućem razvojnom planu postoji potreba za izgradnjom kapaciteta za sušenje i skladištenje ratarske proizvodnje kao i izgradnjom mješavice stočne hrane. No, osnovni cilj budućeg razvoja je realizacija projekta za razvoj poduzetništva i obrtništva, kao i razvoj turističke ponude utemeljene na domaćoj ekološkoj zdravoj hrani.

3.3.1.5. Proizvodnja i opskrba strujom, plinom i vodom

Pogon za proizvodnju tehničkih plinova u Ribnjacima dio je poduzeća "Messer Croatia plin", a time i dio međunarodnog koncerna Messer, koji je jedan od četiri u svijetu vodećih proizvođača tehničkih plinova. U pogonu Ribnjacima proizvodi se acetilen, ali su na raspolaganju za distribuciju i ostali tehnički plinovi, kao npr. kisik i ugljični dioksid.

U budućem razvoju potrebno je kvalitetnim tehnološkim rješenjem (modernizacijom) otkloniti moguće negativne utjecaje na okoliš (postojeći ribnjaci), što znači da strategija daljnjeg razvoja mora biti u okvirima održivog razvitka, odnosno da energetska i ekološka dimenzija

pogona ne smije umanjivati kvalitetu okoliša. U suprotnom isti je potrebno izmjestiti odnosno pronaći novu lokaciju.

Distributer električne energije na području grada Lipika je HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. DP Elektra Križ, čiji je osnovni cilj poboljšanje kvalitete distribucije investiranjem u izgradnju i obnovu postrojenja, vodova i dalekovoda što prije svega ovisi o razvoju gospodarstva na ovom području.

3.3.1.6. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području grada Lipika, uvidom u Katastar eksploatacijskih polja i istražnih prostora*, vodi se samo jedno eksploatacijsko polje i to eksploatacijsko polje kremenog (kvarcnog) pijeska "Medinac", ležište "Jagma VI", grad Lipik, na zapadnim padinama Psunja, na području Blatuško brdo na površini od 47,43 ha. Izvršenim geološkim istraživanjima i proračunate eksploatacijske rezerve iznose 363.240 t, a ukupne eksploatacijske rezerve iznose 672.626 t. Eksploatacija kremenog (kvarcnog) pijeska odobrena je poduzeću "Lipik Glas" d.o.o., iz Lipika za proizvodnju stakla, koje je Ugovorom o koncesiji eksploatacijsko polje dobilo na korištenje do 2020. godine. Pri ostvarenju rudarske koncesije "Lipik Glas" je dužan za izvođenje rudarskih radova primjenjivati metode i tehnologije rada kojima se isključuju nepovoljni utjecaji na okoliš odnosno dužni su poštivati odredbe Zakona o zaštiti okoliša.

Osim postojećeg eksploatacijskog polja "Medinac" velika zainteresiranost je ponovno aktiviranje istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen – amfibolit i granit) "Šeovica" (napušteni kamenolom – PPP-SŽ planiran za sanaciju). Obzirom da na području grada Lipika nije dozvoljeno otvaranje novih eksploatacionih polja ili istražnih prostora prije donošenja stručne podloge/rudarsko – geološke studije sa studijom potencijalnosti mineralnih sirovina, čija je izrada propisana Prostornim planom Požeško-slavonske županije, za isti je ovim Planom rezerviran prostor za istraživanje mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen – amfibolit i granit) koji se do donošenja navedene studije utvrđuje na lokaciji napuštenog kamenoloma "Šeovica". Nakon donošenja studije navedena kao i ostale nove lokacije za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina na području grada Lipika potrebno je unijeti u PPUG Lipika.

Značajno je navesti da se na području grada Lipika nalazi i lokacija za istražni prostor mineralnih sirovina za istraživanje nafte i plina "Sava" na kojem se, ukoliko istraživanja pokažu opravdanost, te uz uvjete određene posebnim zakonima i propisima, može planirati eksploatacija. Istovremeno, na području grada Lipika nalazi se i eksploatacijsko polje zemnog plina "Janja Lipa", smješteno na jugozapadnom dijelu Grada, južno od naselja Bujavica te zapadno od naselja Brezine.

3.3.1.7. Eksploatacija mineralno-termalnih voda

Na području grada Lipika nalazi se crpilište mineralne i termalne vode "Kukunjevac", locirano u nizinskim dijelovima naselja Kukunjevac, Jagma i Dobrovac. Crpilište obuhvaća 4 izvedena zdenca (ZL-1, ZL-2, ZK-3 i ZK-5) i 5 zdenaca u fazi izgradnje (BJ-1, BJ-2, ZK-4, ZK-5a i ZK-7). Zdenca su cjevovodima spojeni na centralnu crpnu stanicu iz koje se magistralnim cjevovodom voda sprovodi do tvornice "Studenac" u Lipiku koja je koristi za proizvodnju proizvoda na bazi vode (mineralne i izvorske vode, kao i bezalkoholnih napitaka).

* prema dopisu Ureda državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, Služba za gospodarstvo, prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, klasa: 310-01/04-01/13, urbroj: 2177-03-02/3-05-2 od 14. siječnja 2005.g.

Istovremeno, crpilište mineralne i termalne vode nalazi se i u sklopu turističko – lječilišne zone u centru grada Lipika, a voda se koristi za potrebe zdravstveno lječilišnog kompleksa "Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Lipik" te, također, za potrebe tvornice "Studenac".

U budućem planskom razvoju, a sukladno PPUG-u Lipika moguće je vršiti istražne radove te, ukoliko se pokaže opravdanim, i planirati nove zdence i crpilišta za eksploataciju mineralne i termalne vode.

U zonama postojećih i budućih crpilišta moguće je planirati one radove, zahvate i građevine koje su u funkciji eksploatacije i transporta mineralnih i termalnih voda, na način da izvođenje i korištenje istih ne djeluje štetno na kapacitet i prirodnu kvalitetu zahvaćenih voda, a u skladu sa zakonom i Odlukama o vodozaštitnim područjima/zonama sanitarne zaštite.

Sva nova izvorišta i crpilišta, kao i postojeća za koja to još nije učinjeno, moraju biti zaštićena sukladno posebnim propisima te se za njih moraju odrediti zone sanitarne zaštite.

Pri tome se crpilišta/izvorišta vode moraju zaštititi od mogućih zagađivanja, sukladno mjerama sanitarne zaštite utvrđenim na temelju posebnog propisa kroz zone sanitarne zaštite.

3.3.1.8. Ostale djelatnosti

Obzirom na planirani koncept policentričnog razvoja Županije raznovrsnost i specijaliziranost ponude tercijarnih i kvartarnih djelatnosti imati će značajno mjesto u poboljšanju kvalitete života i boljoj opskrbi stanovništva. U građevinskim područjima naselja mogu biti smješteni i različiti poslovni i uslužni sadržaji (trgovački, uslužni, servisni, turistički i ugostiteljski sadržaji kao i manji prostori za rad). Način izgradnje detaljno je definiran provedbenim odredbama, pri čemu je nužan preduvjet da se njihovom izgradnjom i funkcioniranjem ne narušava stanje okoliša ili na bilo koji način snižava kvaliteta života u naselju.

Od posebnog značenja za lokalnu razinu su mogućnosti razvitka obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, što omogućava brži gospodarski razvitak, veće zapošljavanje i viši oblik zadovoljavanja potreba stanovništva.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Javne i društvene djelatnosti su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života, odnosno obrazovne, kulturne i znanstvene razine te zdravstvene kulture cjelokupnog stanovništva i predstavljaju aktivnog činitelja ekonomskog i društvenog razvoja. Istovremeno, osiguravaju nesmetano bavljenje sportskim aktivnostima i tehničkom kulturom, ostvaruju mogućnost rekreacije i odmora stanovništva, te osiguravaju ostvarenje drugih mnogobrojnih dugoročnih ciljeva.

U definiranju mreže objekata i funkcija društvenih djelatnosti za plansko razdoblje na području grada Lipika pošlo se od stanja i obveza koje proizlaze iz PPP-SŽ, uzimajući u obzir potrebe, mogućnosti i ograničenja Grada u svezi planiranja pojedinih funkcija koje proizlaze iz njene nadležnosti, a u skladu s predviđenim konceptom policentričnog razvitka.

Slijedom toga, obzirom da ima status malog razvojnog središta (područno središte jače razvijenosti), grad Lipik bi trebala sadržavati sljedeće funkcije područnog središta:

- uprava i pravosuđe (ispostave županijske uprave, gradski organi lokalne samouprave, sjedište javnog bilježnika, ispostava porezne uprave, policijska ispostava)

- školstvo (dječji vrtić, osnovna škola, srednja škola)
- kultura i informacije (muzej, galerija, knjižnica i čitaonica, kino)
- zdravstvo (primarna i sekundarna zdravstvena zaštita)
- financijske usluge (banka, osiguravajuće društvo, FINA, pošta)
- opskrba i usluge (manji uslužni i trgovački centri, sđkladišta, manje hladnjače, specijalizirane trgovine, servisi, obrtničke radionice)
- sport (pojedinačni sportski objekti).

Većina funkcija određena je u svrhu zadovoljenja odgovarajućeg standarda, dok se njihovo dimenzioniranje treba provesti u skladu s veličinom pripadajućeg gravitacijskog područja i stvarnim potrebama. Polazni je parametar da lokalno središte mora imati barem 4 do 5 osnovnih funkcija: osnovnu ili područnu školu, ambulantu primarne zdravstvene zaštite, trgovinu i poštanski ured. Poželjno je lokalna središta obogatiti i drugim funkcijama, posebno gospodarskim i uslužnim proizašlim iz lokalnih obilježja prostora i strukture stanovništva.

Stoga, prema PPUG Lipika planirana mreža društvenih djelatnosti sadrži osnovne sadržaje koji moraju biti zastupljeni u središnjim naseljima, a moguće ju je proširivati bez ograničenja (osim tamo gdje je to ograničeno posebnim propisima).

U naseljima na području Grada moraju se za potrebe društvenih djelatnosti, osigurati prostori za slijedeće sadržaje:

Tablica 11.

Planirane društvene djelatnosti na području grada Lipika	
Naselje	Društvene djelatnosti
Lipik	lokalna samouprava osnovna škola dječji vrtić specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju dom za djecu i mlađe punoljetne osobe ambulanta opće/obiteljske medicine (2 tima) stomatološka ambulanta (2 tima) ambulanta zdravstvene zaštite predškolske djece (1 tim) zdravstvena djelatnost za njegu u kući ljekarna veterinarska ambulanta/stanica vatrogasni dom Multikulturalni centar (višenamjenski) knjižnica i čitaonica
Antunovac	područna osnovna škola vatrogasni dom (kultura, DVD)
Bjelanovac	-
Brekinska	vatrogasni dom (kultura, DVD)
Brezine	dom kulture (kultura, lovci)
Bukovčani	dom kulture
Dobrovac	područna osnovna škola vatrogasni dom
Donji Čaglić	područna osnovna škola dom kulture
Filipovac	dom kulture (višenamjenski) vatrogasni dom
Gaj	veterinarska ambulanta dom kulture (višenamjenski) vatrogasni dom
Gornji Čaglić	dom kulture

Jagma	-
Japaga	dom kulture (višenamjenski)
Klisa	dom kulture (višenamjenski)
Kovačevac	-
Kukunjevac	dom kulture (višenamjenski)
Livađani	-
Marino selo	dom za starije i nemoćne osobe dom kulture (kultura, DVD)
Poljana	osnovna škola područni dječji vrtić ambulanta opće/obiteljske medicine (1 tim) stomatološka ambulanta (1 tim) ljekarna vatrogasni dom dom kulture (višenamjenski)
Ribnjaci	dom kulture (višenamjenski)
Skenderovci	-
Strižićevac	dom kulture (višenamjenski)
Subocka	-
Šeovica	dom kulture (višenamjenski)

Za vjerske građevine, udruge i sl. prostor će se osigurati sukladno potrebama.

3.3.2.1. Javne službe i uprava

U skladu sa zakonima i propisima RH, te političko-teritorijalnom ustrojstvu zemlje, uspostavljen je sustav javnih službi državne uprave (ispostave državnih ureda) kao i lokalne samouprave i uprave na gradskoj i mjesnoj razini. Za sadržaje navedenih službi i institucija potrebno je osigurati prostorne uvjete rada i razvoja. U Lipiku je, kao sjedištu jedinice lokalne samouprave, smještena Gradska uprava grada Lipika.

Prostori za smještaj raznih udruga, strukovnih ili humanitarnih organizacija zbog specifičnog karaktera nisu predmet planiranja dokumentima prostornog uređenja.

3.3.2.2. Odgoj i obrazovanje

U gradu Lipiku osnovno obrazovanje organizirano je u dvije osnovne škole, i to u naseljima Lipiku OŠ "Lipik" i Poljani (OŠ "G.Vitez"), koje je u školskoj godini 2004/05. pohađalo 340 + 204 učenika u 16 + 10 razrednih odjela od I do VIII razreda, te tri područne škole (od I-IV razreda) u naseljima Dobrovac, Donji Čaglić i Antunovac .

U planskom razdoblju u gradu Lipiku se ne predviđaju nove lokacije za građevine osnovnih škola, s obzirom da postojeće građevine zadovoljavaju potrebe prema broju korisnika i gravitacijskom području te je prvenstveno potrebno glavne aktivnosti odvijati u pravcu povećanja razine pedagoškog standarda, što podrazumijeva podizanje kvalitete usluga i kompletiranje opreme postojećih odgojnih i obrazovnih ustanova (informatičko opremanje, izrada projektne dokumentacije i izgradnja nove školske dvorane uz OŠ u Poljani, izgradnja vanjskih športskih terena te uređivanje okoliša) kao i poboljšanje uvjeta rada u područnim školama Grada.

Na području grada Lipika djeluju dva vrtića, kao sastavni dio mreže vrtića Požeško-slavonske županije, i to: gradski dječji vrtić "Kockica" u naselju Lipik te područni vrtić Poljana u naselju Poljana, koje trenutno polazi oko 130 djece. Ove dvije predškolske ustanove opremljene

su potrebnim namještajem i didaktičkim materijalom primjerenim dječjem uzrastu, te lijepo uređenim dvorištem s dječjim spravama. Međutim, evidentna je potreba za proširenjem postojeće predškolske ustanove u gradu Lipiku kao i iznalaženja prostora za dječje igralište.

Potrebno je naglasiti da se PPUG-om Lipika ne ograničava gradnja osnovnih škola ili većeg broja predškolskih ustanova, kao ni rekonstrukcija, dogradnja ili nadogradnja postojećih, ukoliko se za tim pokaže potreba ili realna mogućnost izgradnje, a prema Odredbama za provođenje Plana.

3.3.2.3. Socijalna skrb

Djelatnost socijalne skrbi je od posebnog interesa za Državu kako bi se ostvarili ciljevi osiguranja podjednakih uvjeta života svim stanovnicima. U okvirima suvremenih koncepcija u radu socijalnih službi planirano je na razini Države, Županije i Grada ostvariti zadovoljavajuću mrežu i kapacitete javnih ustanova socijalne skrbi (za sve korisnike).

Na području grada Lipika djeluje Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe Lipik, koji raspolaže sa 50 mjesta za korisnike te Dom za starije i nemoćne osobe Marino Selo u kojem je moguće smjestiti 41-og korisnika.

3.3.2.4. Zdravstvo

U skladu s Mrežom zdravstvene djelatnosti (NN, br. 85/02, 90/02 i 49/ 03) na području grada Lipika osnovna mreža zdravstvene djelatnosti na primarnoj razini trebala bi se sastojati od po tri tima u djelatnostima opće/obiteljske medicine i polivalentne stomatološke zaštite zaštite, predškolske djece, njege u kući). Stoga, obzirom da na području Grada djeluju po tri tima u svakoj djelatnosti (po jedna od svake u naselju Poljana, a po dva u naselju Lipik), osnovna mreža zdravstvene djelatnosti na primarnoj razini je popunjena. Nedostaju 2 medicinske sestre u djelatnosti zdravstvene njege u kući, koje bi trebalo predvidjeti.

Djelatnosti primarne zdravstvene, planirane u naseljima Lipik i Poljana, smještene su u građevinama namijenjenim primarnoj zdravstvenoj zaštiti, ali i u sklopu građevina druge namjene. Tako je evidentno da su u gradu Lipiku djelatnosti primarne zdravstvene zaštite smještene su u neprimjerenim prostorima u sklopu građevine druge namjene te je za njih u budućnosti moguće planirati izgradnju nove građevine primarne zdravstvene zaštite.

U planskom razdoblju potrebno je raditi i na unapređenju kvalitete usluga zdravstva, što znači: ulaganje, osuvremenjivanje i opremanje, a postojeće građevine za zdravstvo proširivati i adaptirati postojeće te graditi nove u skladu s potrebama te prostornim mogućnostima i ograničenjima.

U naselju Lipik djeluje Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju s ukupno 220 kreveta. Nakon, razaranja u Domovinskom ratu, obnova bolnice je napredovala sporo, te se tek realizacijom kredita Razvojne banke Vijeća Europe ugovorila obnova Mramornih kupki (2005. god.).

Za područje grada Lipika veterinarsku službu obavlja veterinarska ambulanta locirana na području naselja Gaj. Istovremeno, za jedan dio naselja Grada veterinarske usluge obavlja i Veterinarska stanica Pakrac. Način i obavljanje veterinarskih usluga na području grada Lipika je zadovoljavajuće.

3.3.2.5. Kultura i udruge

U svrhu podizanja općeg obrazovanja i kulturne razine stanovništva, te kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva PPP-SŽ planiran je daljnji razvitak svih kulturnih, umjetničkih i informacijskih aktivnosti, odnosno mreža odgovarajućih institucija (knjižnice i čitaonice, domovi kulture, kulturne manifestacije, kulturne i umjetničke udruge, amaterska društva i dr.). Za potrebe kulturne djelatnosti potrebno je stoga osigurati odgovarajuće prostore (u školama, društvenim domovima, društveno-vatrogasne domove) koje je potrebno obnoviti i osposobiti za navedene djelatnosti.

Djelatnosti iz oblasti kulture ubuduće je potrebno razvijati vezano i za turistički razvoj Grada.

3.3.2.6. Vjerske institucije

Postojeće vjerske zajednice, pokrivenost područja župama te postojeće vjerske građevine su odraz potreba stanovništva Grada tako da vjerojatno u dobroj mjeri zadovoljavaju njihove potrebe.

U sklopu vjerskih građevina unutar građevinskih područja naselja, uz sakralni prostor za vjerske obrede, moguća je gradnja pomoćnih prostora potrebnih za njihovo cjelovito funkcioniranje kao i građevina vrtića, škola, učilišta, drugih zavoda, socijalnih i dobrotvornih ustanova te stambenih i drugih pratećih sadržaja uz iste.

Ukoliko bude potreba za novim vjerskim građevinama treba se držati uvjeta gradnje koji su propisani Odredbama PPUG Lipik, a posebnu pažnju posvetiti otvorenim prostorima, odnosno mjestima okupljanja stanovništva kod svakodnevnih obreda.

3.3.2.7. Šport i rekreacija

Održavanje psihofizičkih sposobnosti i zdravlja stanovništva, te sve aktivnije iskorištavanje slobodnog vremena, zahtjevaju da se što više pažnje posveti športskim aktivnostima, rekreaciji, zabavi i odmoru svih uzrasta stanovništva, osobito mladeži. Za ostvarivanje planiranih javnih potreba u športu treba osigurati prostor i druge uvjete za djelatnost sportskih udruga i saveza, organiziranje i održavanje športskih natjecanja i priredbi, obavljanje stručnih poslova u sportu, te izgradnju i održavanje športskih građevina i drugih sadržaja za potrebe športa, rekreacije, zabave i odmora stanovnika i drugih korisnika (turisti, posjetitelji).

Planirana mreža športskih objekata i objekata fizičke kulture nastala je na temelju izračunatih potreba za takvim vrstama objekata u skladu s planiranim brojem stanovnika do kraja planskog razdoblja (2015. god.), odnosno prema navedenoj projekciji broja stanovnika za grad Lipik. Buduća mreža športskih objekata izrađuje se za određene dobne skupine stanovništva prema demografskoj prognozi, te koeficijentata iz Pravilnika o prostornim standardnim normativima, te urbanističko-tehničkim uvjetima za planiranje mreže športskih objekata (NN, br. 38/91.), a prema pojedinim vrstama objekata.

Prema naprijed utvrđenoj metodologiji izračunate su potrebe za športskim objektima za pojedine vrste objekata (tablica 12.). Tako dobiveni broj jedinica športskih objekata potrebno je umanjiti za postojeći broj jedinica športskih objekata i na taj način dobiti broj potrebnih jedinica za športskim objektima.

U tablici koja slijedi prikazane su ukupne potrebe za športskim objektima, prema vrstama objekata iz Pravilnika, te broj postojećih objekata izraženih kroz broj jedinica objekata.

Tablica 12.

Planirana mreža športskih objekata na području grada Lipika			
Vrsta objekata	• Broj postojećih objekata	Broj planiranih jedinica	Ukupni broj jedinica prema procjeni do 2015.g.
Dvorane	1	2	3
Zatvoreni bazeni	-	-	-
Otvoreni bazeni	3	-	3
Zračne streljane	1	2	3
Ostale streljane	1	-	1
Kuglane	-	3	3
Klizališta	-	-	-
Ostale zatvorene građevine	-	1	1
Atletika	-	-	-
Nogomet	9	-	9
Mali nogomet, rukomet, odbojka, košarka	7	6	13
Tenis	2	2	4
Boćanje	-	2	2
Ostali otvoreni tereni	-	2	2
Skijanje	-	-	-

Izvor podataka: Grad Lipik i Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Izračunate podatke o broju i vrstama športskih objekata treba orijentacijski prihvatiti kod planiranja budućih športskih objekata i sadržaja, kako njihovog broja, tako i vrste objekata. Planirane objekte športa mogu se smještati na cijelom području naselja ili u športsko – rekreacijskim zonama, a za razmještaj građevina daju se slijedeće smjernice:

Tablica 13.

Razmještaj športskih građevina															
Naselje	Dvorane	Zatvoreni bazeni	Otvoreni bazeni	Zračne streljane	Streljane ostale	Kuglane	Klizališta	Ostale zatvorene građevine	Atletika	Mali nogomet, rukomet, odbojka, košarka	Tenis	Boćanje	Ostali otvoreni tereni	Slobodne površine	Nogomet
Gradsko središte	2	-	3	1	-	1	-	1	-	6	2	1	1	1	2
Ostala naselja	1	-	-	2	1	2	-	-	-	7	2	1	1	1	7
UKUPNO:	3	-	3	3	1	3	-	1	-	13	4	2	2	2	9

Izvor podataka: Grad Lipik i Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Jedinice iz tablice 13. mogu se grupirati, a njihov konačni razmještaj utvrdit će se sukladno prostornim mogućnostima i specifičnim potrebama stanovništva u pojedinom naselju.

U svim naseljima je potrebno graditi dječja igrališta, sukladno potrebama stanovništva, a njihov razmještaj je potrebno uskladiti s prostornom organizacijom naselja uz odgovarajuće osiguranje dostupnosti u zavisnosti o dobnj skupini djece za koju se igralište gradi:

- za djecu od 3 – 6 godina starosti veličina dječjeg igrališta mora iznositi 150 do 450 m², a udaljenost od građevine stambene namjene može biti najviše 100 m
- za djecu od 7 do 12 godina starosti veličina dječjeg igrališta mora biti veća od 500 m², a udaljenost id stambene namjene može biti najviše 500 m.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)

Tablica 14.

Red. broj	GRAD LIPIK	oznaka	ukupno ha	% od površine Grada
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE			
2.1.	Zaštićena prirodna baština <ul style="list-style-type: none"> • zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode - spomenik parkovne arhitekture (NN 70/05) - park kupališnog lječilišta u Lipiku • zaštita sustavom prostorno-planskih mjera ovog Plana - ribnjaci "Poljana" 	PA ZK	 10,17 cca 900	 0,05 4,32
2.2.	Zaštićena graditeljska baština <ul style="list-style-type: none"> • povijesne graditeljske cjeline <ul style="list-style-type: none"> a) Kulturno povijesna urbanistička cjelina grada Lipika s povijesnim lječilišnim kompleksom <ul style="list-style-type: none"> - Zona A (potpuna zaštita povijesnih struktura) - Zona B (djelomična zaštita povijesnih struktura) b) Kompleks Ergele (preventivno zaštićena kulturna dobra) 		 18,77 4,60 29,56	 0,09 0,02 0,14
UKUPNO ZAŠTIĆENE CJELINE			cca 963,10	4,62

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, Ministarstvo kulture

3.4.2. Zaštita krajobraza

Pojam krajobraz u kontekstu prostornog planiranja označava cjelovitu prostornu, prirodnu i antropogenu strukturu, u rasponu od potpuno prirodne do pretežito ili gotovo potpuno antropogene. To znači da se krajobraz ne može razmatrati preko pojedinačnih elemenata prostora, već postaje zasebna kategorija u kojoj se najbolje ogleda pristup načelu održivog razvitka.

Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05) štiti samo osobito vrijedne dijelove prirode, ograničene površine, te nije dovoljan za zaštitu ukupnog krajobraza. Stoga je potrebno uvesti dodatne mjere zaštite koje bi štatile krajobraz u cijelosti, a naročito osjetljiva područja:

- poljoprivredno zemljište kao najnapadnutiji resurs za potrebe izgradnje
- vode kao strateški resurs izložen zagađenju
- šume kao ekološku zajednicu od najvećeg značaja
- naselja koja svojim širenjem narušavaju prirodnu ravnotežu i dolaze u konflikt s navedenim prirodnim resursima
- kontaktne zone cjelina zaštićenih u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Prirodni krajobraz potrebno je sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biološki potencijal, naročito onaj koji je karakteristika područja, a oštećene dijelove krajobraza treba sanirati. Korisnici trasa infrastrukture trebaju koristiti zajedničke koridore, a nove koridore trebaju graditi izbjegavajući cjeline osobito vrijednog krajobraza. Postojeće koridore u područjima osobito vrijednih krajobraza moraju održavati i obnavljati vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima prostora. Osobito prirodne krajobraz treba štiti od širenja neplanske izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati šume, prirodne vodotoke i područja uz njih.

Kulturni krajobraz podrazumijeva područja u kojima je izražen kvalitetan suživot prirodnih struktura i graditeljske baštine prepoznatljivih prostornih (reljef, geomorfologija, pejzaž), povijesih, arheoloških, etnoloških (vrsta i tipologija naselja), umjetničkih, kulturnih, socijalnih ili tehnoloških vrijednosti kao i arhitektonskih obilježja tradicijske arhitekture (karakterističnost i specifičnosti prostorne strukture, arhitektonski detalji, materijali, ornamentika). Temeljno polazište vrednovanja prostorne baštine je u cjelovitom ispreplitanju prirodnih i antropogenih vrijednosti.

U cilju zaštite područja vrijednih predjela prirodnog i kultiviranog krajobraza:

- nisu dopuštene one radnje koje narušavaju obilježja prirodnog krajobraza
- planiranjem razvitka poljoprivrednih gospodarstava prednost davati projektima koji će predviđati razne vidove dopunskih djelatnosti, kao što je turistička djelatnost te prerada i finalizacija poljoprivrednih sirovina
- izgradnja građevina koje je moguće graditi van građevinskog područja (naročito farme i tovilišta) omogućuje se samo ukoliko ne narušavaju vrijednosti okoliša.

U ciju očuvanja biološke raznolikosti treba očuvati krajobraznu raznolikost: izmjenjivanje šuma, vlažnih livada, vodotoka, živica, a treba izbjegavati velike poljoprivredne površine zasijane jednom kulturom.

Područja posebnih ograničenja u korištenju

U PPUG Lipik utvrđena su sljedeća osobito vrijedna krajobrazna područja koja su označena su na kartografskom prikazu br. 3.B.:

- **osobito vrijedni prirodni brdski predjeli šuma Pakračke gore (osobito vrijedan predjel - prirodni krajobraz),**
To je prijelazni brdski prostor prirodnih šuma u kontinuitetu, na južnim padinama Pakračke gora. Predjel je orografski razvijen, s grebenima, uvalama i visovima. Njegovo glavno obilježje je bio-ekološka ravnoteža koju održavaju u svom sastavu i svojoj ekologiji šumske biljne zajednice. Ograničenja se odnose na zaštitu izvornih prirodnih obilježja i perceptivnih vrijednosti.

- **osobito vrijedno područje vodotoka – (osobito vrijedan predjel – prirodni krajobraz)**
Vodotoci Tomašica, Crnaja, Raminac, Bijela, Pakra i dr. od osobitog su značaja kako u ekološkom smislu glede voda, tako i u krajobraznom smislu identiteta prostora. Cilj je očuvanje vodnih resursa i prirodnog ekološkog krajobraznog sklopa.
- **osobito vrijedno predjeli Lipičkih vinograda (osobito vrijedan predjel - kultivirani krajobraz)**
To je brdski kultivirani krajobraz, orografski razvijen prostor brda, visova, udolina i zaravnaka, gdje se izmjenjuju njive, livade, voćnjaci i vinogradi (dijelom zapušteni kao i ratnim djelovanjima devastirani, koje osvaja šumska vegetacija), šumarci i šume. Različitost se očituje i među oblicima i u njihovoj veličini, a koji se međusobno isprepliću dajući plastičnost ovim prostorima. Između njih provlače se potoci i putevi koji ih povezuju.
Ovo je krajobraz naglašene vizualne dinamike bliskih elemenata i prodora u drugi plan (dubinu) prostora na reljefnu raznolikost i različitost sadržaja.
Očuvanje se odnosi na zaštitu morfologije i krajobraznih sklopova, zaštitu perceptivnih vrijednosti, te održivo korištenje biološke raznolikosti.
- **osobito vrijedno područje ruralne cjeline naselja Brezine, Donji Čaglić, Gaj, Marino selo i Šeovica**
To su značajne ruralne aglomeracije smještene većinom na uzdignutim brdovitim terenima (Pakračka gora) čija ograničenja obuhvaćaju zaštitu sklopova, gabarita i vizurne vrijednosti te povijesne građevine i tradicionalnu arhitekturu (npr. niz drvenih stambenih i gospodarskih zgrada - Marino Selo).

Za navedena osobito vrijedna krajobrazna područja mjere i uvjeti zaštite propisane su Odredbama ovog Plana.

3.4.3. Zaštićena prirodna baština

Prioritetne smjernice i mjere zaštite prirode upućuju na određivanje prioriteta zaštite gdje se prihvaća načelo da nije dovoljno štiti samo pojedinačne vrste i lokacije, već se predlaže cjelokupna zaštita staništa i ekosustava. Zaštićena područja trebala bi postati žarištem novih ruralnih strategija spajajući očuvanje prirode s obnovom tradicionalnog seoskog gospodarstva. Prema dopisu Ministarstva kulture, Uprava za zaštitu prirode (dopis klasa: 612-07/05-49/0281, urbroj: 532-08-02-2/6-05-4 od 15 rujna 2005), a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05), na području Grada Lipika se nalazi Park kupališnog lječilišta koji je zaštićen u kategoriji spomenika parkovne arhitekture te osim njega nema drugih registriranih zaštićenih dijelova prirode niti u jednoj kategoriji zaštite koju predviđa navedeni Zakon.

U skladu s PPP-SŽ, kojim je određena prirodna baština koja se štiti temeljem sustava prostorno planskih mjera, predviđeni su za zaštitu, sukladno odredbama PPUG Lipik, područje ribnjaka "Poljana" jednog od najstarijih umjetno sagrađenih površina ribogojilišta (1902.). Smješteni su na krajnjem zapadnom dijelu Požeško-slavonske županije, u površini od oko 770 ha na području Županije (oko 900 ha sa zaštitnim pojasom), poznati po tradicionalnom uzgoju slatkovodne ribe, a posebnu važnost im daje prateća flora i fauna koja je vezana za velike vodene površine.

Za zaštićeni park u Lipiku treba izraditi projekt uređenja koji će se temeljiti na planovima iz vremena nastanka perivoja te ga treba urediti i dalje održavati. Istovremeno, potrebno je zabraniti sve radnje kojima se navedenom lokalitetu umanjuje prirodna vrijednost odnosno narušavaju svojstva zbog kojih je zaštićen.

Za područje ribnjaka "Poljana", koje je prema navedenom predviđeno za zaštitu temeljem sustava prostorno planskih mjera ovog Plana potrebno je izvršiti dodatna istraživanja te izraditi potrebne studije i projekte, na temelju kojih bi se trebao odrediti detaljan režim korištenja, zaštite i posjećivanja.

Cijelo područje općine Jakšić treba dodatno istražiti i vrednovati te utvrditi postoje li i druge prirodne vrijednosti koje bi trebalo zaštititi temeljem Zakona o zaštiti prirode ili Prostornog plana, te je na osnovu tog vrednovanja potrebno pokrenuti postupak zaštite (utvrditi preventivnu zaštitu). Sukladno tome, mogu se predlagati nova područja za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode ili određuju područja koja će se štititi Odredbama za provođenje Plana.

Za područja predviđena za zaštitu Planom, obvezna je izrada stručnog obrazloženja ili stručne podloge, kako bi se mogao pokrenuti postupak zaštite, a do donošenja odluke o valjanosti prijedloga za zaštitu ta će se područja štititi Odredbama za provođenje ovog Plana.

Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost / prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 7/06).

Na području grada Lipika nalaze se zaštićene i ugrožene biljne vrste koje se, u svrhu očuvanja, štite posebnim propisom.

Istovremeno ovim Planom moguća je zaštita svih šumskih predjela i površina koje su, temeljem Zakona o šumama, zaštićene i evidentirane, kao i onih za čijom će se zaštitom u budućnosti pojaviti potreba.

Zaštićeni dijelovi prirode označeni su na kartografskom prikazu br. 3.A., a mjere i uvjeti zaštite prirode propisane su Odredbama ovog Plana.

3.4.4. Zaštićena graditeljska baština

Sustavna inventarizacija i valorizacija kulturne baštine za potrebe prostornog planiranja do sada je bila izrađena za potrebe Prostornog plana Požeško - slavonske županije. Važno je napomenuti da je postupak evidentiranja i pravne zaštite stalni, kontinuirani proces, koji je u najužoj vezi sa stupnjem stručne i znanstvene istraženosti područja, te je u tijeku kompletna revizija spomeničke baštine, odnosno njena evidencija i pravna zaštita.

Sukladno članku 56. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03), Konzervatorski odjel Požegi je utvrdio sustav mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata plana izradivši elaborat "Sustav mjera zaštite za prostorni plan uređenja grada Lipika" za potrebe izrade PPUG Lipik.

Opće mjere zaštite kulturnih dobara

Očuvanje kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti na području Požeško-slavonske županije prostornim je planom predloženo kao sveobuhvatna (integralna) zaštita nedjeljivih elemenata prostora. S obzirom da je kulturna baština dokaz neprekinutog slijeda razvitka

određenoga područja, ona je temelj njegova identiteta, pa stoga zahtijeva zaštitu od svakog daljnjeg oštećenja i uništenja.

S ciljem očuvanja osnovnih sastavnica povijesnog i kulturnog identiteta analiziranog područja Grada Lipika, opće se mjere zaštite svode na zaštitu sačuvanih prirodnih i kulturno - povijesnih vrijednosti.

Osnovne odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara upisanih u Registar proizlaze iz Zakona i Uputa koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03)
- Zakon o gradnji (NN 52/99, 117/0, 47/03, 75/99, 57/99)
- Zakon o prostornom uređenju (NN30/94, 68/98, 30/99, 61/00, 32/02)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 72/94, 107/03)
- Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995, 1998)

Sustavom mjera zaštite utvrđuje se obvezatni upravni postupak, te način i oblici dopustivih intervencija na povijesnim građevinama i građevnim sklopovima, njihovom neposrednom okolišu, te parcelama na kojima se ove građevine i sklopovi nalaze, također na arheološkim lokalitetima, te predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranog krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Sustav mjera zaštite utvrđuje se za sve radnje koje mogu prouzročiti promjene na kulturnom dobru ili u njegovoj neposrednoj blizini (čl. 62. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN 69/99, 151/03, 157/03).

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, građevnim sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je Prostornim planom utvrđena obaveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Požegi, Trg Sv. Trojstva 21) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku ishodađenja lokacijske dozvole)
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole, odnosno za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima)
- nadzor u svim fazama radova, provodi nadležni Konzervatorski odjel.

Zaštićenim građevinama kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obvezatno primjenjuju sve navedene odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao zaštićeni (Z) spomenici i preventivno zaštićeni (P). Na području PPUG-a Lipika na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara) te sukladno pojedinim odgovarajućim Izvodima iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske - Liste zaštićenih odnosno preventivno zaštićenih kulturnih dobara zaštićena kulturna dobra su prikazana u tablici br. 15., odnosno preventivno zaštićena u tablici br. 16:

Tablica 15.

Zaštićena kulturna dobra (Z) na području Grada Lipika						
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Adresa	Status/ Broj Registra	Vrsta	Broj Izvoda (NN, br.)
26/04	Šeovica	Kameni nadgrobni spomenici - stećci	Šeovica, groblje	Z-416	sakralni	1/2002 (NN, br.151/02)
04/01	Brezine	Kapela sv. Andrije	Brezine, na groblju	Z-388	sakralni	1/2002 (NN, br.151/02)
10/01	Gaj	Župna crkva sv. Katarine	Gaj	Z-392	sakralni	1/2002 (NN, br.151/02)
17/01	Kukunjevac	Crkva Prepodobne Matere Paraskeve	Kukunjevac	Z-396	sakralni	1/2002 (NN, br.151/02)
18/01	Lipik	Kulturno – povijesna cjelina	Lipik	Z-2543		2/2006 (NN, br.124/06)
18/05	Lipik	Stara pučka škola	Slavonska 47	Z-1968	profani	2/2005 (NN, br.109/05)
18/03	Lipik	Vila Savić	Marije Terezije 25	Z-1969	profani	2/2005 (NN, br.109/05)
18/02	Lipik	Zdravstveno lječilišni i bolnički kompleks	Marije Terezije	Z-1966	profani	2/2005 (NN, br.109/05)
18/04	Lipik	Zgrada stare apoteke i uprave lječilišta	Marije Terezije 13	Z-1967	profani	2/2005 (NN, br.109/05)
18/16	Lipik	Spomen kosturnica I spomenik	Marije Terezije	Z	NOB	
13/01	Japaga	Skupna grobnica 43 antifašista	Groblje na Gavrinici	Z	NOB	

Tablica 16.

Preventivno zaštićena kulturna dobra (P) na području Grada Lipika							
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Adresa	Status/ Broj Registra	Vrsta	Broj Izvoda (NN, br.)	Datum isteka preventivne zaštite
18/11	Lipik	Kompleks dječjeg doma	Trg dr.F. Tuđmana 1	P-1047	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	08.12.2007.
18/12	Lipik	Kompleks Ergele	Lipik, Ergela	P-1055	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	30.12.2007.
18/13	Lipik	Mala vila Savić	Slavonska 51	P-1045	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	08.12.2007.
18/09	Lipik	Mirin dvor	Marije Terezije 19,21	P-1048	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	08.12.2007.
18/07	Lipik	Stara ambulanta	Marije Terezije 15	P-1038	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	08.12.2007.
18/10	Lipik	Vila Boštek	Marije Terezije 29	P-1043	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	08.12.2007.
18/08	Lipik	Vila Zinke	Marije Terezije 3	P-1037	profani	1/2005 (NN, br.109/05)	08.12.2007.

Za građevine označene kao predložene za zaštitu od lokalnog značaja (L) i za evidentiranu baštinu (E) najčešće lokalne važnosti opisani postupak nije obavezan, ali je preporučljiv ukoliko organi lokalne uprave i samouprave u provedbi ovog prostornog plana nađu interes i potrebu za savjetodavnim sudjelovanjem službe zaštite.

Građevine koje se predlažu predstavničkom tijelu grada Lipika, da se proglašaju zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značaja, sukladno čl. 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, su sljedeće:

Tablica 17.

Prijedlog zaštite kulturnih dobara od lokalnog značaja (L) na području Grada Lipika					
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Adresa	Status/ Broj Registra	Vrsta
01/02	Antunovac	Evangelička crkva	Antunovac	L	sakralni
01/03	Antunovac	Crkva sv. Srca Isusova	Antunovac	L	sakralni
03/02	Brekinska	Crkva sv. Mihovila	Brekinska	L	sakralni
03/03	Brekinska	Kalvinistička crkva	Brekinska	L	sakralni
08/01	Donji Čaglić	Crkva sv. Nikole	Donji Čaglić	L	sakralni
09/01	Filipovac	Kapela sv. Spasa	Filipovac, Tabor 12	L	sakralni
21/01	Poljana	Crkva sv. Ane	Poljana	L	sakralni

Način zaštite kulturnog dobra od lokalnog značaja, predstavničko tijelo Grada Lipika treba utvrditi uz prethodnu suglasnost tijela nadležnog za zaštitu kulturnih dobara – Konzervatorskog odjela. Odluku o proglašenju zaštićenog kulturnog dobra od lokalnog značaja donositelj je dužan dostaviti Ministarstvu kulture.

Evidentirana kulturna dobra na području grada Lipika su navedena u sljedećoj tablici:

Tablica 18.

Evidentirana kulturna dobra (E) na području grada Lipika					
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Adresa	Status/ Broj Registra	Vrsta
01/01	Antunovac	Kapela sv. Antuna	Antunovac	E	sakralni
01/04	Antunovac	Prapovijesno naselje	Antunovac	E	arheološki
03/01	Brekinska	45-50 predmeta u Arheološkom muzeju u Zagrebu		E9	pokretni
03/04	Brekinska	"Graovište" prapovijesno nalazište	Brekinska	E1345	arheološki
04/02	Brezine	Prapovijesno naselje	Brezine, uz željezničku prugu	E	arheološki
04/03	Brezine	Rano srednjovjekovno naselje	Brezine, uz željezničku prugu	E	arheološki
05/01	Bujavica	Antičko naselje ili nekropola	Brezine, uz željezničku prugu	E	arheološki

10/02	Gaj	Ambar	Gaj, Slavka Sudre 21	E2129	etnološki
10/03	Gaj	Kuća - brvnara	Gaj, Ilije Strganca 8	E2130	etnološki
11/01	Gornji Čaglič	"Gradina" prapovijesno nalazište	Gornji Čaglič	E1352	arheološki
15/01	Korita	Prapovijesno naselje	Korita	E	arheološki
18/06	Lipik	Dom V	Marije Terezije 31	E	profani
18/14	Lipik	Stara općina	Marije Terezije 27	E	profani
18/15	Lipik	Vila Katalpa	Marije Terezije 23	E	profani
18/17	Lipik	Stambena građevina	Trg dr.F.Tuđmana 7	E	profani
18/18	Lipik	Slastičarna	Marije Terezije 11	E	profani
18/19	Lipik	Stambena građevina	Ante Starčevića 17	E	profani
18/20	Lipik	Stambena građevina	Ante Starčevića 40	E	profani
18/21	Lipik	Stambeno-poslovna građevina	Trg kralja Tomislava 8	E	profani
18/22	Lipik	Stambeno-poslovna građevina	Trg kralja Tomislava 5	E	profani
18/23	Lipik	Ankin dvor	Udinska 5	E	profani
18/24	Lipik	Stara pošta	Udinska 7	E	profani
20/01	Marino selo	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Marino selo	E	sakralni
20/02	Marino selo	Kužni pil sv. Trojstva	Marino selo	E	sakralni
20/03	Marino selo	Kuća - brvnara	Marino selo, k.br.97	E2134	etnološki
20/04	Marino selo	Kuća - brvnara	Marino selo, k.br.73	E2135	etnološki
23/01	Skenderovci	"Begovača" srednjovjekovno nalazište	Skenderovci	E1369	arheološki
24/01	Stržičevac	Kapela sv. Josipa	Stržičevac	E	sakralni
25/01	Subocka	Crkva sv. Arhanđela	Subocka	E	sakralni
25/02	Subocka	Prapovijesna nekropola - tumuli	Subocka	E	arheološki
25/03	Subocka	"Gradina" srednjovjekovni lokalitet	Subocka	E1356	arheološki
26/01	Šeovica	Prapovijesno naselje	Šeovica	E	arheološki
26/02	Šeovica	Rano srednjovjekovno naselje	Šeovica	E	arheološki
26/03	Šeovica	Srednjovjekovno nalazište	Šeovica	E	arheološki

Mišljenje se može zatražiti i za građevine izvan predjela zaštite, osobito u dijelu koji graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika.

Kulturna dobra orijentacijski su naznačena na kartografskom prikazu br. 3.A.

Treba napomenuti da se, zaštićenim kulturnim dobrom PPUG–om Lipika smatraju i sva kulturna dobra koja će se, nakon donošenja istog još zaštititi sukladno posebnom zakonu.

Prostornim planom Požeško - slavonske županije planirano je da se veća skrb posveti očuvanju ruralnog graditeljskog nasljeđa, pri čemu tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje treba usuglašavati sa tradicijom, a "zagađene" dijelove naselja treba postupno sanirati. Polazišta obnove i oblikovanja povijesnih naselja treba temeljiti na:

- reafirmaciji i očuvanju izvorne strukture sela, osobito planiranih naselja,
- određivanju uvjeta uređenja i korištenja prostora, oblika i uvjeta građenja,
- zadržavanju starog sustava parcelacije te
- kontrola linearnog širenja sela i izmještanju tranzitnog prometa.

Istaknuto je da osobitu važnost pri budućem oblikovanju naselja i pri reduciranju/proširenju postojećih granica građevinskog područja treba obratiti na činjenicu sprečavanja aktivnosti na uzdužnom povezivanju naselja, posebice uzduž prometnica državnog i županijskog karaktera, kako bi im se sačuvala utvrđena kategorija, odnosno optimalna protočnost.

Za zaštitu temeljem sustava prostorno planskih mjera ovog Plana predložena je tradicijska arhitektura i ruralna cjelina naselja Brezine, Donji Čaglić, Gaj, Marino selo i Šeovica. Njihova tradicijska arhitektura štiti se na autentičnim lokacijama i s autentičnom namjenom, s mogućnošću korištenja građevina za turističke sadržaje, te u okviru etno-sela kao i muzeja na otvorenom. Potrebno je štiti i njihovo neposredno okruženje sa prirodnim i kultiviranim krajobrazom i ekspozicijama. Kao ruralne cjeline u naseljima moguće je izdvojiti:

- Brezine - ruralna aglomeracija na zapadnim padinama Pakračke gore,
- Donji Čaglić - ruralna aglomeracija na uzdignutom terenu južno od Pakraca,
- Gaj - ruralna aglomeracija na zapadnim padinama Pakračke gore,
- Marino Selo - ruralna aglomeracija s nizom drvenih stambenih i gospodarskih zgrada.
- Šeovica - ruralna aglomeracija na brdu jugoistočno od Pakraca

Ruralnu cjelinu navedenih naselja potrebno je štiti od neplanske izgradnje, te nastojati zadržati u prostoru u izvornom obliku, a na povijesnim građevinama koje su nositelji identiteta te tradicijskim kućama, mogući su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja, kao i neophodni radovi građevinske sanacije.

Za sve pojedinačne građevine i sklopove – zaštićene (Z), preventivno zaštićene (P), evidentirane za zaštitu (E) i predviđene za zaštitu od lokalnog značaja (L), te za tradicijsku arhitekturu, kao najmanja granica zaštite utvrđuju se pripadajuće čestice ili povijesno vrijedni ambijent.

Za kulturno–povijesnu urbanističku cjelinu grada Lipika te ruralnu cjelinu naselja Brezine, Donji Čaglić, Gaj, Marino selo i Šeovica granice zaštite određene su na kartografskom prikazu br 3.A. i 3.B.

Opće smjernice za planske odredbe

- Pri donošenju odluke o uređenju prostora, zaštitu integralnih prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti prostora treba staviti u komplementaran odnos s ostalim relevantnim kriterijima
- Detaljnu konzervatorsku, kao i plansku dokumentaciju izrađivati prema potrebi, ovisno o planiranim zahvatima
- U naseljima treba štiti osnovnu povijesnu plansku matricu i gabarite gradnje, a interpolacije prilagoditi ambijentu, te spriječiti intervencije u krajoliku i u naselju koje bi zatvorile pogled na vrijedne krajobrazne i kompozicijske dominante naselja ili ugrozile krajobrazni sklad cjeline
- Otvaranje novih građevinskih zona nije upitno tamo gdje postoje uvjeti za obnavljanje starog građevnog fonda, odnosno za gradnju unutar postojećih građevinskih područja
- Prilikom građevinskih zahvata na povijesnim građevinama maksimalno štiti povijesnu strukturu, koristeći stručnu pomoć nadležne konzervatorske ustanove
- S ciljem zaštite prostora, očuvanja tradicijske baštine, te razvoja kulturnog i ekološkog turizma, potrebno je posebnim mjerama potaknuti obnovu tradicijskih oblika poljodjelstva
- S ciljem očuvanja ambijenta ruralnih prostora poticati izradu projekata i gradnju stambenih građevina tipološki usklađenih s tradicijskim načinom gradnje i oblicima karakterističnim za ovo područje
- Razraditi planove i programe financijske potpore projektima očuvanja kulturne baštine, npr. Sufinanciranje obnove i prezentacije visoko valoriziranih građevina, sufinanciranje revitalizacije tradicijskih gospodarskih djelatnosti, ekoturizma, individualne stambene gradnje tipološki usklađene s tradicijskom gradnjom i dr.
- Planove i programe gospodarskog razvitka područja uskladiti s radom stručnih i znanstvenih ustanova
- Lokalna zajednica, u skladu sa čl. 17 Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, treba donijeti odluke o zaštiti kulturnih dobara lokalnog značenja, u dogovoru s nadležnom konzervatorskom ustanovom treba utvrditi plan i prioritete zaštite i obnove, te osigurati izvore financiranja.

Mjere zaštite kulturno povijesne baštine na području grada Lipika, sukladno utvrđenom Sustavu mjera zaštite za PPUG Lipika od strane Konzervatorskog odjela u Požegi dane su Odredbama ovog Plana.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

3.5.1.1. Cestovni promet

Na području grada Lipika cestovni promet i dalje ostaje dominantan način prometovanja.

Pregled javnih cesta

Kategorizirane javne ceste koje prolaze područjem grada Lipika su:

• državne ceste

- D 5 granični prijelaz Terezino polje (granica Republike Mađarske) – Virovitica – Veliki Zdenci – Daruvar – Okučani – granični prijelaz Stara Gradiška (granica Bosne i Hercegovine)
- D 47 Lipik (D5) – Novska - Hrvatska Dubica – Hrvatska Kostajnica – Dvor (D 6)

- **županijske ceste**

- Ž3168 Uljanik (D26)–Poljana–Međurić–Banova Jaruga (Ž3124)
- Ž4094 Marino Selo–Ž3168
- Ž4095 Brezine–Ž4236
- Ž4096 Poljana (Ž4236)–Janja Lipa
- Ž4099 Pakrac (D38)–Seovica
- Ž4112 D47–Jagma–Subocka
- Ž4236 Poljana (Ž3168)–Gaj–Kukunjevac–Dobrovac (D47)

- **lokalne ceste**

- L 33073 Jamarica (Ž 3216) – Janja Lipa – Brezine (Ž 409)
- L 33179 D 47 – Popovac – Brezovac – Livađani – D 5
- L 37140 Kaniška Iva (Ž 3167)– Ribnjaci – Marino Selo – (Ž 4094)
- L 37149 L 375150 – Golubinjak – Drlež – Trojeglava – Goveđe Polje – Brekinska – Gaj (Ž 4236)
- L 41003 Antunovac (Ž 3168) – Gaj (Ž 4236)
- L 41004 Gaj (Ž 4236) – Toranj – L 41005
- L 41005 Gornja Obrijež (Ž 4097)–Batinjani – Kukunjevac(Ž 4236)
- L 41006 L 33073 – Bujavica – Lovska – N. Grabovac – Kozarice (Ž 3217)
- L 41007 Kukunjevac (Ž 4236) – Željeznička postaja
- L 41008 Subocka (Ž 4112) – L 33179
- L 41009 Lipik (D 5) – L 33179
- L 41014 Klisa – D5
- L 41015 Ž 4099 – Japaga

Kako je područje grada Lipika bio privremeno okupiran i izložen ratnim djelovanjima tijekom agresije na Republiku Hrvatsku pretrpilo je velike štete u svakom pogledu, pa i u prometnom sustavu. Osim kroz direktna razaranja tijekom rata prometni sustav je pretrpio oštećenja i kroz neravnomjerno prometno opterećenje kao i kroz dugogodišnje neodržavanje prometnica na privremeno okupiranom području.

Osnovni problemi državnih cesta na području grada Lipika su prvenstveno širina i stanje kolničke konstrukcije, te prostorno-prometni elementi horizontalnog i vertikalnog vođenja trase, koji ne odgovaraju kriterijima koje treba imati trasa državne ceste. Osim toga problem je i prolaz trase kroz građevinska područja naselja (D5), gdje su ulični profili često širine cca 10 m, što negativno utječe na razinu prometne usluge i sigurnosti prometa.

Državna cesta D5 ima niz ograničenja koje smanjuju nivo prometne usluge na tom prometnom pravcu, kao što je: loše stanje kolničke konstrukcije, prolaz trase kroz građevinska područja naselja, miješanje loko i tranzitnog prometa, loša razina sigurnosti te ograničavajući prometno-tehnički elementi horizontalnog i vertikalnog vođenja trase. Stoga, sagledavši sve nedostatke navedene ceste D5, nameće se kao kvalitetno rješenje, izgradnja obilaznice gradova Pakraca i Lipika kao dijela brze ceste na pravcu: granica Mađarske-Virovitica-Okučani-granica BiH kojom bi se postigli i značajni efekti važni i za šire područje Republike Hrvatske.

Državna cesta D47, koja povezuje šire područje gradova Pakraca i Lipika sa Zagrebom i općenito sa Zapadom, na prostoru grada Lipika (dionica od Jagme do Baira), ne zadovoljava uvjete koje bi trebala imati državna cesta. Uz čestu pojavu klizišta malu širinu kolnika (do 6 m), bez izvedenih bankina, relativno lošeg stanja kolničke konstrukcije, te malih horizontalnih i vertikalnih radijusa, postavlja se pitanje opravdanosti rekonstrukcije i općenito opravdanosti ne malih ulaganja uz zadržavanje oskudnih prometno-tehničkih elemenata ceste. Stoga, bi najkvalitetnije rješenje bilo izmještanje dijela trase državne ceste D47 na navedenoj dionici, te se kroz ovaj Plan i predlažu tri nove varijante trase.

Održavanje cestovnih prometnica obavlja se prema godišnjem programu redovnog i izvanrednog održavanja.

Koncept razvoja prometnog sustava

Strategijom prostornog uređenja i Programom prostornog uređenja RH (NN 50/99) kao i Strategijom prometnog razvitka RH (NN 139/99) predložena je primarna cestovna mreža, tj. mreža autocesta i brzih cesta u Republici Hrvatskoj. Zacrtni su osnovni smjerovi i glavne točke koje treba cestovno povezati, a podloga za utvrđivanje predloženih cestovnih koridora je izrađena studijska i projektna dokumentacija.

Prema navedenoj Strategiji prometnog razvitka RH, područje grada Lipika se nalazi unutar jednog prioriteta, i to:

- III. skupina prioriteta (pakračko-okučanski cestovni smjer: Stara Gradiška – Okučani – Pakraca – Veliki Zdenci), dužine cca 75 km

Ova planirana brza cesta u koridoru državne ceste D5 na Europskom koridoru E661 (Balaton (Republika Mađarska) – Virovitica – Daruvar- Pakrac – Lipik – Okučani- Stara Gradiška – Banja Luka (BiH) – Livno – Split (Republika Hrvatska) je transverzalni prometni pravac koji bi na promatranom prostoru osigurao kvalitetnu poprečnu vezu između sjeverne i južne granice središnjeg dijela kontinentalne Hrvatske, tj. podravskog i posavskog prometnog koridora.

Za državnu cestu D47 (Lipik (D 5) – Novska - Hrv. Dubica - Hrv. Kostajnica - Dvor (D 6), kao što je navedeno, Planom je predviđeno njeno izmještanje, i to u jedan od tri predložena alternativna pravca (V1, V2, V3), označena na kartografskom prikazu br. 2A. Cestovni sustavi, u mjerilu 1:25000. Prva (V1), sjeverna varijanta, prolazi zapadnim obroncima Blatuškog brda, istim terenom kao i postojeća cesta (koristi najviše postojeće trase) te je za nju potrebna detaljna geološka provjera i predstavlja najnepovoljniju varijantu. Južne varijante prolaze nizinskim dijelom u dolini rijeke Subocke i predstavljaju povoljnija rješenja jer, osim što ne koriste najlošiji dio postojeće trase državne ceste D47 (od Lipika do Baira), percipiraju buduću cestovnu mrežu. Dok je sjevernija (V2) varijanta, položena cijelom svojom dužinom u horizontali, povoljnija je od južnije varijante (V3) u boljim vozo-dinamičkim uvjetima i cijeni, ali ne i u duljini, za varijantu V3 je, obzirom da prelazi preko brda Gradin i Duman, neophodna izgradnja tunela, te je znatno skuplja u odnosu na ostale varijante.

Prije izrade projektne dokumentacije i same izgradnje, obveznom dokumentacijom, sukladno zakonskoj regulativi (Studija o utjecaju na okoliš), nastojati će se iznaći najpovoljnija rješenja, kako bi se riješili prometni problemi ovog područja (vrijeme putovanja, troškovi vozila i eksploatacija ceste, sigurnost sudionika u prometu), a time stvorile perspektivne mogućnosti za razvoj gospodarstva i turizma te, istovremeno, smanjili štetni utjecaji sa ceste na okoliš.

Prilikom izgradnje navedenih državnih cesta izuzetno važno je riješiti čvorišta cesta, i to:

- denivelirano čvorište, na križanju planiranog prometnog pravca Granica BiH – Stara Gradiška – Okučani – Lipik – Pakrac - Daruvar - Virovitica - Granica R.Mađarske sa postojećom D47
- čvorište u razini, na križanju planiranog prometnog pravca Granica BiH – Stara Gradiška – Okučani – Lipik – Pakrac - Daruvar - Virovitica - Granica R.Mađarske sa planiranim alternativnim koridorom D47
- čvorište u razini, na križanju planiranog prometnog pravca Granica BiH – Stara Gradiška – Okučani – Lipik – Pakrac - Daruvar - Virovitica - Granica R.Mađarske sa postojećom D5

Na postojećim državnim cestama, uz rekonstrukciju, održavanje i uređenje, moguće su i određene promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije) i prostornom smislu (promjena trase).

Na mreži županijskih cesta potrebno je provesti modernizaciju kolnika te korekciju prometno-tehničkih elemenata s namjerom poboljšanja sigurnosti prometa, a uz rekonstrukciju, održavanje i uređenje, moguće su i određene promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije) i prostornom smislu (promjena trase). Sve navedene radnje izvoditi uz maksimalno uvažavanje očuvanja prirodnog krajobraza, a u interesu razvoja gospodarskog, turističkog i inog razvoja.

Osim njih na području Grada potrebno je urediti cijelu mrežu lokalnih cesta. To se prvenstveno odnosi na moderniziranje svih kolnika. Na taj način biti će osiguran brz i siguran pristup svim površinama na području Grada koji su u funkciji stanovanja ili gospodarstva. Na postojećoj mreži treba prvenstveno osigurati puni standard održavanja, uz korekciju kritičnih elemenata trase koje negativno utječu na sigurnost prometa i propusnu moć prometnica.

Na nekategoriziranoj cestovnoj mreži treba urediti i modernizirati sve postojeće trase cesta koje su u funkciji pristupa izgrađenim zonama naselja. Time će se podići komunalni standard prostora, kao i njegova atraktivnost, što treba potaknuti gospodarske i demografske procese.

Kontinuirano treba uređivati postojeće ulične profile, izgradnjom **pješačkih staza**, uređenjem odvodnog sustava, te hortikulturnim uređenjem zelenih površina. Širina pješačkih staza je višekratnik širine jedne pješačke trake koja iznosi 0,75 m, no minimalna prikladna širina staze trebala bi iznositi 1,50 m. Kod formiranja novih uličnih profila treba voditi računa o osiguranju potrebne širine za smještaj pješačkih i ostalih prometnih površina (npr. biciklističke staze), infrastrukture te visokog i niskog zelenila. **Biciklistički promet** je godinama bio potiskivan, dijelom zbog povišenja standarda, a dijelom i zbog povećanog automobilskeg prometa, a time i povećane opasnosti za bicikliste. Zbog prikladne konfiguracije terena, ako i zbog ekoloških razloga predlaže se u naseljima gradnja biciklističkih staza minimalne širine 1,00 m (po mogućnosti odvojene od kolnika). Osim u naseljima, biciklističke staze potrebno je uređivati i u turistički atraktivnim područjima, čime se stvaraju preduvjeti za specifičan vid turizma (off-road biciklizam).

Promet cestovnih vozila u naseljima zauzima značajne površine za kretanje i **parkiranje**. Ovakvi prostorni zahtjevi u uvjetima postignutog stupnja motorizacije, a još više u budućnosti, uvjetuju da se potrebe za površinama za mirovanje osobnih vozila izjednačavaju s potrebama prometnih površina za vozila u kretanju. Osnovicu za proračun budućih potreba za parkirališno - garažnim površinama predstavljaju slijedeće pretpostavke: stupanj motorizacije 1 : 3,3 (1 putnički automobil na 3,3 stanovnika) i struktura gradnje po namjeni. Ukupne potrebe se kreću od 25 do 40 m² uređenih prometnih površina po jednom osobnom vozilu.

U skladu s razvojem cestovne mreže, treba razvijati **javni autobusni prijevoz**, omogućavajući na taj način kvalitetno povezivanje naselja, i to osiguranjem potrebnog broja linija, uređenjem postojećih, te izgradnjom nedostajućih autobusnih stajališta (ugibališta, nadstrešnica i ostale urbane opreme), za sada postojeće nadstrešnice na ugibalištima u Lipiku i Filipovcu, na svim redovnim autobusnim postajama u naseljima na području Grada. U optimalizaciji javnog autobusnog prijevoza treba težiti da se u naseljima postigne viši standard, tj. da pješački razmak od sadržaja do stajališta javnog prometa bude u okvirima udaljenosti od 300 do 600 metara (cca 5 do 10 minuta hoda do stajališta).

Na području grada Lipika nema austobusnog kolodvora već autobusi staju na autobusnim postajama i ugibalištima, te je u naselju Lipik potrebno izgraditi autobusni kolodvor, pri čemu se uvjeti gradnje za isti određuju sukladno Odredbama ovog Plana te sukladno posebnim propisima i specijaliziranim projektima.

Benzinske postaje - U sklopu koridora javnih prometnica moguća je izgradnja novih benzinskih postaja s pratećim sadržajima i to na način da se osigura sigurnost svih sudionika u prometu i uvjeti zaštite okoliša.

Lokacija novih benzinskih postaja odrediti će se uz koridore javnih prometnica u skladu s poslovnim interesom potencijalnih investitora, važećim propisima i standardima, kao i posebnim uvjetima nadležne uprave za ceste. Nove benzinske postaje moraju veličinom i smještajem biti prilagođena okolišu, te se njenim smještajem ne smiju pogoršati uvjeti stanovanja u okolnom prostoru ni narušiti vrijedni prirodni prostori.

3.5.1.2. Željeznički promet

Područjem grada Lipika prolazi lokalna željeznička pruga II reda Banova Jaruga – Pčelić, (II – 206) koja je, a posebno građevinski objekti uz nju, znatno oštećena tijekom Domovinskog rata. Budući da je navedena željeznička pruga jedna od važnih prometnih, gospodarskih i turističkih pravaca za razvoj i unapređenje područja grada Lipika, potrebno je istu obnoviti kroz rekonstrukciju i sanaciju njenih tehničkih elemenata kao i popratnih građevinskih objekata (npr. željeznički kolodvor u Lipiku), a u skladu s planiranim programima razvoja Hrvatskih željeznica. Istovremeno je potrebno izvršiti modernizaciju i opremanje suvremenom opremom i signalizacijom svih cestovno-željezničkih prijelaza, posebno u naseljima.

3.5.1.3. Zračni promet

Na području grada Lipika postoji:

- improvizirano poljoprivredno uzletište – "Mali Gaj", na području području naselja Gaj, koje se koristilo isključivo u poljoprivredne svrhe, a trenutno je izvan funkcije, te
- poletno – sletna staza za male sportske i poljoprivredne zrakoplove, locirane u blizini samog grada Lipika.

Postojeće letjelište u Gradu Lipiku potrebno je urediti i prilagoditi za potrebe sportskog i turističkog zrakoplovstva, a moguće ga je planirati kao zračno pristanište/luka referentnog koda 1C (2C/1A kod/klase/kateg.) za koje su posebnim propisima definirane dimenzije te površine prilaznih ravnina u koje ne smije ulaziti niti jedan predmet ili građevina.

Improvizirano poljoprivredno letjelišta u naselju Gaj potrebno je zadržati i urediti, do daljnjeg, bez kategorije, a koristit će se u svrhu poljoprivrednog i sportskog zrakoplovstva.

Uz suglasnost nadležnog Ministarstva, za navedena letjelišta, moguće je planirati i viši referentni kod, odnosno kategorizaciju, ukoliko se ta mogućnost dokaže prostorno – prometnom analizom.

3.5.1.4. Pošta i telekomunikacije

• Pošta

Na području grada Lipika nalaze se dva poštanska ureda:

- 34551 Lipik (Bjelanovac, Brezine, Bujavica, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gornji Čaglić, Jagma, Korita, Kovačevac, Kukunjevac, Lipik, Livađani, Skenderovci, Subocka)
- 34543 Poljana (Antunovac, Brekinska, Gaj, Marino Selo, Poljana, Stričićevac).

Hrvatska pošta d.d. Područna uprava Slavonija - Poštansko središte Požega, u skladu sa Planom razvoja HP, na području grada Lipika prema sadašnjim saznanjima nema namjeru otvarati nove poštanske urede.

Planirani razvoj poštanske mreže i prometa djelatnosti u sljedećem planskom razdoblju će se svesti u prvom redu na tehničko - tehnološki napredak, tj. pružanje brzih i kvalitetnijih usluga

te širi spektar raznovrsnijih usluga, a sukladno planu razvoja HP investicijsko održavanje poslovnih prostora PU u skladu s budućim potrebama.

Razvoj poštanske djelatnosti odnosit će se i na modernizaciju, adaptaciju i održavanje postojećih poslovnih prostora, kao i mogućnost uređenja eksterijera (pristup, pločnik, parkirališna mjesta i sl.

• Telekomunikacijska mreža

Na području grada Lipika:

- nalazi se sedam mjesnih centrala (TK objekata - UPS Lipik, UPS Antunovac, UPS Čaglić, UPS Gaj, UPS Kukunjevac, UPS Ševica, UPS Jagma), (povezanih međusobno kao i na matičnu AXE centralu u Požegi prijenosnim sustavima koji rade po svjetlovodnim kabelima), od kojih RSS Jagma još nije u funkciji jer nije izgrađena TK mreža
- postoji IV županijski SDH prsten, a planira se pustiti u rad V županijski SDH prsten koji bi radio po postojećim trasama svjetlovodnih kabela
- u radu su tri svjetlovodna kabela u funkciji privoda, i to za: BS D. Čaglić CRONET, BS Bijela Stijena CRONET i BS Bijela Stijena VIPnet
- za sada nema RR veza.

Razvoj nepokretne telekomunikacijske mreže u obuhvatu PPUG-a Lipika planira se kroz povećanje kapaciteta telekomunikacija mreže, tako da se osigura dovoljan broj telefonskih priključaka svim kategorijama korisnika, kao i najveći mogući broj spojnih veza.

Telekomunikacijska oprema je instalirana te će se i ubuduće instalirati u prostorijama postojećih objekata. Istovremeno, telekomunikacijski kabele su uvučeni u cijevi izgrađene distributivne telekomunikacijske kanalizacije kroz koju će se također uvlačiti telekomunikacijski kabele u slučaju potrebe proširenja ili dogradnje telekomunikacijske mreže u Gradu.

Mjesna telekomunikacijska mreža u građevinskim područjima, u pravilu se gradi u zelenom pojasu ulica, a u ulicama s užim profilom polaže se ispod nogostupa sustavom distribucijske telekomunikacijske kanalizacije i mrežnim kabelima.

Prvenstveno je potrebno koristiti postojeće infrastrukturne koridore, te težiti njihovom objedinjavanju u cilju zaštite i očuvanja prostora te spriječavanja nepotrebnog zauzimanja novih površina.

U telekomunikacijskoj mreži planirani razvoj obuhvaća izgradnju TK mreže u naseljima koji su unutar programa obnove stambenih objekata, u kojima nema TK mreže ili je uništena ratnim djelovanjem za vrijeme Doimovinskog rata. To se odnosi na jugozapadno područje od grada Lipika sve do kraja granica obuhvata PPUG Lipika. U planu je izgradnja TK mreže Jagma TKM Donji Čaglić i TKM Kukunjevac. Daljnje planiranje i odluka o izgradnji TK mreže i objekata na spomenutom području ovisi o dinamici obnove i povratku stanovništva te će se na osnovu toga razmatrati način rješavanja svakog pojedinog naselja. U tom smislu osigurati će se koridori za buduće svjetlovodne kabele i kabele TK mreže, i to:

- planirane svjetlovodne kablove
 - SVK Poljana – B.Jaruga – Kutina
 - SVK Poljana – Gaj
 - SVK Lipik – Jagma - Novska
- planirana TK mreža
 - TKM Kukunjevac – naselje Bujavica
 - TKM Donji Čaglić – naselja: Gornji Čaglić, Donji Bukovčani, Gornji Bukovčani, Subocka (dio), Livađani
 - TKM Jagma – naselja: Jagma, Korita, G.Subocka (dio)

Ostala telekomunikacijska mreža je nova, izgrađena unazad nekoliko godina i uglavnom dovršena za duže vremensko razdoblje te su razvojni ciljevi usmjereni na daljnju modernizaciju postojeće TK opreme i uređaja, odnosno praćenje rasta standarda telekomunikacijskih tehnologija i usluga.

Izuzetno, planom su obuhvaćene i potrebne rekonstrukcije TK mreže na mjestima križanja TK vodova s drugom infrastrukturom (cestovnom, komunalnom i dr.) prilikom njihove izgradnje ili rekonstrukcije.

U nepokretnoj mreži plan razvoja obuhvaća i druge mreže kao npr. CROPAK, CROLINE, kabela TV i dr.

U pokretnoj mreži plan razvoja obuhvaća širenja mreže mobilne telefonije i izgradnje novih baznih postaja (T-Mobile, VIPnet), i to radi što bolje pokrivenosti područja grada Lipika i šire, kao i uvođenja novih mreža i sustava pokretnih komunikacija u budućnosti (UMTS i sustavi sljedećih generacija), a sve u skladu s Pravilnikom o javnim telekomunikacijama u pokretnoj mreži (NN 58/95) kojim je predviđeno da mreža mobilne telefonije mora pokrivati sva županijska središta, gradove i naselja, kao i važnije cestovne i željezničke prometnice, te važnije plovne putove na unutrašnjim vodama i teritorijalnom moru RH. Izgradnja baznih stanica mobilne telefonije vršiti će se u skladu s odredbama Zakona o gradnji (NN 175/03), Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja (NN 27/99) kao i ostalim propisanim uvjetima građenja za takve vrste građevina.

Dakle, u razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža prema planiranom povećanju broja korisnika i uvođenje novih usluga.

Planira se uvođenje novih mreža i sustava pokretnih komunikacija slijedeće generacije (UMTS i sustavi slijedećih generacija).

Predviđa se prostorna distribucija antenskih stupova pokretnih telekomunikacija s gustoćom jedan antenski stup po naselju. U skladu s navedenim planovima, uz trenutno planirane lokacije osnovnih postaja:

- T Mobile – na području naselja: Lipik, Poljana (sjeverno), Antunovac (sjeverno), Korita i Kukunjevac,
- VIPnet – naselja: Antunovac, Korita,

na području obuhvata PPUG Lipik dozvoljena je u budućnosti izgradnja i postavljanje dodatnih osnovnih postaja, ali u tom slučaju ostale ne mogu imati samostojeći antenski stup, što znači da pri izgradnji novih baznih stanica vlasnici pojedinih mreža moraju uskladiti izgradnju radi zajedničkog korištenja baznih stanica zbog racionalnog korištenja prostora smještanjem antena na postojeće antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim.

Bazne postaje se moraju graditi sukladno posebnim propisima o sigurnosti te zaštiti od neionizirajućih zračenja.

Antenski stupovi baznih postaja ne mogu se graditi:

- na bolnicama, školama i dječjim vrtićima
- na građevinama i područjima koja su zaštićena na temelju propisa o zaštiti kulturnih dobara
- na udaljenosti manjoj od 100,0 m od sakralne građevine (crkve)
- u zaštićenim područjima prirode, osim u velikim područjima u kojima je nužno osigurati pokrivenost signalom cijelog područja, a to nije moguće riješiti baznim postajama izvan zaštićenog područja.

3.5.1.5. Radio i TV sustav veza

Izgrađeni objekt na Psunju, na području grada Pakrac, pokriva i područje grada Lipika RTV sustavom veza te stoga u sljedećem planskom razdoblju se ne planiraju graditi novi objekti.

Trase i lokacije postojećih i planiranih poštanskih, telekomunikacijskih i RTV građevina označene su na kartografskom prikazu br. 2.B. Prometni infrastrukturni sustavi, Pošta, telekomunikacija, RTV sustav, u mjerilu 1:25000.

3.5.2. Energetski sustav

3.5.2.1. Plinoopskrba

Na području grada Lipika, postojeće/planirane plinoopskrbne građevine su:

- postojeći magistralni plinovod Piljenice – čvor Janja Lipa – Lipik – Pakrac – Daruvar DN150
- postojeći magistralni plinovod KS Lipovljani – čvor Janja Lipa DN150
- postojeći produktovod Lipovljani – Janja Lipa
- planirani magistralni plinovod - dionica Dobrovac – Omanovac DN150
- gradski i mjesni plinovodi koji spajaju dvije ili više gradova/općina (napajanje iz susjedne JLS)
 - postojeći mjesni (lokalni) plinovodi za naselja Japaga i Šeovica
 - planirani mjesni (lokalni) plinovodi za naselje Klisu
- međumjesni srednjetačni plinovod,
- mjesna srednjetačna plinovodna mreža.

U gradu Lipiku izgrađeno je 5 plinsko mjerno redukcijjskih stanica – MRS-a : MRS Poljana, MRS Gaj (PS Janja Lipa), MRS Brezine, MRS Kukunjevac, MRS Dobrovac, u kojima se tlak plina reducira na 3 bara i kao srednjetačni plin razvodi po naseljima grada Lipika

Od MRS Dobrovac do Omanovca, uz trasu buduće brze ceste Okučani – Virovitica, planiran je magistralni plinovod - dionica Dobrovac – Omanovac DN150.

Distribuciju prirodnog plina za područje grada Lipika (distributer - Komunalac d.o.o. Pakrac), za sada se obavlja u 10 naselja: Brezine, Dobrovac, D.Čaglič, Filipovac, Gaj, Klisa, Kukunjevac, Lipik, Marino Selo i Poljana.

U planu je povećati potrošnju i poboljšati opskrbu plina kao ekonomski i ekološki prihvatljivog energenta u odnosu na druge energente te nastojati ga pretvoriti u glavni energent široke potrošnje, uz praćenje pouzdanosti i sigurnosti postojećih instalacija. Stoga, u skladu s tim, planirana je daljnja izgradnja mjesnih plinovodnih mreža tako da se omogući korištenje prirodnog plina u što većem broju naselja i što većeg broja korisnika. Prioritetno se plinska distributivna mreža planira izgraditi u naseljima Brekinska i Antunovac dok preostala naselja bez plinske mreže imaju trenutno mali broj stanovnika, odnosno nekoliko domaćinstava te će se plinifikacija u njima vršiti u skladu s procjenom o isplativosti takvog ulaganja, odnosno obzirom na realizaciju obnove i povratka stanovništva na ratom stradala područja.

Za sva naselja na području grada Lipika u kojima je izvršena plinifikacija, u narednom se razdoblju planira mogućnost rekonstrukcije i sanacije plinske mreže, kao i redovito održavanje plinoopskrbnog sustava, sukladno potrebama razvoja grada Lipika te potrebama stanovništva i tehničkim mogućnostima postojećeg plinskog sustava, uz mogućnost njegovog proširenja.

Zbog visine tlaka plina svaki korisnik mora imati kućnu redukcijsku stanicu za snižavanje tlaka (i mjerenje potrošnje) na upotrebnu vrijednost. Kućne redukcijske stanice graditi na vanjsku fasadu zgrada ili na unutrašnju stranu regulacijske linije tako da predstavlja sastavni dio prednje ograde građevinske parcele.

Distribucijska plinska mreža gradit će se unutar granica građevinskog područja sukladno potrebama razvoja i tehničkim mogućnostima distribucijskog sustava.

Planirane trase plinovoda su orijentacijske, a njihov točan položaj biti će određen lokacijskim dozvolama.

Trase i lokacije planiranih plinoopskrbnih građevina označene su na kartografskom prikazu br. 2.C. Energetski sustavi, Plinoopskrba, u mjerilu 1:25000.

3.5.2.2. Elektroenergetika

Planirana elektroenergetska mreža obuhvaćati će građevine prijenosa i distribucije električne energije, dok proizvodnja nije predviđena Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Prijenos električne energije

Prijenosna mreža područja grada Lipika sadrži jednu građevinu na 400 kV i jednu na 110 kV naponsku razinu i to:

- dalekovod DV 400 kV koji prolazi gradom Lipikom u smjeru istok-zapad odnosno Ernestinovo-Žerjavinec i izravno ne doprinosi elektroopskrbi potrošača na području Grada
- dalekovod DV 110 kV koji prolazi zapadnim područjem grada Lipika u smjeru sjever – jug odnosno Međurić - Daruvar.

Razvoj prijenosne mreže obuhvaća:

- osiguranje koridora i dogradnju sustava na 400 kV naponskoj razini, paralelno s postojećim DV u smjeru istok-zapad, izgradnjom dvosistemskog dalekovoda DV 2x400 kV Razbojište – Međurić
- osiguranje koridora i izgradnja 110 kV dalekovoda koji će napajati planiranu TS 110/x kV Lipik u koridoru postojećeg 35 kV dalekovoda Međurić – Lipik, širine 50 m (25 m na svaku stranu od osi dalekovoda),
- izgradnja TS 110/x kV Lipik snage do 2x40 MVA uz staklanu Lipik te u naselju Filipovac.

Svi zračni dalekovodi moraju imati svoj zaštićeni koridor koji ovisi o naponskoj razini iz čega proizlazi i širina koridora i to za nadzemne elektroenergetske vodove, tako da, ovisno o lokalnim uvjetima za DV 400 kV osigurava se širina najmanje 70 m, a za DV 110kV širina najmanje 50 m.

Konačna širina zaštitnih koridora određuje se prema propisanim sigurnosnim udaljenostima. Koridori kroz šumska područja formiraju se prema najvećoj visini drveća, tako da u slučaju pada drveta drvo ne dosegne vodič.

Za suglasnost oko korištenja prostora u i oko koridora dalekovoda naponske razine 400 kV nadležna je Direkcija za prijenos HEP-a (PrP Osijek odnosno PrP Zagreb). Posebno treba obratiti pozornost kod područja korištenja na mjestima prijelaza zračnih dalekovoda preko naselja ili dijelova naselja, preko infrastrukturnih objekata (cesta, drugih zračnih vodova i sl.) i prijelaza poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

Distribucija električne energije

Distribucijska mreža područja grada Lipika sadrži građevine na 35 kV, 35/10 kV, 10 kV i 10/04 kV naponskoj razini, i to: trafostanice 35 i 10(20)/0,4 kV, nadzemne i podzemne kableske dalekovode te javnu rasvjetu.

Planom razvoja distribucijske mreže na području Grada obuhvaća se rekonstrukcija i izgradnja novih elektroenergetskih objekata, kako slijedi:

- zamjena energetskeg transformatora snage 4 MVA transformatorom snage 8 MVA u TS 35/10 kV Lipik tako da će ista imati instalirano dva transformatora snage 8 MVA prijenosnog odnosa 35/10 kV
- obnova i sanacija manjeg dijela ratom uništenih TS 10(20)/04 kV i niskonaponskih mreža, koja obuhvaća i sanaciju postrojenja koje je pod naponom ali su potrebni još neki radovi na postrojenju kao što su zamjena vodiča, stupova, kao i izrada novih DV koji su uništeni ratnim djelovanjem
- izgradnja kableske mreže na gradskom području grada Lipika radi izgradnje novih TS 10/0,4 kV u gradskom području grada Lipika (priključni kableski vodovi), te u svrhu obnove i sanacije ratom uništenog postrojenja
- izgradnja novih TS 10(20)/0,4 kV (6 planiranih) za potrebe povećanja konzuma
- obnova i sanacija ratom razorenih TS 10(20)/0,4 kV, i to za naselja : Brezine, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Japaga, Jagma, Klisa, Korita, Kukunjevac, Subocka i Lipik (a po potrebi i drugi), koja obuhvaća radove na izradi krovništa i fasade, zamjene srednjenaponskog sklopnog bloka novim srednjenaponskim razvodom i niskonaponskog razvoda s novim razvodom ili izgradnja kompletne nove TS
- izgradnja novih trafostanica 10(20)/0,4 kV i dalekovoda 10(20) kV u skladu s potrebama razvoja, procesa urbanizacije i razvoja gospodarstva, a koje se za sada ne mogu predvidjeti što se posebno odnosi na potrebe koje će se javiti u gospodarskim zonama i drugim izdvojenim građevinskim područjima
- Elektroenergetske građevine – niskonaponske mreže (NNM) zračne i kableske izvedbe Niskonaponska mreža je uslijed ratnih djelovanja većim dijelom uništena, ali je i veći dio uništene mreže već obnovljen i saniran. Obnova niskonaponske mreže izvest će se na području naselja Klisa, Korita i Subocka. Na drugim područjima razvoj niskonaponske mreže planirat će se ovisno o potrebama.

Dakle, daljnji razvoj distributivne mreže prioritetno obuhvaća izgradnju, obnovu, sanaciju i rekonstrukciju stradale distributivne mreže i trafostanice razorene u ratu te njihovo uključanje u sustav RH uz uvjet da je isto ekonomski opravdano.

Zahvate na postojećim energetskeim prijenosnim postrojenjima kao i izgradnju novih, treba voditi na način da se maksimalno zadrže postojeće građevine i sustavi u već izgrađenim koridorima i iste izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim uvjetima.

Postojeći nadzemni DV 10(20) kV koji se nalaze u građevinskim područjima naselja (ili koji prolaze kroz građevinsko područje i kroz kontaktnu zonu naselja) moraju se postupno zamijeniti kableskim, jer izgradnjom podzemnih dalekovoda u infrastrukturnim koridorima, u tim zonama, omogućava se racionalnije i efikasnije korištenje građevinskog zemljišta, što je prioritetna smjernica Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, te Odredbi za provođenje u PPP-SŽ. Osim toga, time će se dobiti na sigurnosti i kvaliteti opskrbe električnom energijom i smanjiti troškovi održavanja.

Pri utvrđivanju nove trase kableskog dalekovoda u građevinskom području, potrebnom ju je obvezno uskladiti s urbanom matricom naselja na način da se u najmanjoj mjeri ograničava korištenje zemljišta i gradnju u naselju.

Niskonaponska 0,4 kV mreža planira se unutar građevinskih područja naselja. Unutar građevinskog područja naselja Lipik niskonaponsku 0,4 kV mrežu (gdje je to moguće) graditi podzemnim kabelskim vodovima položenim u zeleni pojas ulica. Za ostala naselja Grada na isti način graditi kabelsku mrežu samo za glavni prometni pravac s dozvoljenim brzinama prometa većim od 50 km/h, dok se u ostalim ulicama može se graditi SKS na stupovima ili po krovovima s krovnim stalcima. Do izgradnje planirane kabelske mreže može se koristiti postojeća zračna mreža uz manje rekonstrukcije i priključenje ponekog novog potrošača.

Na područjima naselja, u kojima će se graditi podzemna niskonaponska mreža, ili gdje se gradi po krovnim stalcima, javna rasvjeta se gradi podzemnim kabelskim vodovima i cijevnim stupovima postavljenim u uličnim koridorima, u zelenom pojasu ulica uz prometnice na propisanoj udaljenosti od iste. Na ostalim područjima, u slučaju da se niskonaponska mreža gradi sa SKS na betonskim stupovima na dovoljnoj sigurnoj udaljenosti od kolnika (utvrđenoj posebnim propisom), rasvjetna tijela se mogu postaviti na iste stupove.

Planirane trafostanice graditi će se u pravilu kao tipske kabelske (KTS) 10(20)/0,4 kV, ali se u ruralnim naseljima dozvoljava izgradnja i drugih ako dugoročno zadovoljavaju u elektroopskrbi.

Sve trafostanice moraju imati kolni pristup s javne površine i ne mogu se graditi u uličnom profilu.

Trase i lokacije planiranih elektroenergetskih građevina označene su na kartografskom prikazu br. 2D. Energetski sustavi, Elektroenergetika, u mjerilu 1:25000.

3.5.2.3. Mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije

Energetske transformacije i proizvodnja korisnih oblika energije na bazi konvencionalnih tehnologija nužno su vezane na manje ili veće negativne utjecaje na okoliš i ekosustav. Radi smanjenja ovih utjecaja Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske planirano je razmatrati mogućnosti korištenja obnovljivih alternativnih izvora energije:

Korištenje biomase: Na području grada Lipika postoje značajne količine biljnih otpadaka i ostale biomase, te postoje mogućnosti za njihovo korištenje u proizvodnji energije. U budućnosti se stoga može očekivati značajnije korištenje biomase u poljoprivredi.

Energija sunca: Gospodarski potencijal za iskorištenje energije sunca u kontinentalnim klimatskim uvjetima odnosi se isključivo na niskotemperaturno korištenje sunčeve energije za pripremu tople vode u sektorima kućanstava, usluga i poljoprivrede.

Korištenje vjetra: Mogućnost korištenja snage vjetra kao energenta nije u potpunosti istražena, no postoji mogućnost korištenja vjetra na malim gospodarstvima odnosno kućanstvima.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

3.5.3.1. Vodoopskrbni sustav

Polazni je stav i cilj razvojnog programa vodoopskrbe Republike Hrvatske je da svaki stanovnik u doglednoj budućnosti treba biti opskrbljen dovoljnim količinama kvalitetne pitke vode na temeljima održivog gospodarenja vodama i upravljanja sustavom vodoopskrbe.

Rješenje vodoopskrbe Požeško-slavonske županije temelji se na uspostavi cjelovitog sustava koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe gospodarskog i demografskog razvitka.

Usporedno s rješavanjem problema vodoopskrbe Županije potrebno je provoditi mjere s ciljem postizanja učinkovitijeg djelovanja postojećih vodoopskrbnih sustava. Vodoopskrba većih naselja pri tome ne smije ovisiti o jednom izvorištu ili jednom sustavu dobave zbog uvijek mogućih neočekivanih vodoopskrbnih zahtjeva, neočekivanih hidroloških uvjeta ili izvanrednih situacija.

Javni vodoopskrbni sustav na području grada Lipika dugoročno gledano suočava se s dva problema:

- nedovoljno raspoloživom količinom vode potrebnom za zadovoljavanje rastućih potreba širenjem sustava i porastom broja stanovnika,
- nepostojanjem odgovarajuće javne vodoopskrbne mreže koja bi povezivala čitavo područje i osigurala opskrbu vodom svih naselja.

Daljnji razvoj javne vodoopskrbe obuhvaća daljnju izgradnju transportnih cjevovoda, vodosprema, precrpnih stanica, regulacijskih čvorova i slično.

Vodoopskrbni sustav grada Lipika čini cjelinu s vodoopskrbnim sustavom Pakraca, a baziran je na zahvatu vode iz potoka Šumetlica (Grad Pakrac), uz koji je smješten i uređaj za kondicioniranje vode, transportnog cjevovoda \varnothing 300 mm do prekidne komore na koti 278 m n.m., cjevovoda \varnothing 350 mm dužine cca 10 km do vodospreme $V = 1800 \text{ m}^3$ na koti 237 m n.m. te cjevovoda \varnothing 250 mm do Lipika i vodovodne mreže, a koji se namjerava povećati jer problem opskrbe ovog područja nastaje kada potraje duži sušni period. Tada zahvaćene količine vode padaju sa 30 l/s na 15-20 l/s što ne zadovoljava potrebu.

Sukladno Idejnom rješenju "Vodoopskrba gradova Pakrac i Lipik" iz 1999.g. ("Hidroprojekt-ing" Zagreba, br. 79/2000), kojom je obuhvaćena analitika razvoja vodoopskrbe, navedeni problem će biti riješen izgradnjom akumulacije Šumetlica kojom bi se osigurao kontinuirani dotok vode u količini od 200 l/s u vodoopskrbni sustav, a istovremeno, sva naselja bi trebala biti uvezana u jedinstven vodoopskrbni sustav.

Navedenim idejnim rješenjem je konstatirana i činjenica prisutnosti velikih udaljenosti između mjesta potrošnje i izvorišta, npr. Šumetlica – Lipik 19 km, Lipik – Marino Selo 15 km, kao i velike visinske razlike mogućih korisnika koje se kreću između 110 i 500 m n.m. Stoga je čitavo područje podjeljeno na četiri visinske vodoopskrbne zone koje funkcioniraju neovisno, svaka sa svojim vodospremnikom koji ima funkciju izjednačavanja dnevnih i satnih oscilacija potrošnje naselja pojedine zone.

Naselja na području grada Lipika obuhvaćena su najvećim dijelom III (viši dijelovi Lipika (istočni dio) naselja na visinskim kotama od 150 - 330 m n.m.: npr. D. i G. Čaglić, Kovačevac, Bjelanovac, Brusnik, Bukovčani, Japaga, Šeovica, G. i D. Subocka, Jagma...) i IV vodoopskrbnom zonom (niži dijelovi grada Lipika, naselja na <150 m n.m., npr.: Poljana, Marino Selo, Antunovac Brekinska, Brezine ...). Za rješavanje Iz I vodoopskrbne zone moguća je opskrba naselja sjevernog dijela grada Lipika (Strižićevac) te dovod vode u Bjelovarsko-bilogorsku županiju izgradnjom cjevovoda 200 mm od Strižićevca do Antunovca, a II vodoopskrbnom zonom obuhvaćeno je naselje Klisa.

Vodoopskrbni sustav dopunjuje crpilište Dobrovac, kapaciteta 6,5 l/s, koji, u najvećoj mjeri, služi opskrbi naselja Dobrovac i Kukunjevac.

Za osiguranje kvalitetne vodoopskrbe Grada Lipika osigurani su i rezervni izvori koji se u slučaju potrebe uključuju u vodoopskrbni sustav:

- crpilište Dobrovac s jednim zdencem u naselju Kukunjevac kapaciteta 5-6 l/s (od 1993. godine)
- zdenac Zmajevac u Donjem Čagliću, kapaciteta 7 - 8 l/s (od 2005. godine)
- crpilište Vrtić, kapaciteta 3 l/s
- zdenci na području Grada Pakraca, kapaciteta 1 l/s.

Potrebno je naglasiti da se rješenje vodoopskrbe Grada Lipika i u budućnosti planira kao zajednički sustav Gradova Lipika i Pakraca, a mogućnosti su, osim postojećih, vezane, najvećim dijelom, uz planiranu izgradnju akumulacije Šumetlica. Izgradnjom akumulacija sva naselja trebala bi biti uvezana u jedinstveni vodoopskrbni sustav, a prema planiranoj dinamici razvoja vodoopskrbnih cjevovoda za pojedina naselja.

Dakle, na području grada Lipika planiraju se sljedeće vodoopskrbne građevine:

- magistralni, međumjesni i mjesni cjevovodi
- planirano vodoocrpilište Kukunjevac
- precrpne stanice
- vodootoranj u naselju Poljana
- vodosprema 2 x 750 m³ (područje Grada Pakraca – u funkciji opskrbe Grada Lipika)
- sve druge građevine vodoopskrbnog sustava

Na svim postojećim građevinama moguće je planirati uređenje, održavanje te eventualno rekonstrukciju i proširenje postojećih građevina i/ili sustava.

Na području grada Lipika vodoopskrbna javna mreža (distributivna) izgrađena u naseljima: Brezine, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Kukunjevac i Lipik te ima riješenu javnu vodoopskrbu za 48 % stanovništva. Ostala naselja se napajaju iz vlastitih bunara, osim dijela naselja Šeovica koji trenutno ima pokrivenu vodoopskrbu iz vlastitog mjesnog vodovoda.

Osnova budućeg razvoja je proširenje vodoopskrbne mreže i na ostala naselja Grada s prioritetom na ona naselja koja su kako demografski tako i gospodarski u razvoju, a prioritetno: Antunovac, Japaga, Poljana, Šeovica, Brekinska, Klisa i Marino selo s mogućnošću priključka naselja Ribnjaci.

Ostala naselja uključit će se u jedinstveni vodoopskrbni sustav Lipik – Pakrac u periodu koji ovisi o mogućnostima financiranja razvoja vodoopskrbnog sustava, realizaciji i dinamici povratka i obnove ratom razorenih područja, postojećim kapacitetima, odnosno izgradnji planirane akumulacije Šumetlica.

Vodozaštitna područja su određena, a njihove Odluke se moraju uskladiti s posebnim propisima o utvrđivanju zona sanitarne zaštite. Pri tome se izvorišta vode moraju zaštititi od mogućih zagađivanja, sukladno mjerama sanitarne zaštite utvrđenim na temelju posebnog propisa kroz zone sanitarne zaštite.

Svaka djelatnost na području vodozaštitnih zona neophodna za normalan pogon, mora se provoditi tako da ne djeluje štetno na kapacitet i prirodnu kvalitetu zahvaćenih voda.

Korisnik izvorišta, poduzeća, individualni poljoprivrednici i drugi građani, korisnici zemljišta i objekata u zaštitnim zonama, dužni su koristiti svoje zemljište i objekte te vršiti radnje na način da ne ugroze kvalitetu vode crpilišta, izvorišta i zahvata, u skladu sa zakonom i Odlukom o vodozaštitnim područjima. Istovremeno, na vodonosnom području potrebno je provesti istraživanja s ciljem utvrđivanja pogodnosti za vodoopskrbu. Ako se područje utvrdi pogodnim za vodoopskrbu, mora se zaštititi od mogućeg zagađivanja mjerama zaštite utvrđenim na temelju posebnog propisa.

Radi pojednostavljene izgradnje zahvatnih građevina i zamućenje kod obilnijih padalina, nužna je ugradnja opreme za mjerenje zahvaćenih količina vode, te opreme za dezinfekciju (naročito na dijelovima mreže gdje je vrlo mala potrošnja vode, zbog čega se voda dugo zadržava u cijevima i time gubi na kvaliteti i ispravnosti).

Sve građevine koje se nalaze u naseljima (dijelovima naselja) u kojima postoji javni vodoopskrbni sustav, obvezno se moraju priključiti na isti, na način propisan od nadležnog distributera.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

Na području grada Lipika javni sustav odvodnje izgrađen je u Lipiku (25 km) i Filipovcu (5 km), a u naselju Dobrovac se trenutno izvodi. Ostala naselja nemaju izveden kanalizacijski sustav.

Odvodnja je mješovitog tipa i gravitacijski prikuplja oborinske i fekalne vode. Dispozicija otpadnih voda je djelomično u otvorene kanale, a djelomično u kolektor koji otpadnu vodu odvodi na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda planiran je kao zajednički sustav odvodnje Pakraca i Lipika i tako je projektom dimenzioniran. Izveden je u naselju Dobrovac i u funkciji je od 2003.g. Recipijent je rijeka Pakra posredno preko potoka Ilidja. Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda je predviđena etapno s tim da je trenutno izveden mehanički dio, dok je izvedba biološkog dijela u planu.

Recipijenti za prihvatanje otpadnih voda sa područja Grada su vodotoci: Pakra (Ilidža), Jarak, Bijela, Krivajac, Papić potok i Stubljarića.

Postojeća kanalizacija ne zadovoljava u pogledu vodonepropusnosti, izradi kontrolnih okana, plitkim kanalima i sl. te se pored proširenja kanalizacijske mreže planira i rekonstrukcija dijela postojeće kanalizacijske mreže. Naime, sanitarne vode iz domaćinstava se upuštaju u septičke (sabirne) jame nepropusnog tipa, no problem nastaje kada se iz tih jama sadržaj bez pročišćavanja upušta u obližnje kanale, grabe ili vodotoke. Problem onečišćenja okoliša je još veći u naseljima s riješenom vodoopskrbom jer je u tim naseljima i veća količina otpadnih voda. Stoga, obzirom na bogatstvo hidrološke mreže i ljepotu okoliša u gradu Lipiku, nužno je što hitnije proširiti kanalizacijsku mrežu odnosno rekonstruirati problematična mjesta na istoj, kako bi se uklonile sve štetne posljedice za okolinu, prirodu i recipijent, a sve onečišćene ili zagađene vode koje ne odgovaraju uvjetima za upuštanje u odvodni sustav, kao i uvjetima za ispuštanje u recipijente ili tlo moraju se prije upuštanja pročititi uređajem za prethodno pročišćavanje otpadnih voda.

U naselju Lipik odvodnju otpadnih voda obvezno je riješiti pretežito mješovitim sustavom odvodnje, dok je u ostalim naseljima oborinsku vodu moguće odvoditi otvorenim kanalima.

Odvodnja otpadnih voda industrije također ne zadovoljava jer su prisutna izlivanja otpadnih voda u otvorene vodotoke na više mjesta bez kontrole te gospodarsko-tehnički uvjeti nameću potrebu ispravnog i kvalitetnog rješenja odvodnje. Stoga, bi proizvodni pogoni, koji koriste vodu u tehnološkom procesu, morali imati svoje uređaje za predtretman otpadnih voda prije njihovog upuštanja u prijemnik, a isto se odnosi i na separaciju ulja i masti, dok odvodnja gnojovke, osoke i stajnjaka na farmi može se osigurati prema posebnim propisima.

Sistem odvodnje industrijskih otpadnih voda pojedinog područja treba u pravilu izvoditi kroz razdjelni sustav odvodnje s odvojenim kanalizacijama tehnoloških, sanitarnih i oborinskih

voda, ili prije spoja na javnu kanalizacijsku mrežu tj. prije upuštanja u vodotok mora biti izgrađeno predtretmamsko mjerno okno. Za ostalu industrijsku vodu koja se ne može upustiti u kanalizacijski sustav, odnosno zajednički uređaj za pročišćavanje, treba izgraditi samostalne uređaje za pročišćavanje

Dakle, kako bi se zaštitile podzemne i površinske vode od onečišćenja otpadnim komunalnim vodama, potrebno nastaviti s izgradnjom javnog sustava za odvodnju na koji bi se priključila sva domaćinstva i industrija, te kontrolirano odvela prikupljena otpadna voda do uređaja za pročišćavanje prije konačnog upuštanja u okoliš.

Obzirom na teren i položaj, odvodnja otpadnih voda za veća naselja ili grupe naselja predviđena je u više faza, na način da se izgrađuju zasebni sustavi, koji će se sastojati od kanalizacijske mreže i manjih uređaja, s određenim stupnjem mehaničkog i biološkog pročišćavanja. Kao što je i prikazano u kartografskom prikazu br. 2E. Vodnogospodarski sustavi, u mjerilu 1:25000., planirano je:

- na zajednički sustav odvodnje Pakraca i Lipika, s glavnim kolektorom i uređajem za pročišćavanje izvedenim u naselju Dobrovac, te upuštanjem u najbliži recipijent (Pakra), priključiti naselja grada Lipika: Lipik, Dobrovac, Kukunjevac, sjeverni dio Donjeg Čaglića, Šeovicu, Japagu i Klisu,
- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliži recipijent (Bijela) za naselja Poljana i Antunovac,
- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliži recipijent (Jarak) za naselja Gaj i Brekinska,
- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliži recipijent (Krivajac) za naselja Kukunjevac i Brezine,
- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliži recipijent (Papić potok) za naselja: Gornja Subocka, Donja Subocka, Kovačevac i južni dio Donjeg Čaglića.
- samostalni sustav odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliži recipijent (Stubljarica) za naselje Marino selo.

Do izgradnje i dovršenja javnog sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, kao i u naseljima i kojima nije planirana izgradnja kanalizacijskih sustava, zbrinjavanje otpadnih voda može se vršiti putem vodonepropusnih, armirano – betonskih, trodijelnih septičkih taložnice, ili prikupljanjem u vodonepropusne sabirne jame, separatora ulja i masti, pjeskolova, gnojnice i sl., uz obvezu pražnjenje jama, zabranu ispuštanja u okoliš i konačno zbrinjavanje otpadnih voda, sukladno posebnom propisu. Iznimno, za građevine s količinom sanitarne i ostale otpadne vode iznad 2,0 m³/dnevno ne mogu se graditi vodonepropusne sabirne jame.

Za rješenje odvodnje otpadnih voda potrebno je izraditi studiju odvodnje otpadnih voda s područja Grada, vodeći računa o širem području.

3.5.3.3. Uređenje vodotoka i voda

Uređenje režima voda

Grad Lipik pripada vodnom području sliva Save i to u cijelosti slivnom području Iliva – Pakra, odnosno, oko 72% pripada slivu Ilove, a ostalih 28% manjim savskim slivovima (Subocka, Veliki Strug, Zmajevac...). Područje ugroženo poplavama nalazi se uz vodotoke: Pakra, Bijela, Krivajac, itd., i iznosi oko 31 km² površine.

Hidrografska mreža je dobro razvijena i predstavlja glavne arterije površinskih voda ovog terena u rijeku Savu. Među značajnijim djelatnostima vodnog gospodarstva su uređenje vodotoka i voda te zaštita od štetnog djelovanja voda – zaštita od poplava, koje bitno utječe kako na proizvodnju tako i na životni standard.

Iz razloga racionalnog uklanjanja većeg dijela šteta uzrokovane utjecajem voda, izgradnjom i uspostavom hidrotehničkih objekata na vodotocima štete bi se dovele u normalu i bitnije smanjile. Zaštite od štetnog djelovanja voda mora ići u dva pravca:

- izgradnjom obrambenih linija i odvodne kanalske mreže na ugroženim područjima
- izgradnjom višenamjenskih akumulacija/retencija u višim dijelovima sliva.

Aktivnosti na izgradnji obrambenih linija uglavnom su usmjerene na izgradnju:

- zaštitnih nasipa na pojedinim dionicama duž vodotoka na području grada Lipika (Pakri, Bijeloj, Stubljarici, Ilovi...) zbog mogućeg periodičkog plavljenja
- regulacijskih radova korita i uspostavu vodotoka na 100-godišnju vodu.

Problematika zaštite od voda podrazumjeva također (prvenstveno u nizinskom dijelu) izradu obrambenih linija na određenoj udaljenosti od korita vodotoka, radi primanja velike vode. Takve površine predstavljaju rizični dio područja na kojemu se obično vrši poljoprivredna obrada, ali uz veliki rizik kompletnog gubitka poljoprivrednog prinosa. Obrambene linije su definirane visokim terenom, koji se nalazi u cijelosti pod utjecajem poplavnih voda i na kojima se ne mogu izgraditi nikakvi objekti, pa te površine osim korištenja za poljoprivredu nemaju druge namjene. Princip obrane od poplava mora počivati na dosad izgrađenom sistemu, tj. treba izvršiti takvu redukciju velikih voda da postojeći profili korita zadovoljavaju, uz eventualne manje izmjene koje bi se riješile u sklopu redovnog održavanja.

Na području grada Lipika površine (oko 31 km²) ugrožene poplavama nalaze se uz vodotoke : Pakra, Bijela, Krivajac ...i na tim površinama treba izvršiti ozbiljnije zahvate.

Osnovni princip za proračun pojedinih dionica na kojima se trebaju riješiti zahvati je na 100 godišnju veliku vodu uz određenu dodatnu sigurnost, odnosno poželjno bi bilo gradove i industrijske zone osigurati na 100 godišnju veliku vodu, ostala mjesta na 50 godišnju veliku vodu, poljoprivredne površine na 25 godišnju veliku vodu.

Generalno, planirani stupanj zaštite kreće se od 25 do 100 godišnjih velikih voda.

Nedovoljni stupnjevi zaštite branjenih područja od poplava pojavljuju se zbog nedovoljne izgrađenosti sustava koji bi omogućio kontrolirani i neškodljivi protok voda i njihovo namjensko korištenje, te efikasnu obranu od poplava, a prvenstveno zbog:

- nekompletiranosti izvedenih radova na nekim dionicama vodotoka,
- neodgovarajućem gospodarskom i tehničkom održavanju izvedenih radova,
- razvoja i primjeni metoda izračunavanja i interpretaciji hidroloških veličina,
- nepristupačnih miniranih područja još od 1991. god. (vodotok Pakra).

Ostali ključni problemi u funkcioniranju postojećeg zaštitnog sustava su problemi u provedbi operativnih mjera obrane od poplava kao posljedice:

- nedostatka svih potrebnih prognostičkih vremenskih informacija i upozorenja na nagle promjene vremena i na nevrijeme kao i podatke o palim oborinama (prema Državnom planu obrane od poplava obaveza DHMZ Hrvatske),
- slabe kvalitete hidroloških veličina na vodomjernim postajama referentnim za proglašenje i prestanak mjera obrane od poplava (postaje koje održava DHMZ),
- nepostojanja sustva hidrološkog prognoziranja,
- nedostatak informacija o vodostajima u realnom vremenu,
- nepostojanja Plana obrane od poplava za slivno područje.

Aktualno rješenje obrane od poplava sadržano je u Vodnogospodarskoj osnovi, kojom se sagledava cjelokupna vodoprivredna problematika (započeta je 1987. god.), međutim još nije dovršena u cjelosti, te će se nakon njenog dovršetka dobiti kompleksno uređenje, koje se temelji na izgradnji višenamjenskih akumulacija s hidrotehničkim radovima.

Dakle, osim izvedene mikroakumulacije Raminac ($V = 323\,200\text{ m}^3$), na potoku Raminac, kao višenamjenskog objekta za opskrbu vodom staklenika, navodnjavanje te mogućnosti stvaranja sportsko-rekreacijskog centra, od potencijalnih akumulacijskih objekata, koji pripadaju slivu Ilove, na području grada Lipika je akumulacija Kukunjevac s karakteristikama kako slijedi u tablici br. 19.

Tablica 19.

Karakteristika planirane akumulacije na slivu Ilove						
Vrsta objekta	Naziv objekta	Vodotok	Recipijent	Namjena	Površina sliva iznad pregrade km^2	Volumen 10^3m^3
mikroakumulacija	Kukunjevac	Crnaja	Pakra	obrana od poplava, navodnjavanje	19.4	6.634

Izvor podataka: Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, Služba planiranja, pripreme i razvoja projekata

Osnovna namjena akumulacija bilo bi povećanje stupnja sigurnosti obrane od poplava nizinskog dijela područja grada Lipika u slivu vodotoka Ilove. Pored osnovne namjene (zaštita od štetnog djelovanja voda) akumulacije će imati i druge sporedne namjene kao što su navodnjavanje poljoprivrednih površina nizvodno od akumulacija, druge tehnološke potrebe, korištenje akumulacijskog prostora za uzgoj ribe, sport i rekreaciju, sportski ribolov i dr.

Na području ostalih savskih slivova nalazi se dio zaplavnog prostora potencijalne višenamjenske mikroakumulacije Slobostina (Rogoljica), sa sljedećim karakteristikama:

Tablica 20.

Karakteristika planirane akumulacije na slivu Ilove					
Vrsta objekta	Naziv objekta	Vodotok	Recipijent	Namjena	Volumen 10^3m^3
mikroakumulacija	Slobostina (Rogoljica)	Slobostina	Pakra	obrana od poplava	440

Izvor podataka: Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, Služba planiranja, pripreme i razvoja projekata

Radovi koji su izvršeni kroz dugi niz godina, kao što su regulacije problematičnih mjesta na vodotocima (Pakra, Bijela, Stubljarica, Ciglana, Ilova...) te izgradnja nasipa na najugroženijim i najosjetljivijim dijelovima tokova doprinjeli su da se smanji opasnost od poplave, ali još uvijek nisu dovoljni da se postigne odgovarajuća sigurnost, koja bi štete smanjila na najmanju moguću mjeru. Stoga je neophodno i nadalje veliku pažnju posvetiti uređenju i održavanju vodnog režima kao i izvedbi planiranih vodnogospodarskih objekata te njihovom očuvanju i odražavanju prema danim Odredbama ovog plana.

Moguće je zaključiti da, razvoj vodnogospodarskog sustava na području Grada se planira kroz slijedeće zahvate:

- postojeća mikroakumulacija "Raminac" ($V = 323\,200\text{ m}^3$),
- postojeća regulacija vodotoka Pakre (15,4 km), Bijele (3,8 km), Stubljarica (4,2 km), Ciglane (2,3 km), Ilove (0,9 km) i dr. – ukupno cca 28 km
- postojeći nasipi na vodotoku Pakre (24,3 km), Bijele (2,3 km), Ilove (6,7 km), Šeovice (1,3 km) i dr. – ukupno cca 47 km

- planirane regulacije vodotoka Pakre, Bijele, Krivajca i dr. – ukupno 31 km² područja ugroženog poplavama
- postojeći ribnjaci "Poljana" – cca 900 ha,
- postojeći ribnjaci "Jezero" i "Gornji Bukovčani",
- planirana akumulacije Kukurjovac (V = 6 634 000 m³),
- planirana akumulacije Rogoljica (V = 440 000 m³) – dio zahvata unutar obuhvata Grada,
- planirani ribnjaci "Kukurjovac" – cca 600 ha

Zbog neprimjerenog i nedostatnog održavanja moguće je planirati sanacije i rekonstrukcije postojećih regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina.

Osim navedenih dozvoljeni su i drugi vodonogospodarski zahvati, ukoliko se za njima ukaže potreba, a s ciljem unapređenja i poboljšanja vodnogospodarskog sustava.

U svrhu zaštite od bujičnih poplava i pripadnih erozijskih procesa mogu planirati i izvoditi zaštitne vodne građevine (pregrade, retencije i uređenje korita), izvoditi zaštitni radovi (pošumljavanje, održavanje vegetacije, trasiranje, krčenje raslinja čišćenje korita, i sl.), te provoditi mjere zaštite (ograničavanje sječe, zabrana i ograničavanje vađenja mineralnih sirovina, zabrana odlaganja otpadnih tvari, odgovarajući način korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta i druge odgovarajuće mjere).

Korita vodotoka Pakre, Ilidže, Raminca, Crnaje, Tomašica, Stubljariće, Subocke, Vrbovca, Šeovice, Čutinog potoka i drugih, kroz građevinska područja naselja Lipik, Jagma, Kukurjovac, Subocka, Donji Čaglić, Bukovčani, Bjelanovac, Gaj, Brezine, Kovačevac, Šeovica i Antunovac moraju se sačuvati u prirodnom obliku, uz obvezu održavanja i mogućnost uređenja okolnog prostora.

Iznimno, za korita vodotoka kroz središte naselja Lipik moguće je predvidjeti uređenje te izgradnju obaloutvrda, kao i urbanističko – arhitektonsko uređenje prostora (šetnice, uređene javne zelene površine, urbana oprema i sl.).

Opskrba ribnjaka vodom

Novim metodama uzgoja riba zahtjeva se gotovo kontinuirani izlov u vrijeme proizvodne sezone zbog opskrbe tržišta, a to znači povećanje ribnjačarskih površina na području Požeško-slavonske županije. Treba računati da u ovom i idućem razdoblju sve se više pojavljuje problem u vezi s opskrbom ribnjaka potrebnim količinama vode, pojavljivanjem novih korisnika.

Na području grada Lipika nalazi se dio ribnjaka Poljana (oko 770 ha na području Požeško-slavonske županije), jedan od najstarijih ribogojilišta na području RH, na kojem se Ribnjačarstvo Poljana d.d. bavi proizvodnjom ribe, i to od matičnog štoka, mrijesta svih uzgojnih kategorija do komercijalne veličine ribe, zatim veleprodajom i maloprodajom slatkovodne ribe. Tehnologija uzgoja obavlja se metodama stogodišnje tradicije ekološkog inženjeringa kako bi se što više sačuvala prirodna ravnoteža eko sustava, te uzgojili i očuvali što kvalitetniju ribu.

Ribnjak Poljana se snabdjeva vodom iz sliva rijeke Ilove koji je zahvaćen uspornim pragom na rijeci Ilovi, iz sliva potoka Toplica koji je zahvaćen istim uspornim pragom, iz sliva potoka Čavlovica koji je zahvaćen ustavom i iz neposrednog sliva dovodno lateralnog kanala "Toplica-Čavlovica". Sliv rijeke Ilove i potoka Toplice nastaje ispod južnih obronaka Bilogore i ispod zapadnih obronaka Papuka i može se zaključiti da, zbog velike pošumljenosti sliva te činjenice da u slivu ipak nema velikih industrijskih kapaciteta koji bi negativno utjecali na kvalitetu vode za punjenje ribnjaka, postoje povoljne ekološke prilike sliva. Mjerama zaštite postojeće stanje treba sačuvati.

Prema Vodoprivrednoj osnovi sliva rijeka Ilove i Pakre (Institut za vodoprivredu "Jaroslav Černi", Beograd, 1991. godine (Građevinski fakultet Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer Osijek) i HRVATSKE VODE Zagreb, 1996. GODINE (Izmjene i dopune),) planirana je potencijalna lokacija za izgradnju ribnjaka "Kukunjevac" u slivu Ilove, odnosno u desnom zaobalju potoka Bijela, uzvodno i nizvodno od ceste Gaj – Kukunjevac.

Planirani ribnjak Kukunjevac sastojao bi se od 4 površine, koje bi međusobno sačinjavale tehnološku cjelinu, s ukupnom površinom od cca 600 ha. Površine rezervirane za izgradnju ribnjaka su mahom degradirane livade s nizom šikara i živica, isprespjecane starim koritima potoka Bijela i potoka Brekinska, a po svom pedološkom sastavu tlo pripada prvoj drenažnoj grupi, što znači da bi ulaganja za osposobljavanje ovog zemljišta za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju bilo veoma veliko. Naravno, da bi se omogućila izgradnja planiranog ribnjaka potrebno je situaciono rješenje regulacije potoka Bijela prilagoditi potrebama projektnog rješenja ribnjaka.

Ribnjak Kukunjevac snabdjeva bi se vodom iz potoka Bijela. Ukupna površina sliva iz kojeg se alimentiraju vodne potrebe ribnjaka Kukunjevac iznosi 322,7 km² (zajedno sa slivom potoka Brekinska).

Potok Bijela nastaje ispod obronaka Psunja čija se dolina duboko usjekla u gorski masiv od zapada prema istoku visine gorskih vrhova od 800-900 m.n.m. Pošumnjenost sliva u prosjeku je oko 70%, naseljenost je relativno mala, prevladavaju ruralna naselja bez većih industrijskih pogona, a poljoprivredno zemljište su većinski oranice i livade. Jedini izuzetak čini separacija u kamenolomu "Sirač", koji je najveća potencijalna opasnost za kvalitet vode potoka Bijela te ga treba obavezati na izgradnju pouzdanog sistema taložnica kojim bi se spriječio ulazak kamene prašine iz separacije u vodotok. Dakle, ribnjak Kukunjevac ima gotovo identične pedološke i ekološke uvjete kao i postojeći ribnjak Poljana, dok su hidrološki uvjeti (stupanj osiguranja vodnih potreba – odnos površine gravitirajućeg sliva i površina ribnjaka) i znatno povoljniji od istog. Ako se tome doda i predvidiva ukupna godišnja proizvodnja ribe (600 ha x 1.700 kg/ha = 1.020.000 kg ili 102 vagona) planirani ribnjak bi zadovoljavao sve planske kriterije kako u gospodarskom tako i u ekološkom smislu.

3.5.3.4. Melioracijska odvodnja i navodnjavanje

Melioracijska odvodnja

Prirodni uvjeti zbog kojih može doći do pojave viška vode na zemljištima poljoprivredne proizvodnje su oblik reljefa, nepropusnost tla, hidrogeološke karakteristike, velike količine oborina te plavljenja vodotocima koji prolaze kroz područje. Za korištenje poljoprivrednih površina od presudne je važnosti zaštita površina od poplava i stupanj provedenih hidromelioracijskih radova.

Melioracijsko područje prostire se na dolinskom, nizinskom i blago brežuljkastom dijelu sliva Ilove (melioracijske kazete - Turkovača, Lipičko polje, Obsine, Jezero i dr (oko 730 ha)) - zapadni dio: Antunovac, Gaj, Kukunjevac, Brekinska te južni dio Lipičko polje), identificirano kao područje na kojem su izgrađeni ili postoji potreba za izgradnjom sustava melioracijske odvodnje radi unapređenja poljoprivredne proizvodnje. Općenito, melioracijsko područje grada Lipika može se okarakterizirati kao djelomično izgrađeno područje jer se na najvećem njegovom dijelu, na kojem je poljoprivredno zemljište većinom u vlasništvu obiteljskih gospodarstava, odvodnja odvija prirodnim vodotocima na kojima su izvršeni manji regulacijski radovi, dok se tek na manjem dijelu površina koje su državno vlasništvo, unutarnja odvodnja može smatrati riješenom jer su izgrađeni sustavi površinske ili kombinirane odvodnje (površinski+podzemni). Dakle, na cijelom melioracijskom području grada Lipika odvodnja se odvija gravitacijskim putem, bez

crpnih stanica, i osnovni problem je neodgovarajuće održavanje postojećih sustava odvodnje. Stoga bi trebalo, radi poboljšanja poljoprivredne proizvodnje, sustavno rješavati daljnje funkcioniranje izgradnje novih sustava odvodnje, izgradnjom obrambenog sistema u vidu regulacijskih zahvata, izgradnje nasipa, izvedbe lateralnih i sabirnih kanala tj. kanalske mreže (tzv. kazeta) u koje voda ima pristup samo preko padalina ili iz podzemlja te u slučaju navodnjavanja. Unutar kaseta predviđena je mreža kanala detaljne odvodnje, kao i drenaža za odvođenje suvišnih podzemnih voda, iz kojih se prikupljena voda odvodi do najnižih predjela kaseta na mjesto gdje se upušta u glavni recepijent. Za Lipičko područje drenažna odvodnja je rješavana rasporedom kanala na području uz rijeku Pakru.

Melioracijsku odvodnju potrebno je dalje razvijati kroz održavanje postojećih te planiranjem i izgradnjom novih sustava.

Melioracijsko navodnjavanje

Poljoprivredne površine ugrožene su kako od suvišnih voda tako i od nedostatka vode u ljetnim mjesecima. Za intenziviranje poljoprivredne proizvodnje navodnjavanje predstavlja značajan aspekt u razvoju, a samim tim i podizanje standarda življenja. Navodnjavanje predstavlja vid funkcije koja se sastoji u dodavanju (umjetne) vode za optimalan rast i razvoj poljoprivrednih kultura, kada u tijeku vegetacijskog razdoblja nedostaje vode u tlu. Razvoj sustava navodnjavanja u Republici Hrvatskoj, pa tako i u Požeško-slavonskoj županiji, a prema tome i na području grada Lipika je u samim počecima. Stoga je u ovoj fazi razvoja najvažnije izradom odgovarajuće studijske i projektne dokumentacije utvrditi mogućnost korištenja ove mjere, prostore obuhvata, izvorišta vode, odgovarajuće kvalitete vode i sustava natapanja, te locirati područja tj. poduzeća i gospodarstva, zainteresirana neposredno za razvoj sustava navodnjavanja, pa oko njih početi i razvijati te sustave. Za sada na području grada Lipika nema površina koje se sustavno navodnjavaju, niti potencijalno zainteresiranih za isto, ali s vremenom razvojem poljoprivrede na ovom području će se vjerojatno pojaviti potreba. U PPUG-u Lipika potencijalnim površinama za navodnjavanje smatraju se sve površine koje su u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

Obzirom na karakter vodotoka kako na području Županije tako i područja grada Lipika, tj. njihovu malu vodnost u vegetacijskom razdoblju, te na činjenicu da su resursi podzemnih voda zanemarivi, očita je potreba izgradnje akumulacija i mikroakumulacija kao višenamjenskih objekata koji bi u jednom svom aspektu osigurali potrebne količine vode za navodnjavanje.

Stoga bi se postojećom (Raminac) i izgradnjom planiranih akumulacija (Kukunjevac) ostvarili osnovni preduvjeti korištenja vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina nizvodno od akumulacija.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Postojeće stanje

Komunalni otpad s područja grada Lipika odlaže se na regionalno odlagalište komunalnog otpada "Crkvište" (izvan područja grada Lipika). Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada obavlja "Komunalac" d.o.o. iz Pakraca, i to za sada iz 16 naselja Grada jednom tjedno, a ista posjeduju i zelene otoke za selektivno odlaganje otpada (staklo, papir i PVC) koji se redovito mjesečno prazne od strane preuzimača. Godišnja količina odvezenog komunalnog otpada iznosi cca 950 t.

Planirani sustav zbrinjavanja otpada

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom može se definirati kao skup mjera koje se sastoje od nastajanja otpada, skupljanja i različitih načina obrade, a sve u skladu sa zaštitom okoliša, ekonomskom optimalizacijom i društvenom prihvatljivosti te sve obuhvaćeno praktičnim sustavom koji je prihvatljiv nekoj regiji (gradu).

Sustav obuhvaća uporabu širokog niza različitih metoda obrade i odlaganja otpada, kao npr. smanjenje nastajanja otpada, ponovnu uporabu i reciklažu, odlagališta, kompostiranje, spaljivanje kao i alternativne metode.

Kao prvi korak u rješavanju problema zbrinjavanja otpada na području Požeško-slavonske županije, Prostornim planom županije predložen je koncept zajedničkog zbrinjavanja otpada za sve gradove i općine uz suvremene oblike obrade otpada, koji bi se mogao riješiti etapno kroz dvije faze:

- I. **faza** - podrazumijeva aktivnosti oko djelovanja i utjecanja na poboljšanje sadašnjeg stanja kroz oblik organiziranog prikupljanja i zbrinjavanja otpada na jednoj deponiji - klasičnim načinom, a najpovoljnija lokacija deponije za takvu organizaciju je odlagalište kod Pakraca za pakrački kraj,
- II. **faza** - obuhvaća problematiku pronalaženja rješenja i jasnog definiranja vezanog za trajno zbrinjavanje otpada u Županiji. Potrebno je napraviti studijski pristup vezan za mogućnost ekonomskog iskorištavanja otpada uz utvrđivanje opravdanosti i isplativosti takvih rješenja. Takva rješenja bi otvorila mogućnosti oko raznovrsnih rješavanja prerade otpada s mogućnošću energetskog iskorištavanja. Unutar ove faze trebalo bi pokrenuti i aktivnosti oko stvaranja jedinstvenog projekta mogućeg zajedničkog centralnog načina spaljivanja i energetskog iskorištavanja sirovina otpad (kao alternativno rješenje za pet županija Slavonije).

Porastom količine komunalnog otpada po stanovniku i troškovima njegovog odlaganja na zakonom propisani način evidentna je potreba postupnog uvođenja odvojenog skupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz otpada, čime se količina koja se mora odložiti na sanitarna odlagališta može bitno smanjiti. Sustav odvojenog skupljanja ujedno smanjuje troškove odlaganja, troškove proširenja i održavanja odlagališta, te može donositi prihod od prodaje materijala koji se mogu iskorištavati kao sekundarne sirovine. Uz sve ove financijske efekte ujedno se minimalizira štetan utjecaj na okoliš, što ni u kom slučaju nije od manjeg značenja.

Na cijelom području Grada planira se organizirano prikupljanje i odvoženje komunalnog otpada.

Prikupljeni komunalni i inertni otpad će se odlagati na regionalno odlagalište "Crkvište", koje se nalazi na području Grada Pakraca. Za deponiju "Crkvište" propisuje se hitna izrada Studije o utjecaju na okoliš, odnosno provođenje postupka Procjena utjecaja na okoliš i spriječavanje daljnjeg zagađenja nizvodnog toka rijeke Pakre. Sama lokacija, za sada nema uvjete za normalno funkcioniranje zbog nedostatka osnovne infrastrukture (opskrba električnom energijom, hidrantska mreža i dr.). Do zadovoljenja navedenih uvjeta odlagalište će se koristiti prema izrađenom projektu uz obvezno provođenje mjera zaštite okoliša.

Prostor odlagališta se nakon njihovog zatvaranja može koristiti sukladno odredbama koje se odnose na korištenje prostora i gradnju van građevinskih područja.

Postojeća neuređena odlagališta nužno je hitno zatvoriti i sanirati. Postupci sanacije će se odrediti projektom sanacije, a prostor odlagališta se nakon njihovog zatvaranja može koristiti

sukladno odredbama koje se odnose na korištenje prostora i gradnju van građevinskih područja. Nužno je spriječiti daljnje negativne utjecaje odloženog otpada na okoliš, a konačni cilj sanacije je učiniti prostor potpuno neopasnim po zrak, tlo i vode (kako površinske tako i podzemne).

Uz pretpostavku da se u cijelosti koristi potencijal količina kroz izdvojeno skupljanje papira i kartona, stakla, metala i biološkog otpada, odlagalo bi se svega 40 -50 % od ukupne količine komunalnog otpada. Potrebno je organizirati suvremenu službu prikupljanja komunalnog otpada koja će organizirati odvojeno prikupljanje komunalnog otpada po vrsti (bijelo i obojeno staklo, papir, istrošene baterije, organski otpad, PET i limena ambalaža i sl.), a po mogućnosti u većim naseljima urediti i tzv. "reciklažna dvorišta" na kojima bi građani mogli odlagati ostale vrste komunalnog otpada (krupni otpad, metalni otpad, otpadna ulja, kiseline i sl.). Takvim pristupom znatno se smanjuje količina otpada koju je potrebno odlagati na komunalnoj deponiji, jer se veći dio korisnog otpada može koristiti kao sekundarna sirovina (željezo, papir i sl.).

Jalovinu nastalu tijekom eksploatacije mineralnih sirovina odlagati na postojećim jalovištima. Prilikom registracije novih eksploatacijskih polja u tijeku ishođenja lokacijske dozvole nužno je predvidjeti i površinu za odlaganje jalovine te istu obraditi tijekom izrade rudarskog projekta eksploatacijskog polja.

Količine otpada moraju se smanjiti na način odvojenog sakupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz otpada - reciklaže otpada (za što je potrebno osigurati odgovarajuće prostore – reciklažna dvorišta - u gospodarskim zonama Lipik I, Lipik II, Dobrovac, Ciglana-Poljana, Ribnjaci, Brezine i Filipovac), te korištenjem bio-otpada za proizvodnju komposta u okviru domaćinstava s okućnicom.

Opasni otpad mora se skupljati, skladištiti i prevoziti odvojeno, svaka vrsta opasnog otpada za sebe i odvojeno od neopasnog i komunalnog otpada.

Sukladno odredbama posebnog zakona te Strategiji i Programu prostornog uređenja RH, privremeno skladištenje opasnog otpada treba organizirati u okviru lokacije budućeg regionalnog centra za obradu i zbrinjavanje opasnog otpada na području Županije, dok je za njegovo prikupljanje na pakračko – lipičkom području, planirano i jedno sabirno mjesto opasnog otpada.

Do uređenja lokacije budućeg centra za obradu i zbrinjavanje opasnog otpada u Županiji te sabirnog mjesta na pakračko – lipičkom području, opasni otpad se mora prikupljati, privremeno skladištiti i zbrinjavati na mjestima njegovog nastajanja uz provedbu zakonom propisanih mjera zaštite.

Zbrinjavanje otpada životinjskog tkiva može se vršiti isključivo u kafilerijama, sukladno posebnom propisu.

S otpadom na području grada Lipika postupati sukladno danim Odredbama ovog Plana.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita okoliša podrazumijeva cjelovito očuvanje kakvoće okoliša i prirodnih zajednica, racionalno korištenje prirodnih izvora i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog i održivog razvoja. Zaštita okoliša postiže se praćenjem, spriječavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, te poticanjem upotrebe postupaka

najpovoljnijih za okoliš. Potrebno je uspostaviti uravnotežen odnos zaštite okoliša i gospodarskog razvoja i provoditi sanaciju ugroženih dijelova okoliša.

Na području Požeško-slavonske županije, u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99), Prostornim planom predviđene mjere zaštite okoliša su :

- trajno očuvanje izvornosti i biološke raznolikosti prirodnih zajednica
- očuvanje ekološke stabilnosti
- očuvanje kakvoće žive i nežive prirode
- racionalno korištenje prirode i njenih dobara
- očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza
- unapređenje stanja okoliša i osiguravanje boljih uvjeta života.

Prostorno planiranje je jedan od značajnijih instrumenata zaštite okoliša, te stoga pravilno planiranje i usmjeravanje ukupnih aktivnosti na određenom prostoru bitno sprječava narušavanje kvalitete okoliša, odnosno pospješuje njegovo unapređenje. Posebno se to odnosi na planiranje namjene i određivanje uvjeta korištenja prostora s ciljem zaštite prostora od prekomjernog izgrađivanja i neracionalnog građenja, gradnju infrastrukturnih sustava i sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada i građenje odlagališta otpada, zaštitu zraka, zaštitu tla i drugog.

Prostorni plan utvrđuje ciljeve i interese koje je potrebno ostvariti, vodeći računa da korištenje prostora osigura sanaciju, zaštitu i unapređenje stanja okoliša. U procesu planiranja u svezi sa svim budućim aktivnostima, utvrđuju se mjere zaštite okoliša od utjecaja do sada korištenih objekata, te mjere za zaštitu tla, voda, zraka, biljnog i životinjskog svijeta, krajobraza, kulturnih i prostornih vrijednosti od svih vidova već prisutnog i eventualnog budućeg onečišćenja.

Ciljevi zaštite okoliša postižu se: predviđanjem, praćenjem, sprječavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša, sprječavanjem rizika i opasnosti po okoliš, poticanjem korištenja obnovljivih izvora i energije, poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš, ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja, sprječavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš, sanacijom oštećenih dijelova okoliša, razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša, donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša, obavještavanjem javnosti o stanju u okolišu i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša, povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša (članak 3. Zakona o zaštiti okoliša, NN 82/94 i 128/99).

Na području grada Lipika oštećena ili ugrožena područja su:

- eksploatacijsko polje kremenog (kvarcnog) pijeska "Medinac", ležište "Jagma VI "
- napušteno eksploatacijsko polje "Šeovica" - rezervirani prostor za istraživanje mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen – amfibolit i granit)
- divlja odlagališta otpada
- područje pojačane erozije tla
- područje zagađenosti minsko – eksplozivnim sredstvima.

Za sanaciju oštećenih ili ugroženih područja potrebno je provesti slijedeće mjere:

- dovršiti glavni kolektor i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda za naselja Lipik – Pakrac, u smislu izvedbe biološkog dijela uređaja
- izgraditi tri planirana uređaja za predtretman/pročišćavanje otpadnih voda
- eksploatacijska polja se u tijeku i nakon završetka eksploatacije moraju sanirati sukladno načinu sanacije utvrđenom u rudarskom projektu
- divlja odlagališta otpada moraju se sanirati
- provoditi razminiranje preme prioritetima Grada

Ostale mjere zaštite okoliša potrebno je provoditi sukladno posebnim propisima te uvjetima i mjerama utvrđenim ovim Planom, u skladu sa propisanim Odredbama PPUG-a Lipik.

3.7.1. Vode

Razvitak naselja, industrije i uopće urbanizacija postavlja nove zahtjeve oko gospodarenja vodom jer zagađenost voda sve više postaje limitirajući faktor daljeg razvoja. Cilj zaštite voda je očuvanje voda koje su još čiste, te postupno poboljšanje kvalitete voda u zakonom propisanim okvirima.

Problem zaštite voda predstavlja nekvalitetno i nedovoljno organizirano građenje sustava odvodnje, a posebno nedostatak uređaja za pročišćavanje onečišćenih voda. U pravilu zaštita voda od zagađenja bitno zaostaje za vodoopskrbom, a problem je to veći jer se uvođenjem vodovoda bitno povećavaju količine potrošnje vode pa time i količine otpadnih voda koje se bez pročišćavanja upuštaju u vodotoke. Prostornim planom Županije za manja naselja predlaže se izvedba razdjelnog sustava odvodnje s odgovarajućim uređajem za pročišćavanje. Sustav nepropusnih septičkih jama može se zadržati samo za izdvojena mala naselja i to ukoliko to geološki i hidrološki uvjeti dozvoljavaju. Gospodarski pogoni koji nisu obuhvaćeni sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave sa predtretmanom otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju.

Osnovne smjernice za zaštitu voda su sljedeće:

- sačuvati vode koje su još čiste
- dosljedno provoditi propisane mjere zaštite izvorišta za javnu vodoopskrbu
- za utvrđene vodonosnike, perspektivne za korištenje vode, riješiti zaštitu ležišta vode izgradnjom sustava za odvodnju, zabranom odlaganja otpada i sprječavanjem prekomjerne upotrebe zaštitnih sredstava u poljoprivredi
- započeto planiranje i izgradnju sustava za odvodnju otpadnih voda naselja ubrzano nastaviti
- na području vodonosnika riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda stanovništva, industrije unutar građevinskog područja, te osobito farmi van građevinskih područja
- spriječiti nastajanje zagađenja na malim vodotocima gdje uslijed moguće koncentracije zagađenja i ograničenog kapaciteta prijemnika, potrebne mjere zaštite prelaze tehničke ili ekonomske mogućnosti
- kvalitetu površinskih i podzemnih voda stalno kontrolirati kao i kvalitetu efluenta kojima se u vode unose zagađenja
- ukloniti sva divlja odlagališta otpada, te spriječiti nastajanje novih
- dosljedno provoditi propisane mjere zaštite voda na eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina
- otpadne vode prije upuštanja u recipijente pročišćavati na uređajima za pročišćavanje otpadnih voda
- načiniti katastar značajnijih zagađivača vodotoka.

3.7.2. Zrak

Kakvoća zraka na području danas nije značajnije ugrožena, no problematika zaštite zraka od zagađenja s vremenom će biti sve izraženija. Uzrok treba tražiti prvenstveno u sve intenzivnijem kolnom prometu, ali i gospodarskim pogonima. Iako situacija u pogledu onečišćenja zraka nije alarmantna, ipak ukazuje na potrebu pravodobnih aktivnosti kako bi se u budućnosti spriječile konfliktne situacije.

Prioritetne mjere za sprječavanje onečišćenja zraka, na području grada Lipika, u sljedećem razdoblju su:

- izrada katastra svih onečišćivača zraka na području Grada
- temeljem procijenjene razine onečišćenosti zraka, uspostava mreže za trajno praćenje kakvoće zraka u slučaju da su razine onečišćenosti više od graničnih vrijednosti,
- planiranje podizanja zaštitnog zelenila oko postojećih i planiranih izvora onečišćavanja zraka
- dislociranje većeg tranzitnog prometa
- mjerenja posebne namjene radi provjere utjecaja na okoliš nekog izvora emisije u slučaju osnovane sumnje ili pritužbi građana da je došlo do onečišćenja zraka
- saniranje postojećih neuređenih odlagališta otpada.

Grad u okviru samoupravnog djelokruga uspostavlja lokalnu mrežu za praćenje kakvoće zraka na svom području. Predstavničko tijelo Grada određuje lokacije postaja u lokalnoj mreži i donosi program mjerenja kakvoće zraka, te osigurava uvjete njegove provedbe.

3.7.3. Tlo

Zaštita tla od onečišćenja provodi se u funkciji zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta i zaštite zdravlja ljudi, faune i flore. Potrebno je izvršiti inventarizaciju stanja oštećenosti tala, razraditi sustav trajnog motrenja tala te uspostaviti odgovarajući informacijski sustav o procesima oštećenja i onečišćenja tala prirodnim i antropogenim utjecajima na tlo.

Najveću prijetnju kvaliteti tla predstavljala onečišćenje štetnim tvarima kao posljedica suvremenog korištenja poljoprivrednog zemljišta koje podrazumijeva niz suvremenih mjera prihranjivanja tla umjetnim gnojivom.

Nestručna primjena ovih agrotehničkih mjera može dovesti do bitnih poremećaja ekosustava i narušavanja prirodnih odnosa čime se dugoročno smanjuje kvaliteta tla. Svakako da će problem zagađenosti tla neprimjerenom primjenom agrotehničkih sredstava biti sve manji kako poljoprivrednici budu bolje upoznati s negativnim efektima njihove primjene, a naročito ako se preorijentiraju na proizvodnju tzv. "zdrave hrane", netretirane kemijskim dodacima.

Specifičan vid zagađenja tla je i nekontrolirano odlaganje krutog i tekućeg otpada. Ovom načinu devastacije su naročito izložene javne površine, korita vodotoka, te površine uz prometnice i puteve. Potrebno je stoga sustavno sprečavati nekontrolirano odlaganje putem inspeksijskih službi, a deponiranje vršiti na ekološki prihvatljivo uređenom odlagalištu.

Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati oštećenja njegovih prirodnih funkcija te zaštititi poljoprivredno i šumsko zemljište radi proizvodnje hrane, zaštite zdravlja ljudi te radi održanja prirodne ravnoteže i biološke, odnosno, krajobrazne raznolikosti. Sve površine tla sposobne za poljoprivrednu proizvodnju raspoređene su prema plodnosti u osam bonitetnih klasa, pri čemu su u I. skupini najpovoljnija poljoprivredna tla, dok šumama pripadaju V, VI i VII bonitetna klasa. Klasifikacija oštećenja tala uvažavajući obnovljivost tla je slijedeća:

- slabo oštećenje (degradacija tala u intenzivnoj oraničnoj proizvodnji)
- srednje oštećenje (onečišćenje tala (kontaminacija)
- teško oštećenje (premještanje tala (translokacija)
- nepovratno oštećenje (prenamjena tala).

PPUG Lipik utvrđeni su racionalni uvjeti korištenja poljoprivrednog zemljišta prvenstveno ograničavanjem prenamjene kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe te ograničavanjem širenja građevinskih područja. Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta

ograničena je Zakonom o poljoprivredi (NN 66/01) i Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/01), te se za promjenu namjene plaća naknada koja se namjenski koristi za programe i mjere osposobljavanja neplodnog zemljišta i povećanje proizvodne sposobnosti ostalog zemljišta.

Potrebno je razvijati programe poljoprivredne proizvodnje, u cilju proizvodnje ekološki zdrave hrane. U područjima na prijelazu nizinskog i brdskog područja treba poticati razvoj vinogradarsko-voćarske proizvodnje, s jasnom inicijativom da li dijelovi šuma koja su izrasla na dijelovima bivših površina seoskih pašnjaka su pogodnija za razvoj poljoprivrednih kultura (vinograda ili voćnjaka) ili pak da ostanu u sastavu šumskog zemljišta.

Iako je u okviru šumskog zemljišta prisutan trend smanjenja šumskih površina, što je posebno negativno kod nizinskih šuma koje se smatraju zaštitnim šumama, te je smanjenje ovih šuma potrebno usuglasiti sa Zakonom o šumama, te Šumsko-gospodarskom osnovom za određeno područje.

Budući da je najveći udio šumskog zemljišta državno te je i njihovo gospodarenje definirano na osnovu pravila struke, to je potrebno provesti i na dio privatnih šuma, te nastaviti radove na katastarskoj obradi svih privatnih šumskih površina Grada.

Šumsko zemljište, koje nije obraslo, potrebno je pošumiti.

3.7.4. Buka i vibracije

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu uvjeta života veoma je velik te se zbog toga intenzivna buka smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu u naseljima. Uz buku su često vezane i vibracije koje imaju izričito negativan utjecaj na kvalitet građevinskog fonda. Do sada nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao od jednog od elemenata zaštite okoliša.

Iako današnja situacija u pogledu ugroženosti od prejake buke nije kritična, potrebno je pratiti situaciju naročito u ugroženim područjima (centri naselja, dijelovi naselja locirana uz frekventnije prometnice, te stambena područja u blizini gospodarskih pogona, kamenoloma). U cilju zaštite od prekomjerne buke potrebno je:

- identificirati potencijalne izvore buke
- kontinuirano vršiti mjerenja buke u najugroženijim područjima.

Kao i kod zaštite zraka i na području zaštite od buke primarna mjera zaštite je utvrđivanje razina buke na području Grada. Sukladno Zakonu o zaštiti od buke (NN 20/03) za cijelo područje Grada osigurava izradu karte buke, u kojoj će se utvrditi svi izvori buke, odrediti područja ugrožena bukom, izmjeriti razinu komunalne buke, te propisati mjere zaštite. U skladu s rezultatima ispitivanja, ukoliko postoji potreba, izraditi će se program mjera za zaštitu od buke definirane Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04).

Veliki dio urbanističkih zaštitnih rješenja koja su navedena vezano na problem zaštite zraka (dislociranje tranzitnog prometa, uređenje zaštitnih zelenih pojaseva uz cestovne prometnice i moguće gospodarske pogone, izrada studija utjecaja na okoliš za nove pogone) imat će neposredne efekte i na smanjenje razine buke.

Zakonom o zaštiti od buke i Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave propisane su najviše moguće dopuštene razine buke na vanjskim prostorima koje iznose:

Tablica 21.

Najviše dopuštene razine vanjske buke u dBA			
zona	namjena prostora	dan	noć
1.	oporavilišta, zone odmora i rekreacije, kulturno - povijesni lokaliteti i veliki parkovi	50	40
2.	stambena gradska područja, ostala naselja, turističke zone i zone odgojno - obrazovnih institucija	55	45
3.	poslovno - stambena zona s objektima javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta	60	50
4.	poslovno - stambena zona s objektima javne namjene unutar gradskog središta, zone duž glavnih gradskih prometnica	65	50
5.	industrijska, skladišna i servisna područja, te područja transportnih terminala, bez stanova	unutar zona - u skladu s propisima o zaštiti na radu na granici ovih zona - buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

Pri izradi planova užeg područja (DPU) potrebno je odrediti predviđene razine buke, koje ne smiju prijeći najviše zakonom predviđene razine.

3.7.5. Biološka raznolikost

Temeljna metoda očuvanja biološke raznolikosti je utemeljenje zaštićenih dijelova prirode i pojedinih biljnih i životinjskih vrsta u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05). Zaštićene su prvenstveno biljne i životinjske vrste koje su ugrožene ili rijetke u Hrvatskoj, ali i one čiju nas zaštitu obvezuju različite međunarodne konvencije. Pored zakonskog zaštićivanja pojedinih vrsta i prostora, važno je u sve ljudske djelatnosti ugrađivati mjere zaštite biološke raznolikosti. Zaštita staništa na prostorima koji se gospodarski koriste unapređuje se provođenjem smjernica zaštite prirode od strane poljoprivrednih, šumskih, vodoprivrednih i drugih službi.

Biološka raznolikost izložena je stalnim promjenama kojih je posljedica izumiranje biljnih i životinjskih vrsta. Zato je važno u sve oblike korištenja prostora ugrađivati mjere očuvanja biološke raznolikosti koje se odnose na njihovu inventarizaciju i valorizaciju sa procjenom ugroženosti, kao i vrednovanje zaštićenih dijelova prirode, te utvrditi prijedloge za njihovu sanaciju i zaštitu.

Genetsku raznolikost zavičajnih sorti kulturnih biljaka i pasmina domaćih životinja na području Županije zbog prilagođenosti lokalnom podneblju, otpornosti na bolesti, a u pravilu i dobre uklopljenosti u prirodni krajobraz treba maksimalno zaštititi i koristiti za poboljšanje svojstava uzgajanih vrsta.

3.7.6. Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite

Izrada dokumenata prostornog uređenja niže razine (urbanistički plan uređenja (UPU) i detaljni plan uređenja - DPU), obavezna je za novu kompleksnu izgradnju (područja gospodarskih zona, područja turističko – rekreacijskih zona) gdje se predviđa preparcelacija i uređenje novih prometnica, infrastrukture i javnih površina), a na području grada Lipika obavezna je za:

- Urbanistički plan uređenja (UPU) Grada Lipika prema Zakonu o prostornom uređenju i PPPP-SŽ
- Urbanistički plan uređenja (UPU) naselja Poljana prema Programu mjera za unapređenje stanja u prostor grada Lipika
- djelomično izgrađeno izdvojeno građevinsko područje gospodarskog kompleksa - DPU gospodarske zone "Lipik I"
- neizgrađeno područje predviđeno izdvojeno građevinsko područje za novu kompleksnu gospodarsku izgradnju - DPU gospodarske zone "Lipik II", gdje se predviđa preparcelacija i uređenje novih prometnica, infrastrukture i javnih površina
- djelomično izgrađeno izdvojeno građevinsko područje predviđeno za kompleksnu gospodarsku izgradnju - DPU gospodarske zone "Ciglana – Poljana", gdje se predviđa preparcelacija i uređenje novih prometnica, infrastrukture i javnih površina
- djelomično izgrađeno izdvojeno građevinsko područje predviđeno za kompleksnu gospodarsku izgradnju - DPU gospodarske zone "Dobrovac", gdje se predviđa preparcelacija i uređenje novih prometnica, infrastrukture i javnih površina
- izdvojeno građevinsko područje predviđeno za razvoj turizma (rekreativnog, ribolovnog i sl.) - DPU izdvojenog građevinskog područja turističko – rekreacijske zone "Raminac"
- izdvojeno građevinsko područje predviđeno osim za razvoj turizma I za daljnji razvoj gospodarstva - DPU izdvojenog građevinskog područja turističko – rekreacijsko – gospodarske zone "Ergela".

Područja za koja se utvrđuje obveza izrade prostornih planova označena su na kartografskom prikazu br. 3.B. – "Uvjeti korištenja i zaštite prostora"

Do donošenja UPU-a grada Lipika i naselja Poljana na području obuhvata UPU-a primjenjuju se Odredbe ovog Plana. Istovremeno, do donošenja navedenih DPU-a nije dozvoljena izgradnja u okviru njihovih obuhvata, osim interpolacija i rekonstrukcija u izgrađenom području te gradnja infrastrukture, a sve prema uvjetima utvrđenim Odredbama PPUG-a Lipik.

Na području grada Lipika važeći je i Generalni urbanistički plan (GUP) grada Lipika za kojeg nema zakonske obveze, obzirom da, sukladno Zakonu GUP nije obvezan za gradove manje od 15.000 stanovnika koji nisu sjedišta tijela županije. Ipak, kao važeći dokument prostornog uređenja, GUP Lipika se, u dijelovima koji nisu u suprotnosti s ovim Planom, primjenjuje na području grada Lipika do njegovog stavljanja izvan snage.

Obveza izrade Detaljnih planova uređenja (DPU), zajedno s granicama njihovih obuhvata, za grad Lipik i naselje Poljana, bit će utvrđena UPU-om grada Lipika, odnosno naselja Poljana.

Obveza provedbe procjene utjecaja na okoliš utvrđena je za građevine i zahvate u prostoru koji su određeni posebnim propisom.

3.7.7. Smjernice za zaštitu od požara, eksplozije, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Smjernice za zaštitu od požara i eksplozije¹

Na području grada Lipika predviđene su sljedeće smjernice iz područja zaštite od požara i eksplozije:

- predvidjeti izgradnju, nadogradnju ili rekonstrukciju vanjske hidrantske mreže na području grada Lipika, sukladno Pravilniku o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 8/06)
- osigurati nesmetan vatrogasni pristup vatrogasnoj tehnici i gasiteljima postojećim i planiranim građevinama sukladno Pravilniku o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94 i 142/03). U svezi toga potrebno je precizno odrediti lokaciju i površine za ljetne terase ugostiteljskih objekata i mjesta za parkiranje ispred građevina posebno u središnjim dijelovima naselja iz razloga da se osigura prolazak i pristup vatrogasnoj tehnici
- planiranim zahvatima u prostoru ne smije se onemogućiti slobodan izlaz/ulaz vatrogasne tehnike iz/u građevinu Vatrogasnog doma DVD-a Lipik, kako se ne bi umanjila efikasnost vatrogasnih intervencija
- eventualnim planiranjem industrijsko-gospodarske zone u kojoj je moguće skladištenje zapaljivih tekućina i plinova, treba predvidjeti sigurnosne udaljenosti od drugih objekata, a u skladu sa Zakonom o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95) i ostalim podzakonskim aktima koji reguliraju ovu problematiku
- uvažiti opće akte lokalnog distributera plina, te posebnu pažnju posvetiti sigurnosnim udaljenostima od magistralnih I distributivnih plinovoda
- prilikom uređenja cestovnih pravaca i ulica na području Grada prioritetno izvršiti rekonstrukcije dotrajalih čeličnih cijevi
- u dogovoru s lokalnim distributerima voditi računa o sigurnosnim udaljenostima za električne, telekomunikacijske, komunalne i druge instalacije.

Smjernice za zaštitu od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti²

Gradnja skloništa kao mjera sklanjanja planira se sukladno postojećim propisima (Zakon o unutarnjim poslovima (pročišćeni tekst (NN, br. 29/91)), Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN, br. 2/91), Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa, Pravilnik o održavanju skloništa i drugih zaštitnih objekata u miru (NN, br.) kao i Prostornom planu Požeško-slavonske županije.

Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN, br. 2/91) utvrđuje da se skloništa i drugi objekti za zaštitu stanovništva, odnosno samo drugi objekti za zaštitu stanovništva grade u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko 2.000 stanovnika.

U obuhvatu Grada Lipika jedino je grad Lipik naselje sa više od 2.000 stanovnika. Tako je broj stanovnika grada Lipika ovim Planom utvrđen na 2.300 stanovnika, te slijedom navedenog posebnog propisa spada u gradove i naseljena mjesta 4. stupnja ugroženosti (manje ugroženi gradovi i naseljena mjesta u kojima žive od 2.000 do 5.000 stanovnika), u kojima se zaštita stanovništva planira u zaklonima i podrumima na cijelom području.

¹ prema podacima: Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Požeško-slavonska (dopis broj: 511-22-04-7/4-565/1-06 od 27. veljače 2006.g.

² prema podacima: Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Područni ured za zaštitu i spašavanje Požega (dopis broj: Klasa: 350-01/06-01/01, Urbroj: 543-11-01-06-7 od 15. svibnja 2006.g.

Grad Lipik treba područje grada Lipika, kao naselja 4. stupnja ugroženosti, razdijeliti u jednu ili više zona u kojima se osigurava zaštita stanovništva u zaklonima, a na temelju kriterija određenim posebnim propisom.

Zone ugroženosti se omeđuju krivuljama drugog reda određenim duljinama radijusa ili pravcima na određenoj daljini od objekata koji bi mogli biti cilj napada u ratu i od objekata kod kojih bi veliki kvarovi (havarije) na postrojenjima mogli uzrokovati kontaminaciju zraka i okoliša, a prema procjenama ugroženosti i stupnju ugroženosti grada Lipika.

Na području Grada Lipika je utvrđen VI^o MCS. Zaštita građevina od potresa provodi se projektiranjem i gradnjom građevina, sukladno posebnim propisima.

Skloništima se na smatraju građevine odnosno podrumске i druge prostorije u građevinama koje mogu biti prilagođene za sklanjanje ljudi ali je potrebno iste planirati ili predvidjeti tamo gdje se okuplja veći broj osoba (građevine u kojima borave djeca, u stacionarnim zdravstvenim ustanovama, veći trgovinski ili sportski centri I drugo). Za takve prostore treba predvidjeti i njegovu drugu namjenu a građevinski je izvesti tako da se mogu brzo prilagoditi za sklanjanje osoba.

Za mjeru zbrinjavanja predvidjeti veće građevine (domovi, škole, sportske dvorane, veća skladišta ili hale, a ako nema dovoljno građevina predvidjeti veći prostor s mogućnošću brzog priključka na komunalnu infrastrukturu (kao igrališta, neizgrađena građevinska zemljišta).

Vlasnici i korisnici građevina u kojima se okuplja veći broj osoba (škola, sportske dvorane, veći trgovački centri I drugi) dužni su uspostaviti I održavati odgovarajući sustav uzbunjivanja građana te ga povezati s Centrom 112 (sukladno članku 21. Zakona o zaštiti i spašavanju (NN, br.).

Na području Grada utvrđeno je poplavno područje. Do izgradnje nasipa ili provođenja drugih mjera, kojim će se ovo područje zaštititi od poplave, na poplavnom području nije dozvoljena gradnja građevina koje se mogu graditi van građevinskog područja, izuzev vodnogospodarskih građevina i vodova infrastrukture.